

Kaj je Kathreiner-

* Kneippova sladna kava?

Najpriporočljiveja, edino zdrava, poleg tega najokusnejša in najcenejša kavna pijača. Čist naraven pridelek v celih zrnih in brez dokazanih zdravju škodljivih snovij, kakoršne so v bobovi kavi. Kathreiner-Kneippova sladna kava sama ima pa tudi priljubljeno prijetno dišavo bobove kave, katero dobi od načina Kathreinerjevega izdelovanja, preskušenege od najveljavnejših strokovnjakov in priznanege povsod. Njena veljava je trojna, kava je namreč zdrava, ukusna in po ceni. Pristna »Kathreinerjeva kava« bi morala biti na vsaki družinski mizi.

Čemu služi Kathreiner-

* Kneippova sladna kava?

V stotisočernih družinah in v mnogih javnih zavodih kot primes k bobovi kavi, katere ukus napravi milejši in prijetnejši. Mnogi najodličnejši zdravniki priporočajo Kathreiner-Kneippovo sladno kavo kot najbolje nadomestilo za bobovo kavo posebno za otroke, bolne in slabotne. Ker Kathreiner-

Kneippova sladna kava pospešuje tek, je lahko prebavljiva in ima tudi mil ter prijeten ukus, prikupi se kmalu vsakemu.

Poskusi naj se Kathreinerjeva sladna kava nekaterikrat kot primes ali sama
in ne bo se je več opustilo!

Pristna le v zavojih, kakor je na strani naslikan!

 Dobi se povsod.

Svari se pred ničvrednimi
ponaredbami!

PRISTEN

Cena zavoj 25 kr. (50 visarjev)
vsebine 500 gramov.

Kathreiner-

*Kneippova
sladna kava*

Stari oče, kaj ne, kako dobro!

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedó, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenem ukusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeti pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, katere okus slajša in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začeti in polagamo na polovico vsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljše nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, kridelujoča in krepčujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da.

Skozi upeljavo Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvirnih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.

Posojilnica

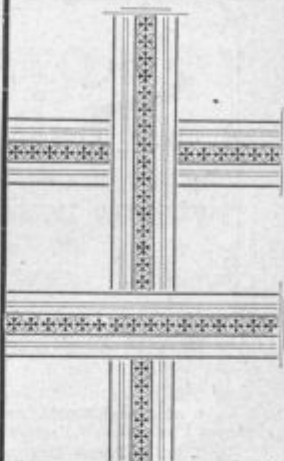
~ ~ ~ v Celju ~ ~ ~

v lastni hiši „Narodni dom“.

Ta, leta 1881. z neomejeno za-
vezo ustanovljen zavod, šteje nad
3700 zadružnikov, kateri imajo
vplačanih deležev nad 44.000 gld.
ter ima dva milijona goldinarjev
hranilnih vlog in nad 134.000 gld.
rezervnega zaklada.

Hranilne vloge obrestuje po
 $4\frac{1}{2}\%$ ter plačuje rentni davek
sama. Posojila pa se dajo na osebni
kredit po 6 in na goli hipotekarni
kredit po $5\frac{1}{2}\%$ odstotkov.

Uradni dan je vsak torek in
petek dopoldne.

Južno-štajerska
hranilnica

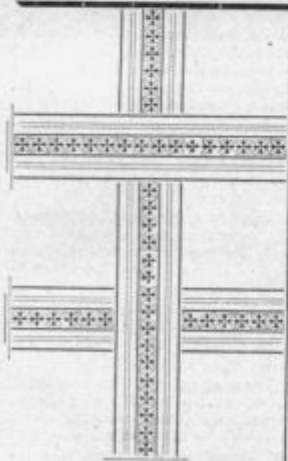
v Celju, „Narodni dom“

za katero jamčijo okraji: Sevnica, Gornji-
grad, Šoštanj, Vransko in Šmarje pri Jelšah
za popolno varnost vlog in za njihovo po
pravilih določeno obrestovanje do **neome-
jene visokosti**, ima sedaj čez **jeden mi-
lijon in sedemstotisoč goldinarjev hra-
nilnih vlog**.

Hranilnica posluje s strankami vsak
torek in petek dopoldne, za druga opravi-
la pa je uradnica odprta vsaki dan ob
navadnih urah.

Hranilne vloge obrestuje po 4%
in pripisuje obresti poluletno h kapitalu,
ter plačuje novi **rentni davek hranilnica
sama** in ga ne odtegne vlagateljem, tako,
da dobé isti popolnoma 4% obresti.

Izposojuje pa na zemljiško varnost
proti 5 odstotkov.

Želodečna tinktura

lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani

dvornega založnika Nj. svetosti papeža.

Preskušena od slavnih profesorjev in zdravnikov jo priporočajo isti kot želodec okrepčujoče, slast oživljajoče, prebavljanje ter odpretje pospešujoče sredstvo.

Se dobi skoraj v vseh lekarnah.

✚ Pošiljatev proti povzetju. ✚

Najvišje priznanje Nje c. in kr. visokosti
prevzvišene gospe cesaričine vdove
nadvojvodinje Štefanije.

Vsled najvišjega dovoljenja imenovane

Štefanijine kapljice
za zobe

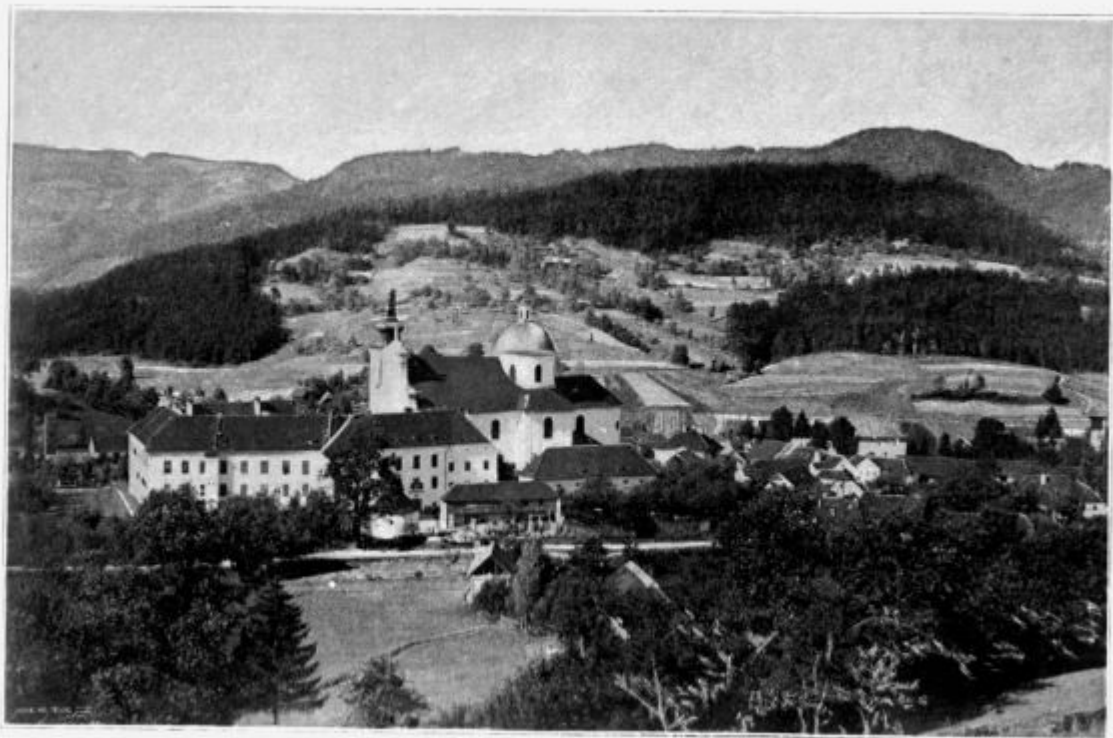
1 stekleničica 20 kr.

Ako se dene nekaj kapljic na bombažu v
votli zob, prejenjajo bolečine.

Vnanja naročila proti povzetju.

Gornji grad.

Leto XII.

1900

Ilustrovani
NARODNI
KOLEDAR

Uredil in izdal DRAGOTIN HRIBAR v Celju.

17504/12

22.335
3.3.1988

Leto 1900

je navadno leto ter ima 365 dnij, med temi
je 67 nedelj in praznikov.

Letni vladar je Merkur.

Med vsemi planeti je Merkur najbližji solncu; njegova srednja oddaljenost od solнца znaša približno dve petini polu-mera naše zemlje, vendar se more njega oddaljenost od solнца znižati na 46 kilometrov, ter obratno zopet narasti na 69 milijonov kilometrov. Svoj tek krog solнца izvrši Merkur v 88. dneh; v istem času se zasuče tudi jedenkrat okolu svoje osi. Njega premer je kakih 4800 kilometrov; velikost mu je le 30. del velikosti zemlje. Ker se nahaja vedno v obližju solнца, ga je le težko opaziti ter se vidi s prostim očesom le v mraku blizu obzorja; vidi se potem kakor svitla zvezda z bliščečo belo svetlobo. Ako se ga opaža z daljnogledom, tedaj se vidi, da spreminja svojo svetlobo kakor luna.

Godovinska števila za leto 1900.

Gregorijanski koledar.

Zlato število	1	Rimsko število	13
Epakta ali lunino kazalo XXIX		Nedeljska črka	G
Solnčni krog	5	Letni značaj ali god. št.	25

Julijanski koledar.

Zlato število	1	Rimsko število	13
Epakta ali lunino kazalo XI		Nedeljska črka	BA
Solnčni krog	5	Letni značaj ali god. št.	—

Letni časi.

Pomlad se začne 21. sušca ob 2. uri 44 minut zjutraj.
Poletje se začne 21. rožnika ob 10. uri 45 minut zvečer.
Jesen se začne 23. kimovca ob 1. uri 25 minut zvečer.
Zima se začne 22. grudna ob 7. uri 47 minut zjutraj.

Mrkovi.

(Čas je računat po srednjem dunajskem času.)

Leta 1900 mrkne solnce dvakrat in luna enkrat. Pri nas se bode videl le prvi solnčni mrk.

1. Popolni solnčni mrk bode dne 28. vel. travna. Začetek mrka sploh ob 1. uri 18 minut popoldne. Začetek popolnega mrka ob 2. uri 20 minut popoldne. Konec popolnega mrka ob 5. uri 39 minut popoldne. Konec mrka sploh ob 6. uri 41 minut zvečer. Videl se bode ta mrk v Severni in Srednji Ameriki, po severni polovici Atlantskega oceana in na obmejnem delu severnega Ledenega morja, v severno-zahodni Afriki, v Evropi in v zahodni Aziji.

2. Delni lunini mrk dne 13. rožnika. Začetek mrka ob 4. uri 29 minut zjutraj, sreda mrka ob 4. uri 33 minut zjutraj, konec mrka ob 4. uri 36 minut zjutraj. Velikost temine po merilu luninega premera = 0.061. Ta prav nevažni mrk se bode videl na zahodu Evrope, na večjem zahodnem delu Afrike, na Atlantskem oceanu, v Ameriki z izjemo severo-zahoda, po južno-zahodnem delu Velikega oceana in po krajih južnega tečaja.

3. Obročasti solnčni mrk dne 22. listopada. Začetek mrka sploh ob 5. uri 25 minut zjutraj. Začetek obročastega mrka ob 6. uri 30 minut zjutraj, konec obročastega mrka ob 10. uri 21 minut zjutraj, konec mrka sploh ob 11. uri 25 minut popoldne. Ta mrk se bode videl po južni polovici Afrike, na Indijskem Oceanu, v Avstraliji in na Sundskih otocih.

Letni značaj.

Leto 1900. je splošno bolj suho in mrzlo kot gorko, zatoorej redko rodovitno.

Spomlad. Sušec je proti koncu gorak, mali traven do 25. suh, potem mrzel, veliki traven je začetkom pust in mrzel.

Poletje ima precej veliko dežja, kateri pa zemljo vendar dobro ne okrepi.

Jesen. Prvi del ima veliko dežja in zgodnjo slano, v drugi polovici vinotoka pa nastane suho vreme, katero traje do začetka adventa.

Zima. Po lepi jeseni pride začetkom grudna na enkrat zima, nastane mrzlo ter sneži do svečana, potem nastane vreme nekoliko bolje, od sredi svečana do 4. sušca je prav mrzlo, potem traja viharna burja do konca sušca.

Prosinec je do 15. mrzel, potem sledi bolj toplo vreme s snegom in dežjem. — **Svečan** je začetkom meglen, 9. nastane hud mraz, 14. je gorko z dežjem, potem velik dež. Konec je oster in vetrovno s snegom. — **Sušec** je začetkom do 22. večinoma mrzel, 22. pade gorak dež, 26. se zjasni in postane lepo gorko, konečno je zopet mraz. — **Mali traven** je mrzel in suh do 15., od 25. do konca gorak. — **Veliki traven** je do 6. lep, potem je vetroven in pust, od 8. do 18. je gorko. Od 25. do 29. lep gorak dež. — **Rožnik** je začetkom lep, pozneje deževen do 23., potem lep do konca. — **Mali srpan** je iz prva vroč, 5. začne deževati in dežuje do 21., za tem lep gorak do konca. — **Veliki srpan** se začne s hudo vročino, potem dežuje do 19., potem nestalno vreme do konca. — **Kimovec** je do 4. lep, potem nevihte, za tem zopet lepo vreme do 20., 30. deževno. — **Vinotok** začne z dežjem, proti 15. postane lep in gorak, na to do 24. dež, potem zopet lepo, od 29. do konca megleno, mrzlo. — **Listopad** je začetkom lep, potem vetrovno in deževno, za tem zopet lepo do 16., izvzemši da je včasih megleno, 17. megleno in mrzlo do 28., nadalje do konca dež. — **Gruden** je začetkom lep, nato mrzel do 20., potem do 29. meglen, sneg, proti koncu zelo mrzel.

Premakljivi prazniki.

Po Gregorijanskem koledarji.

Ime Jezus	14. prosinca.
Septuagesima	11. prosinca.
Pepelnica	28. svečana.
Marija Devica sedem žalostij	6. malega travna.
Velika noč	15. malega travna.

Križevo (prošnji dnevi)	21., 22. in 23. velikega travna.
Vnebohod	24. velikega travna.
Binkošti	3. rožnika.
Sv. Trojica	10. rožnika.
Sv. Rešnje Telo	14. rožnika.
Srce Jezusovo	22. rožnika.
Angeljska nedelja	2. kimovca.
Ime Marijino	9. kimovca.
Rožnenska nedelja	7. vinotoka.
Posvečenje cerkvâ	21. vinotoka.
1. adventna nedelja	2. grudna.

Po Julijanskem koledarji.

Triodum	30. prosinca.
Septuagesima	6. svečana.
Pepelnica	23. svečana.
Velika noč	9. malega travna.
Vnebohod	18. velikega travna.
Binkošti	28. velikega travna.
1. adventna nedelja	3. grudna.

Od božiča do pepelnice je 65 dnij ali 9 tednov in 2 dneva. Predpust traja 52 dnij ali 7 tednov in 3 dni. Po razglašenji Gospodovem je 5 nedelj, po binkošti 25, po sv. Trojici 24, predpustnih nedelj pa 8. Post se začne 28. svečana, konča pa 14. malega travna. Postna dōba je 46 dnij.

Kvaterni posti: 22. svečana, 24. vel. travna, 20. kimovca, 20. grudna.

Državni prepovedani časi.

Javni plesi in bali so prepovedani zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega Telesa, 24. in 25. grudna, o veliki noči in o binkošti. — Druge javne veselice, n. pr. koncerti in slične muzikalne priredbe, razstave i. t. d. so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna in 24. grudna. — Igre v gledališčih so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega Telesa in 24. grudna. Na velikonočno in binkoštno nedeljo in 25. grudna smejo se gledališke igre predstavljati le v dobrodelne namene in z dovoljenjem dotične politične oblasti.

Dvorni prepovedani časi, kedar so c. kr. dvorna gledališča zaprta.

Dne 3. velikega travna (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Velič. pokojne cesarice Marije Ane). Dne 28. rožnika (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Velič. cesarja Ferdinanda I.). Dne 10. kimovca (radi smrtnega dneva Nj. Velič. pokojne cesarice Elizabete). — Vsled posebnih zadržkov prelože se lahko ti dnevi po najvišjem odloku.

Deželni patroni,

katere časté v različnih deželah avstro-ogerske monarhije.

Egidij (1. kimovca), Koroško. — Ciril in Metod (5. malega srpana), Moravsko. — Elija (20. malega srpana), Hrvatsko. — Florijan (4. velikega travna), Gornjeavstrijsko. — Jurij (24. malega travna), Kranjsko. — Hedviga (15. vinotoka), Šlesko. — Janez Krstnik (24. rožnika), Slavonija. — Janez Nepomuk (16. vel. travna), Češko. — Jožef (19. sušca), Koroško, Kranjsko, Primorsko, Štajersko in Tirolsko. — Ladislav (27. rožnika), Sedmograško. — Leopold (15. listopada), Dolnjeavstrijsko. — Mihael (29. kimovca), Galicija. — Rok (16. velikega srpana), Hrvatsko. — Rupert (24. kimovca), Solnograško. — Spiridion (14. grudna), Dalmacija. — Stanislav (7. velikega travna), Galicija. — Štefan, kralj (20. velikega srpana), Ogersko. — Virgilij (26. rožnika), Tirolsko (Tridentinska škofija). — Venceslav (28. kimovca), Češko. — Just (2. listopada), Trst in okolica.

Sodnjijski prazniki.

Vse nedeljo in zapovedani prazniki. Od božiča do sv. treh kraljev. Od cvetne nedelje do velikonočnega ponedeljka, na Križovo in v osmini sv. Rešnega Telesa.

Vremenski ključ,

s katerim vsakdo lahko izve **vreme** za vse leto naprej, ako le vé, kdaj se luna izpremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščip ☾, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾.

Ta ključ je sestavil slavní zvezdogled J. W. Herschel in dunajska kmetijska družba ga je leta 1839. spoznala za najzanesljivejšega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni:

Ob uri	Poleti	Pozimi	Ob uri	Poleti	Pozimi
od 12. pol. do 2. popol.	veliko dežja	sneg in dež	od 12. do 2. po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapad.
od 2. do 4. popoldne	izpre- membno	lepo in pri- jetno	od 2. do 4. zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4. do 6. popoldne	lepo	lepo	od 4. do 6. zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6. do 10 zvečer	lepo pri sev. ali zapadu, dež pri jugu ali jugozap.	dež in sneg pri jugu ali jugozapadu	od 6. do 10. dopoldne	izpre- membno	dež pri seve- rozapadu sneg pri izhodniku
od 10. do 12. po noči	lepo	lepo	od 10. do 12. opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Vse leto se razdeli na dva dela, t. j. na leto in zimo, za leto velja čas od dne 15. malega travna do 16. vinotoka, ostali čas pa velja za zimo. — Da se more na ta ključ bolj zanašati, nego na druge koledarje, prepričali so se učenjaki po večletnih opazovanjih.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Pondelj.	Novo leto. Obrezovanje Gospodovo.	
2	Torek	Osmína sv. Štefana; Makarij, opat.	☉
3	Sreda	Genovefa, dev.; Anter, papež.	Mlaj 1. ob 2. uri
4	Četrtek	Tit, škof; Izabela, kraljica.	57 m. pop.
5	Petek	Telesfor, p. muč.; Simeon, stolpn.	Sneg, viharo in mrzlo.
6	Sobota	Sv. 3 kralji. Razgl. Gospodovo.	
1. teden.		Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.	☽
7	Nedelja	1. po razgl. Gosp. Valentin; Rajmund, maš.	Prvi krajec 8. ob
8	Pondelj.	Severin, opat.; Erhard, škof.	6. uri 45 m. zj.
9	Torek	Julijan in Bazilisa, mučenca.	Sneg, metež, vetrovno in mrzlo.
10	Sreda	Pavel, puščavnik; Agaton, papež.	
11	Četrtek	Higin, pap., muč.; Pavlin, škof.	☿
12	Petek	Ernest; Reinhold.	Ščip 15. ob 8. uri
13	Sobota	Hilarij, škof.	13 m. zvečer
2. teden.		O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2.	Nekaj dnij vlažno.
14	Nedelja	2. po razglašenji Gosp. Ime Jezusovo.	☼
15	Pondelj.	Maver, opat; Izidor, duhovnik.	Zadnji krajec 24.
16	Torek	Marcel, p. m.; Honorat, škof.	ob 12. uri 58 m.
17	Sreda	Anton, pušč.; Sulpicij, škof.	ponoči.
18	Četrtek	Sv. Petra stol; Priska, mučenica.	Viharno in večkrat metež.
19	Petek	Kanut, kralj; Agricij, škof.	
20	Sobota	Fabijan in Boštjan, mučenca.	☿
3. teden.		Jezus ozdravi Gobovega. Mat. 8.	Mlaj 31. ob 2. uri
21	Nedelja	3. po razgl. Gosp. Neža, devica, muč.	28 m. zjutraj.
22	Pondelj.	Vincencij in Anastazij, mučenca.	Meglino, sneg, viharo in mrzlo.
23	Torek	Zaroka M. D.; Rajmund.	
24	Sreda	Timotej, škof; Babila, muč.	Dolgost dneva:
25	Četrtek	Spreobrnitev Pavla, apostola.	od 8 ur 22 m. do
26	Petek	Polikarp, škof; Pavla, vdova.	9 ur 23 minut.
27	Sobota	Janez Zlatoust, cerkv. učenik.	Dan narase za 1 uro 1 min.
4. teden.		O čolnu Gospodovem. Mat. 8.	
28	Nedelja	4. po razglašenji Gosp. Julijan, škof.	Solnce stopi v znamenje vodnarja due 20. ob
29	Pondelj.	František, Salerij, škof.	12. uri 31 m. pop.
30	Torek	Martina; Janez muč., škof.	
31	Sreda	Peter Nol., sp.; Marcela, vdova.	

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Prosinec je do 15. mrzel, potem sledi bolj toplo vreme s snegom in dežjem.

Prosinec.

	K	h
Damačin trem listono,		
sem po 1 K in v uradu?	5	
in še gluhemu		50
Viktorini pri Kaufmu	1	
slugi Pigleya v Horakša	1	
Lidluini	100	
penec za pokojnega Tajka	2	
Platno za Vero	10	
Žaboti	5	
za slovansko pevsko društvo	20	
za Beredora letos 20 a tajsko	30	
Rododufyb 1 50 in poštnina ¹⁰	1	70
za pisatelja Hagana v Mona	2	
mojo krilo svilnato 10 m ^{Koo}		
a 4.40	44	
a Traki in knič in fura vsega	50	
Nadi solnine	21	
Glasbena zora za pol leta	3	12
Veri solnine in material	34	58
Nadi za note	2	30
za zarfavo v Secesion	3	

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Četrtek	Ignacij, škof in mučenec.	☽
2	Petek	Svečnica. Darovanje Gospodovo.	
3	Sobota	Blaž, škof; Oskar, škof.	
5. teden.		O dobrem semenu. Mat. 13.	☽
4	Nedelja	5. po razgl. Gosp. Andrej Kor., škof.	
5	Pondelj.	Agata, devica in mučenica.	
6	Torek	Tit, škof; Doroteja, devica in mučenica.	☽
7	Sreda	Romuald, opat; Rihard, kralj.	
8	Četrtek	Janez Mat., spozn.; Juvencij, škof.	
9	Petek	Apolonija, d. m.; Ciril Aleks, škof.	☽
10	Sobota	Šolastika, devica; Viljem, puščavnik.	
6. teden.		O delavcih v vinogradu. Mat. 20.	
11	Nedelja	1. predpepelnična. Deziderij (Željko).	☽
12	Pondelj.	Evlalija, devica.	
13	Torek	Katarina, devica; Jordan, zveličan.	
14	Sreda	Valentin (Zdravko), m.	☽
15	Četrtek	Favstin in Jovita, mučenca.	
16	Petek	Julijana, dev. muč.; Onesim, spozn.	
17	Sobota	Silvin, škof; Konštancija, devica.	☽
7. teden.		O sejalcu in semenu. Luk. 8.	
18	Nedelja	2. predpepelnična. Simeon; Flavijan.	
19	Pondelj.	Konrad, spoznovalec.	☽
20	Torek	Eleuterij, škof; Evherij, škof.	
21	Sreda	Maksimilijan, škof; Eleonora.	
22	Četrtek	Spol sv. Petra v Antiohiji.	☽
23	Petek	Marjeta Kort., spoz.; Romana.	
24	Sobota	Matija, apostol; Modest, škof.	
8. teden.		Jezus ozdravi slepega. Luk. 18.	☽
25	Nedelja	3. predpepelnična. Valburga, opatinja.	
26	Pondelj.	Aleksander; Porfirij; Nestor.	
27	Torek	(Pust). Leander, škof.	☽
28	Sreda	† (Pepeelnica). Ožbolt.	

Knauerjev stoletni koledar prorokuje: Svečan je začetkom meglen, 9. nastane hud mrz, 14. je gorko z dežjem, potem velik dež. Konec je oster in vetroven s snegom.

Svečan.

Stanovanje	120	
Izornici	5	
Dz. Steinczu za blom	72	
14 mt Batista a 1K	14	
fura. 9 mt a 40 h	3	80
male socčke	7	9
za Siden	8	—
Madri solnine	22	
je Batista 3 mt 1K	3	
Keri solnine in material	37	8
Platno in barve	3	50
Matjašuri Miciki		
za rože in venec	7	80
za venček pri Zvonimira	74	80
za Pernov koncert	4	8
za Hubelik concert	4	
Plegarič	2	—

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Četrtek	Albin, škof; Hadrijan, mučenec.	☼ Mlaj 1. ob 12. uri 31 minut pop. Slana in metež.
2	Petek	Simplicij, papež; Bl. Karol.	
3	Sobota	Kunigunda, ces.; Avsterij, muč.	
9. teden.		Jezusa skuša hudič. Mat. 4.	☾ Prvi krajec 8. ob 6. uri 40 minut zjutraj. Spremenl. vreme, oster veter in megla.
4	Nedelja	1. postna. Kazimir; Adrijan.	
5	Pondelj.	Evzebij.	
6	Torek	Friderik (Miroslav); Fridolin, opat.	
7	Sreda	† Kvatre. Tomaž Akv.; Perpetua.	
8	Četrtek	Janez od Boga, sp.; Filemon, muč.	
9	Petek	† Kvatre. Frančiška; Pacijan.	
10	Sobota	† Kvatre. 40 muč.; Kaj in Aleks.	☼ Ščip 16. ob 9. uri 17 minut dop. Po noči slana, suho, vetrovno in mrzlo.
10. teden.		Jezus se spremeni na gori. Mat. 17.	
11	Nedelja	2. postna. Heraklij, muč.	
12	Pondelj.	Gregorij, papež.	
13	Torek	Rosina, vdova; Evfrazija, devica.	
14	Sreda	Matilda, kraljica; Evtihij, mučenec.	
15	Četrtek	Longin, muč.; Felicita, dev. muč.	
16	Petek	Heribert, škof; Evzebija, opatinja	☾ Zadnji krajec 24. ob 6. uri 42 min. zjutraj. Deževno, nekaj dnij lepo.
17	Sobota	Jedert, devica; Agrikola, škof.	
11. teden.		Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11.	
18	Nedelja	3. postna. Ciril Jeruzal., škof.	☼ Mlaj 30. ob 9. uri 36 min. zvečer. Začetkom mrzlo in jasno.
19	Pondelj.	Jožef, ženin Device Marije.	
20	Torek	Niceta; Patričij, škof.	
21	Sreda	Benedikt, opat; Serapijon, škof.	
22	Četrtek	Oktavijan, mučenec; Bazil, mučenec.	
23	Petek	Viktorijan, muč.; Miklavž F., muč.	
24	Sobota	Marija Dev. 7 žal.; Gabrijel, arhang.	
12. teden.		Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.	☼ Dolgost dneva: od 10 ur 58 min. do 12 ur 44 min. Dan narase za 1 uro 46 min. Solnce stopi v znamenje ovna 21. ob 2. uri 44 m. zj.
25	Nedelja	4. postna. Oznanenje Device Marije.	
26	Pondelj.	Emanuel, mučenec.	
27	Torek	Janez Dam.; Rupert, škof.	
28	Sreda	Guntram; Janez, puščavnik.	
29	Četrtek	Ciril, škof; Jona, mučenec.	
30	Petek	Kvirin, mučenec.	
31	Sobota	Modest, škof.	

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Sušec je začetkom do 22. večinoma mrzel, 22. pade gorak dež, 26. se zjasni in postane lepo gorko, končno je zopet mraz.

Sušec.

Marca Liduini	100	
Dvorniki	2	
za Krckovo medaljo	10	10
Veri za rastavo	1	
za Prešernov večer	14	40
Nadi šolnine	21	
Veri šolnine i material	36	38
Nadi za Klubelike concert	2	80
J. Eschiggu	6	
za centralno biblioteko	2	—
za concert Horakove žole	8	

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
13. teden.	Judje hočejo kamenati Jezusa. Jan. 8.	
1 Nedelja 2 Pondelj. 3 Torek 4 Sreda 5 Četrtek 6 Petek 7 Sobota	5. postna. Hugon, škof. Frančišek Pavlanski. Rihard, škof. Izidor, škof; Rozamila. Vincencij Ferer, spozn. 7 žalost M. D.; Sikst, Celestin. Herman J., spozn.; Evgesip.	☾ Prvi krajec 6. ob 10. uri 0 minut zvečer. Mrzlo vreme, dež. ☼
14. teden.	Jezus jezdi v Jeruzalem. Mat. 21.	☼
8 Nedelja 9 Pondelj. 10 Torek 11 Sreda 12 Četrtek 13 Petek 14 Sobota	6. postna (cvetna). Dioniz, Albert. Marija Kleofa. Ecehijel, p. Antonij, muč. † Leon Vel., papež; Betina, dev. † Veliki četrtek. Julij, pap. † Veliki petek. Hermenegild; Justin. † Velika sobota. Tiburcij; Lambert.	☼ Ščip 15. ob 2. uri 7 minut zjutraj. Nekaj dnij gorko, potem premen- ljivo. ☼ Zadnji krajec 22. ob 3. uri 39 min popoldne. Hladno, večkrat dež, potem milo, nekaj lepih dnij.
15. teden.	O vstajenju Gospodovem. Mark. 16.	☼
15 Nedelja 16 Pondelj. 17 Torek 18 Sreda 19 Četrtek 20 Petek 21 Sobota	Velika noč ali vstajenje Gospodovo. Velikonočni ponedeljek. Turibij, škof. Rudolf, škof. Anicent, muč. Apolonij, muč.; Elefterij, škof. Krescencija; Leon IX., papež. Marcelin, škof; Sulpicij, mučenec. Anzelm, škof; Bruno, spoznavalec.	☼ Mlaj 29. ob 6. uri 29 minut zjutraj. Lepo vreme, am- pak večkrat dež.
16. teden.	Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20.	☼
22 Nedelja 23 Pondelj. 24 Torek 25 Sreda 26 Četrtek 27 Petek 28 Sobota	1. povelikonočna. Soter in Kaj, Robert. Adalbert, škof. Jurij, mučenec; Bona, mučenica. Marko, evang.; Armin, mučenec. Klet, papež; Marcelin, papež. Peregrin, duhovnik; Anastazij, p. Vital, muč.; Pavel od križa.	☼ Dolgost dneva: Od 12 ur 47 min. do 14 ur 25 min. Dan narase za 1 uro 38 minut.
17. teden.	O dobrem pastirju. Jan. 10.	☼
29 Nedelja 30 Pondelj.	2. povelikonočna. Peter, mučenec. Katarina S., devica.	☼ Solnce stopi v znamenje bika dne 20. ob 2. uri 32 minut popol.

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Mali traven je mrzel in suh do 15., od 25. do konca gorak.

Mali traven.

Lidvini	200	
gas in Olga svi dobili prve sreberne petke	10	
Drab Klobuki za deco in basta a 7.40	22	20
Taft beli a a 2.70	10	80
Drab 3.12	9	36
Attekov temni obleci	58	—
za moje nove solje.	11	
a ubiranje klavija	3	20
Dvorniki	3	
moj cini klobuk	6	80
gas 2.70 Traki 120 in perot 2.40	12	90
Veri solnine in makiid	33	64
Nadi	27	
marclo je fakofino	5	60
2. pojasa a 7.20	2	40
Tonko	2	
Kanta za stranice	6	

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Torek	Filip in Jakob, apostelja.	☾ Prvi krajec 6. ob 2. uri 44 minut popoldne. Gorki dnevi z večkratno nevihto.
2	Sreda	Atanazij, škof; Žiga.	
3	Četrtek	Najdba sv. križa; Mavra, muč.	
4	Petek	Florijan (Cvetko), muč.; Monika.	
5	Sobota	Pij V., papež; Angel, mučenec.	
18. teden. Čez malo in zopet me boste videli. Jan. 16.			
6	Nedelja	3. povelikonočna. Janez ev. pred lat. vr.	☿ Ščip 14. ob 4. uri 42 minut pop. Stalno gorko in suho.
7	Pondelj.	Stanislav, škof, muč.	
8	Torek	Prikazen Mihaela, arhangelja.	
9	Sreda	Gregor, škof in cerkv. uč.	
10	Četrtek	Izidor, spozn.; Antonin, škof.	
11	Petek	Gangolf; Mamert, škof.	
12	Sobota	Pankracij, muč.; Epifanij, škof.	
19. teden. Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.			
13	Nedelja	4. povelikonočna. Servacij; Glicerija.	♄ Zadnji krajec 21. ob 9. uri 36 min. zvečer. Nevihte in dež.
14	Pondelj.	Bonifacij, mučenec.	
15	Torek	Zofija, m. Hilarij, opat.	
16	Sreda	Janez Nepom., mučenec.	
17	Četrtek	Paškal, spozn.; Ubald, škof.	
18	Petek	Venancij, mučenec.	
19	Sobota	Celestin, papež; Ivo, spozn.	
20. teden. Kar boste prosili v mojem imenu. Jan. 16.			
20	Nedelja	5. povelikonočna. Bernardin; Bazila.	♂ Mlaj 28. ob 3. uri 55 minut popol. Vidni popolni solnčni mrk. Premenljivo, veččinoma gorko vreme. Dolgost dneva: Od 14 ur 28 min. do 15 ur 44 min. Dan narase za 1 uro 16 minut. Solnce stopi v znamenje dvojčkov dne 21. ob 2. uri 22 minut popol.
21	Pondelj.	Feliks (Srečko); Valens, m. (Križ. ted.)	
22	Torek	Julija, devica, mučenica. (Križev teden).	
23	Sreda	Deziderij, škof. (Križev teden).	
24	Četrtek	Kristusov vnebohod. Mamert, škof.	
25	Petek	Urban pap., Gregor VII., p.	
26	Sobota	Filip Ner., spozn.; Elevtirij, muč.	
21. teden. Jezus govori o pričanju sv. Duha. Jan. 15.			
27	Nedelja	6. povelikon. Magdalena P.; Janez P.	
28	Pondelj.	Viljem; Avguštin, kant.	
29	Torek	Maksimilian; Norbert.	
30	Sreda	Ferdinand, kralj; Feliks L., p.	
31	Četrtek	Angela M., dev.; Kancijan s tov.	
Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Veliki traven je do 6. lep, potem je vetroven in pust, od 8. do 18. je gorko. Od 25. do 29. lep gorak dež.			

Veliki traven.

Ustanovljenje	720	
Dvornici	5	
za Olgino uro smodali	60	
Lidvini	100	22
15 mt modrega platna		
za Deklinine Krila a 3K	45	
Dvornici za prenašanje		
naloga	1	20
za blombiranje Nadi	16	
za vezanje knjig	5	60
beli pisker za mleko	7	20
Milici za inkas	7	
Veri za material	9	60
popravek Lidvine ure	4	
Nadi šalnine	27	
100 papirja v 8 ^o lističe	1	80

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Petek	Gracijana, muč.	 Prvi krajec 5. ob 8. uri 4 m. zjutraj. Lepo vreme, večkrat malo hladno, vetrovno.
2	Sobota	Erazem, škof; Gvido, škof.	
22. teden.		Jezus govori o sv. Duhu in ljubezni. Jan. 14.	
3	Nedelja	Binkošti. Prihod sv. Duha. Klotilda.	 Ščip 13. ob 4. uri 44 min. zjutraj. Nevidni delni lunini mrk. Večinoma suho in gorko.
4	Pondelj.	Binkoštni ponedeljek. Kvirin, škof.	
5	Torek	Bonifacij (Dobromil), škof.	
6	Sreda	† Kvatre. Norbert, Bertrand, škofa.	
7	Četrtek	Robert, opat; Lukrecija.	
8	Petek	† Kvatre. Medard, Maksim, škofa.	
9	Sobota	† Kvatre. Jezusovo srce; Adolf.	
23. teden.		Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.	 Zadnji krajec 20. ob 2. uri 3 min. zjutraj. Deloma deževno, gorki dnevi.
10	Nedelja	1. pobink. Sv. Trojica. Marjeta.	
11	Pondelj.	Barnaba, apostol.	
12	Torek	Janez Fak., spoznovalec.	
13	Sreda	Anton Padovanski, spoznovalec.	
14	Četrtek	Sv. Rešnje Telo. Janez; Bazilij.	
15	Petek	Vid, Modest in tovariši.	
16	Sobota	Franc Regij, spozn.; Beno, škof.	
24. teden.		Prilika o veliki ženitnini. Luk. 14.	 Mlaj 27. ob 2. uri 33 min. zjutraj. Vročina, večkrat nevihta, potem zopet lepo. Dolgost dneva: od 15 ur 45 minut do 16 ur 0 min. Dan narase do 22. za 16 minut, potem se skrči za 1 minuto. Solnce stopi v znamenje raka 11. ob 10. uri 45 minut zvečer.
17	Nedelja	2. pobink. Adolf, škof; Lavra.	
18	Pondelj.	Gervazij in Protazij, m.	
19	Torek	Julijana F.	
20	Sreda	Silverij, p.; Florentina.	
21	Četrtek	Alojzij (Vekoslav), spoznovalec.	
22	Petek	Srce Jezusovo; Pavlin, škof; Ahacij, muč.	
23	Sobota	Eberhard, škof; Cenon, škof.	
25. teden.		Prilika o zgubljeni ovci. Luk. 15.	
24	Nedelja	3. pobink. Janez Krstnik (rojstvo).	
25	Pondelj.	Prosper, škof.	
26	Torek	Virgilij; Janez in Pavel, m.; Rudolf.	
27	Sreda	Hema, vdova; Vladislav.	
28	Četrtek	† Leon II., papež; Irenej, spozn.	
29	Petek	Peter in Pavel, apostola.	
30	Sobota	Spomin Pavla, apostola; Emilijana.	

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Rožnik je začetkom lep, pozneje deževen do 23., potem lep do konca.

Rožnik.

Pri Baumkalkelnu man na dobrem	17	40
Zephir Glausera me	4	
za solničnika dva	7	90
4 mt za spodnačca 3.10	6	20
za ravoso in druge reči	8	29
islet na tningerja	10	18
Ivarnici za pokojnega	6	
12 parov nogavic potstnik.	7	
slavanska Beseda še		
za leto 1900 dedaj je vse plač	10	
Lidvini šolnje	11	
rokavice 2 p. a 1.40	2	80
šolnji belgini niski	4	50
moji domanyi	3	20
Klobuk belc pisani		
za Lidvino 6 Trava 70h	6	80
Belgi za blombiranje	10	
Veri za barve	34	36
" igle za lasje		80
Nadi se je mogla		
šolnina plačati če je rav,		
no ne je hodila	27	—

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
26. teden. O velikem ribjem vlaku. Luk. 5.			☽ Prvi krajec 5. ob 1. uri 19 minut zjutraj. Gorko, soparno in vroče.
1	Nedelja	4. pobink. Teobald, puščavnik.	
2	Pondelj.	Obiskovanje Marije Device.	
3	Torek	Helijodor, škof; Bertram, škof.	
4	Sreda	Urh, škof; Berta, devica.	
5	Četrtek	Filomena.	
6	Petek	Izajija, prerok; Goar, spoznovalec.	
7	Sobota	Ciril in Metod, škofa; Vilibald, škof.	
27. teden. O farizejski pravičnosti. Mat. 5.			☽ Ščip 12. ob 2. uri 27 minut zvečer. Deževno, potem zelo gorko.
8	Nedelja	5. pobink. Kilian, škof.	
9	Pondelj.	Anatolija, dev.	
10	Torek	Amalija, devica; Felicita s 7 s.	
11	Sreda	Pij I., papež; Veronika.	
12	Četrtek	Mohor in Fortunat, m.	
13	Petek	Anaklet; Evgenij; Margareta.	
14	Sobota	Bonaventura, škof uč.; Just, muč.	
28. teden. Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.			☽ Zadnji krajec 19. ob 6. uri 37 min. zjutraj. Večinoma jasni dnevi, nevihte.
15	Nedelja	6. pobink. Henrik; Vladimir, kralj.	
16	Pondelj.	Škapulirska Mar. D. Kar.	
17	Torek	Aleš, sp.; Marcelina, devica.	
18	Sreda	Miroslav (Friderik); Arnold.	
19	Četrtek	Vincencij Pavlanski, sp.; Avrelija.	
20	Petek	Elija, prerok.	
21	Sobota	Danijel, prerok; Julija, dev. muč.	
29. teden. O lažnjivih prerokih. Mat. 7.			☽ Mlaj 26. ob 2. uri 48 minut zvečer. Večkratni nalivi, potem lepo in gorko.
22	Nedelja	7. pobink. Marija Magdalena.	
23	Pondelj.	Liborij, škof; Apolinar, škof.	
24	Torek	Kristina, d. m.; Roman, m.	
25	Sreda	Jakob, apostol; Krištof, m.	
26	Četrtek	Ana, mati Marije Device.	
27	Petek	Pantaleon, muč.; Natalija, muč.	
28	Sobota	Inocencij; Viktor (Zmagoslav).	
30. teden. O krivičnem hišniku. Luk. 16.			☽ Dolgost dneva: od 15 ur 59 min. do 15 ur 3 min. Dan se skrajša za 56 minut.
29	Nedelja	8. pobink. Marta, devica; Olaf.	
30	Pondelj.	Abdon in Semen, mučenca.	
31	Torek	Ignacij Loj. (Ognjeslav).	☽ Solnce stopi v znamenje leva 23. ob 9. uri 41 m. dopoldne.

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Mali srpan je iz prva vroč, 5. začne deževati in dežuje do 21., zatem lep gorak do konca.

Mali srpan.

[illegible]

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sreda	Vezi Petra, apostola.	 Prvi krajec 3. ob 5. uri 51 minut popoldne. Zelo vetrovno, večkrat precej vroče, nevihte.
2	Četrtek	Porcijunkula. Alfonz Lig., spozn.	
3	Petek	Najdba sv. Štefana; Lidija, vdova.	
4	Sobota	Dominik, spozn.; Agabij, škof.	
31. teden. Jezus se joka nad Jeruzalemom. Luk. 19.			 Ščip 10. ob 10. uri 35 minut zvečer. Večkrat dež in nevihte, vendar tudi prijetni dnevi.
5	Nedelja	9. pobink. Marija Dev. snež.	
6	Ponedelj.	Gospodov spremin na gori.	
7	Torek	Kajetan, sp.; Donat, škof.	
8	Sreda	Cirjak, Larg in Smaragd.	
9	Četrtek	Roman, mučenec; Domicijan, škof.	
10	Petek	Lavrencij, muč.; Hugon, škof.	
11	Sobota	Suzana, devica muč.; Tiburcij, m.	
32. teden. O farizeju in colnarju. Luk. 18.			 Zadnji krajec 17. ob 12. uri 52 min. po noči. Večkrat nevihte z viharjem in nalivi.
12	Nedelja	10. pobink. Klara, dev.; Hilarija.	
13	Ponedelj.	Hipolit in Kasijan, mučenca.	
14	Torek	Evzebij, sp.; Anastazija.	
15	Sreda	Vel. gosp. Vnebovz. Marije Device.	
16	Četrtek	Rok, spoznovalec; Hijacint, duh.	
17	Petek	Betram; Benedikta, op.	
18	Sobota	Helena, kraljica; Agapit, mučenec.	
33. teden. Jezus ozdravi gluhonemega. Mark. 7.			 Mlaj 25. ob 4. uri 58 minut zjutraj. Nestalno vreme, večinoma jasno in hladne noči. Dolgost dneva: od 15 ur 1 min. do 13 ur 26 min. Dan se skrajša za 1 uro 35 min.
19	Nedelja	11. pobink. Ludovik Tol.; Elafij.	
20	Ponedelj.	Bernard, opat; Štefan, kralj.	
21	Torek	Ivana Frančiška; Adolf.	
22	Sreda	Joahim, oče Mar. Dev.; Timotej.	
23	Četrtek	Filip Ben., spozn.; Bogovoljka.	
24	Petek	Jernej, apostol; Ptolomej, škof.	
25	Sobota	Ludovik (Ljudevít), kr.; Patricija, dev.	
34. teden. O usmiljenem Samaritanu. Luk. 10.			Solnce stopi v znamenje device 23. ob 4. uri 25 m. zvečer.
26	Nedelja	12. pobink. Cefirin; Samuel.	
27	Ponedelj.	Srce Marijino.	
28	Torek	Avguštin, škof; Adelinda.	
29	Sreda	Obgl. Jan. K.; Ang. varhov.	
30	Četrtek	Roza Limanska, dev.; Hermet, m.	
31	Petek	Rajmund, spozn.; Izabela, devica.	

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Veliki srpan se začne s hudo vročino, potem dežuje do 19., zatem nestalno vreme do konca.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sobota	Egidij, opat; Verena, dev. muč.	 Prvi krajec 2. ob 9. uri 1 m. dop. Začetkoma lep, potem nevihte z nalivi.
35. teden.		Jezus ozdravi deset gobovih. Luk. 17.	
2	Nedelja	13. pobink. Angeljska. Antonia.	
3	Pondelj.	Serafina; Evfemija.	
4	Torek	Rozalija, devica; Ida, grofica.	 Ščip 9. ob 6. uri 12 min. zjutraj. Večinoma jasni in prijetni dnevi.
5	Sreda	Lavrencij Justin, škof.	
6	Četrtek	Hermogen, mučenec; Eleuterij, op.	
7	Petek	Albin (Zoran), škof; Regina, d. m.	
8	Sobota	Rojstvo Marije Dev. ali mala gosp.	 Zadnji krajec 15. ob 10. uri 3 min. zvečer. Zjutraj megla, sicer mili dnevi, noči so hladne.
36. teden.		Nihče ne more služiti 2 gospodoma. Mat. 6.	
9	Nedelja	14. pobink. Ime Marijino.	
10	Pondelj.	Nikolaj Tol.	
11	Torek	Protazij in Hijacint, muč.	 Mlaj 23. ob 9. uri 2 min. zvečer. Megleno, pusto in večkrat dež.
12	Sreda	Macedonij; Sirus; Tobija.	
13	Četrtek	Maternij; Virgilij; Amijat.	
14	Petek	Povišanje sv. kr.; Notburga, d.	
15	Sobota	Nikomed, mučenec.	Dolgost dneva: od 13 ur 24 m. do 11 ur 43 minut. Dan se skrajša za 1 uro 41 min. Solnce stopi v znamenje tehtnice dne 23. ob 1. uri 25 m. pop.
37. teden.		Jezus obudi mladeniča v Najmu. Luk. 7.	
16	Nedelja	15. pobink. Ljudmila; Kornelij, muč.	
17	Pondelj.	Hildegard; Lambert, škof, muč.	
18	Torek	Tomaž Vil., škof.	
19	Sreda	† Kvatre. Januarij, škof, m.	
20	Četrtek	Evstahij, muč.; Suzana, muč.	
21	Petek	† Kvatre. Matevž; Mavra.	
22	Sobota	† Kvatre. Mavricij; Emeran, škof.	
38. teden.		Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.	
23	Nedelja	16. pobink. Tekla, d. m.; Zofija, d. m.	
24	Pondelj.	Rupert; Marija D. reš. ujetn.	
25	Torek	Kleofa, spoznovalec.	
26	Sreda	Justina, dev. muč.; Ciprijan.	
27	Četrtek	Kozma in Damijan, muč.; Kaj, škof.	
28	Petek	Venčeslav, kralj; Marcijan, muč.	
29	Sobota	Mihael, arhangelj, Evtihij, muč.	
39. teden.		O največji zapovedi. Mat. 22.	
30	Nedelja	17. pobink. Hijeronim; Honorij.	

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Kimovec je do 4. lep, potem nevihte, zatem zopet lepo vreme do 20., 30. deževno.

Kimovec.

confortabelni ot južne železnice	3	60
Miciki rolec črni K s succom kupleni	8	
2 para nogavic Miciki a 60 h	7	20
popravek peči to je novi razen in zmetanje 2		60
članški za troje potplata a 1.80	5	40
Nadici za klavirsko solo	37	
Porto za omaro, ladico, vino in zaboj jabolk	28	
bi utenaglo za amaro priti 14 L.		
pastreskeci za nošo stozala.		
domanji šolnji za Miciko	2	70
valna ena skenja 18 h 5		80

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Pondelj.	Remigij, škof.	 Prvi krajec 1. ob 10. uri 16 minut zvečer. Deževno, nekoliko dnij lepo.
2	Torek	Leodegar; škof.	
3	Sreda	Kandit, spozn.; Evald, muč.	
4	Četrtek	Frančišek Seraf. (Franjo), spozn.	
5	Petek	Placid in tovariši, muč.; Gala, vd.	
6	Sobota	Bruno, spozn.; Fida, dev. muč.	
40. teden. Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.			 Ščip 8. ob 2. uri 24 minut pop. Vetrovno, hladno, zjutraj megleno.
7	Nedelja	18. pobink. Roženvenska. Justina.	 Zadnji krajec 15. ob 10. uri 56 min. zjutraj. Prijazno jesensko vreme, potem dež in zvečer hladno.
8	Pondelj.	Brigita, vdova; Simeon, spozn.	
9	Torek	Dionizij, škof, muč.; Abraham.	
10	Sreda	Frančišek Borg., spoznovalec.	
11	Četrtek	Nikazij, škof; Firmin, škof.	
12	Petek	Maksimilijan, šk. m.; Serafin, spozn.	
13	Sobota	Edvard, kralj; Koloman, muč.	
41. teden. Prilika o kraljevi ženitoini. Mat. 22.			 Mlaj 23. ob 2. uri 33 minut popol. Začetkom premenljivo in megleno, potem deževno.
14	Nedelja	19. pobink. Kalist; Domicijan.	 Prvi krajec 31. ob 9. uri 23 m. dop. Zjutraj deloma jasno in milo, večkrat premenljivo vreme. Dolgost dneva: Od 11 ur 39 min. do 9 ur 57 min. Dan se skrajša za 1 uro 42 minut. Solnce stopi v znam. škorpionona dne 23. ob 10. uri 0 minut zvečer.
15	Pondelj.	Terezija, devica.	
16	Torek	Gal, opat; Maksima, d.	
17	Sreda	Hedviga, vdova; Viktor, škof.	
18	Četrtek	Luka, evangelist; Asklepijad.	
19	Petek	Peter Alk., spoznovalec; Etbin, op.	
20	Sobota	Felicijan, mučenec; Vital, škof.	
42. teden. Jezus ozdravi kraljevega sina. Jan. 4.			 Prvi krajec 31. ob 9. uri 23 m. dop. Zjutraj deloma jasno in milo, večkrat premenljivo vreme. Dolgost dneva: Od 11 ur 39 min. do 9 ur 57 min. Dan se skrajša za 1 uro 42 minut. Solnce stopi v znam. škorpionona dne 23. ob 10. uri 0 minut zvečer.
21	Nedelja	20. pobink. Posvečevanje cerkvâ.	
22	Pondelj.	Kordula, dev. muč.	
23	Torek	Janez Kapist., spoznovalec.	
24	Sreda	Rafael, arhangelj; Kristina, m.	
25	Četrtek	Krišpin, mučenec; Bonifacij, papež.	
26	Petek	Amand; Evarist; Lucijan in M.	
27	Sobota	Frumencij, škof; Sabina, mučenica.	
43. teden. Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.			 Prvi krajec 31. ob 9. uri 23 m. dop. Zjutraj deloma jasno in milo, večkrat premenljivo vreme. Dolgost dneva: Od 11 ur 39 min. do 9 ur 57 min. Dan se skrajša za 1 uro 42 minut. Solnce stopi v znam. škorpionona dne 23. ob 10. uri 0 minut zvečer.
28	Nedelja	21. pobink. Simon in Juda, ap.	
29	Pondelj.	Narcis, škof; Hijacint, muč.	
30	Torek	Klavdij, muč.; Marcel, muč.	
31	Sreda	Volfgang (Volbenk), škof.	

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Vinotok začne z dežjem, proti 15. postane lep in gorak, nato do 24. dež, potem zopet lepo, od 29. do konca megleno, mrzlo.

Vinotok.

Nadi čeni vsakdanje vaje		80
Veri	40	
Roba rimskega deca		
svetlo modra 11 mta 4.20	40	20
mojo sukno je stalo		
4 $\frac{1}{2}$ mta 4.20		
Confortebelnu v ministar,		
vu taxameter je raču,		
nil 3.50 alhal mu	4	40
za kote	3	
priprava za mojo		
kričo	12	
glavnik Miciki		50
v umslu Falzera	2	
8 fotografije Mekovih	5	
Lidvini	200	

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Četrtek	God vseh svetnikov.	
2	Petek	Spomin vernih duš. Just, muč.	
3	Sobota	Hubert, škof; Ida, kraljica.	☉ Ščip 7. ob 12. uri 5 min. po noči.
44. teden.		Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22.	Večkrat megla, vetrovno in mrzlo, nato lepo vreme.
4	Nedelja	22. pobink. Karol Bor.; Modesta.	
5	Pondelj.	Caharija; Emerik.	
6	Torek	Lenart, opat; Sever.	☾ Zadnji krajec 14.
7	Sreda	Engelbert, škof; Prosdocim, škof.	ob 3. uri 43 min.
8	Četrtek	Bogomir, škof; Asta, dev.	zjutraj.
9	Petek	Božidar (Teodor), muč.; Orest, m.	Pusto, hladno,
10	Sobota	Andrej Avel., spoza; Trifon, muč.	sneg in dež, megla.
45. teden.		Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9.	
11	Nedelja	23. pobink. Martin (Davorin).	
12	Pondelj.	Martin, pap.; Kunibert.	☉ Mlaj 22. ob 8. uri
13	Torek	Stanislav Kostka, sp.	23 min. zjutraj.
14	Sreda	Venerand; Serapijon, mučenec.	Nevidni obročasti
15	Četrtek	Leopold, vojvoda; Jedert, dev.	solnčni mrk.
16	Petek	Edmund, škof; Otmar, opat.	Šlana in nekaj
17	Sobota	Gregorij, škof; Viktorij, muč.	prav mrzlih de- ževnih dnij.
46. teden.		O dobrem semenu. Mat. 13.	
18	Nedelja	24. pobink. Odon; Evgen.	☾ Prvi krajec 29. ob
19	Pondelj.	Elizabeta; Poncijan.	6. uri 40 m. zveč.
20	Torek	Feliks Val., sp.; Edmund.	Deloma jasno,
21	Sreda	Darovanje Marije Device.	megleno in mrzlo.
22	Četrtek	Cecilija, dev. muč.; Maver, muč.	
23	Petek	Klemen, pap. muč.; Felicita, muč.	Dolgost dneva:
24	Sobota	Janez od križa, spozn.; Flora, m.	od 9 ur 54 minut do 8 ur 38 min.
47. teden.		O razdejanju Jeruzalema. Mat. 24.	Dan se skrajša za 1 uro 16 min.
25	Nedelja	25. pobink. Katarina; Jukunda.	
26	Pondelj.	Konrad; Peter.	Solnce stopi v
27	Torek	Virgil, škof; Ahacij, škof.	znamenje strelca
28	Sreda	Eberhart, škof; Sostan, muč.	22. ob 6. uri 53 m.
29	Četrtek	Saturnin, muč.; Filomen, muč.	zvečer.
30	Petek	Andrej, apostol; Justina, dev.	

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Listopad je začetkom lep, potem vetrovno in deževno, zatem zopet lepo do 16., izvzema da je včasih megleno, 17. megleno in mrzlo do 28., nadalje do konca dež.

Listopad.

Stanovanje	120	
Knjovnici	2	80
Veri	40	
Algi za pripravo njenih		
kril	12	
Veri za hlombiranje	8	
Algi in Nadi za		
Hubelik concert	4	70
še za pripravo njenih	9	55
Plegariu	10	
še za krila	8	56
Concert Hubelik in Boeda	5	
Lidvini solnje	11	
Nadi solnine	27	
Talera dva globoka		
a 28 h	56	
in eden plitvi 24 h		80
popravek ceoga in		
brušenje škarnjav	3	30

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sobota	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	 Ščip 6. ob 11. uri 44 m. dop. Deževno, sneg in mokrahladno.
48. teden. O poslednji sodbi. Luk. 21.			
2	Nedelja	1. adventna. Bibijana; Kromacij.	
3	Pondelj.	Francišek Ksav.	
4	Torek	Barbara, dev. muč.; Peter Zl.	
5	Sreda	† Saba, opat; Krišpin.	 Zadnji krajec 13. ob 11. uri 48 m. zvečer. Popolnoma jasno, zelo mrzlo.
6	Četrtek	† Miklavž (Nikolaj), škof; Dionizija.	
7	Petek	† Ambrozij, škof; Agaton, muč.	
8	Sobota	Preč. spočetje Marije Device.	
49. teden. Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.			
9	Nedelja	2. adventna. Sir; Valerija.	 Mlaj 22. ob 1. uri 7 m. po noči. Mrzlo, megleno, pusto, vetrovno in sneg.
10	Pondelj.	Evlalija; Melhijad; Judita.	
11	Torek	Damaz, p.; Tason, op.	
12	Sreda	Sinezij, mučenec; Maksencij.	
13	Četrtek	Lucija, dev. muč.; Otilija, dev.	
14	Petek	Spíridion, škof; Nikazij, škof.	 Prvi krajec 29. ob 2. uri 53 m. zj. Premenjivo in mrzlo.
15	Sobota	Jernej, škof; Kristina.	
50. teden. Janez Krstnik pričuje o Jezusu. Jan. 1.			
16	Nedelja	3. adventna. Albina (Zorka); Evzebij.	
17	Pondelj.	Lazar, škof; Berta.	
18	Torek	Gracijan, škof; Deziderat.	Dolgost dneva: od 8 ur 36 m. do 8 ur 21 minut. Dan se skrajša do 22. za 19 m. potem narase do konca za 4 min. Solnce stopi v znamenje kozla dne 22. ob 7. uri 47 m. zjutraj.
19	Sreda	† Kvat re. Nemezij, muč.; Favsta.	
20	Četrtek	Liberat, m.; Filogonij, m.	
21	Petek	† Kvat re. Tomaž; Glicerij.	
22	Sobota	† Kvat re. Demetrij in Honorat, m.	
51. teden. Janez Krstnik oznan. krst pokore. Luk. 3.			
23	Nedelja	4. adventna. Viktorija (Zmagoslava).	
24	Pondelj.	Adam in Eva.	
25	Torek	Božič. Rojstvo Gospodovo.	
26	Sreda	Štefan, mučenec.	
27	Četrtek	Janez, evangelist; Fabijola, vdova.	
28	Petek	Nedolžni otročiči; Kastor, m.	
29	Sobota	Tomaž, škof, muč.; Trofim, muč.	
52. teden. Simeon in Ana v tempelju. Luk. 2.			
30	Nedelja	David, kralj; Nicefor, mučenec.	
31	Pondelj.	Silvester, papež; Pavlina, muč.	

Knauerjev stoletni koledar prerokuje: Gruden je začetkom lep, nato mrzel do 20., potem do 29. meglen, sneg, proti koncu zelo mrzel.

Gruden.

Veri	40	
Algi sa filharmonično društvo	10	
Mocovki	1	
Baruski	1	
Lidvini	200	
duornici sa nove lagvicka	1	
Januski sa Stetkove jolye	13	
Robec velkiza Miciki	13	
brna roba sa deco 13 nt		
a 3.40	40	80
priprava knidem	22	04
Samiskira Aljine jolye	10	
in nyemu sa Bozic	2	
sa concert filharmonič nega društva 2 kat	2	60
sa banket lustain		
Meierzu	5	
grutica sa pucmag	5	20
Stetkove robe 6a 180	8	40
a ducent bolih	7	40
slavenski Narod sa 1907	25	20
Ljublanski Tron	9	20
Narodni	2	

Narodna krstna imena.

Boživoj, 9. vinotoka, 20. grudna.
 Boleslav, 27. velikega srpana.
 Bogovojka, 23. velikega srpana.
 Božo, -a.
 Bogoslav, 27. m. trav., 1. rožnika.
 Beloslav, -a, 19. prosinca.
 Bogdan, -a, 19. rožnika, 7. listop.
 Borivoj, 24. velikega srpana.
 Borislav, -a, 14. listopada.
 Božena, 16. malega travna.
 Bretislav, 14. svečana.
 Boris.
 Bogoslava, 8. malega srpana.
 Boženi, 8. malega srpana.
 Branislav, -a, 3. malega srpana.
 Bogovlad, 1. malega srpana.
 Blagoje, Blagojila, 12. prosinca.
 Bogošin, 13. prosinca.
 Branimir, 29. prosinca, 30. grudna.
 Bojka, 9. sušca.
 Božana, 12. sušca.
 Branivoj, 29. sušca.
 Božislava, 16. malega travna.
 Bojslav, 31. velikega travna.
 Bratoslav, 26. malega srpana.
 Bojan, 2. velikega srpana.
 Bolemir, 11. velikega srpana.
 Blagoslav, 21. kimovca.
 Bunoslav, 6. vinotoka.
 Budvoj, 14. vinotoka.
 Branko, 17. vinotoka.
 Blagota, 24. vinotoka.
 Braslav, 11. listopada.
 Boživoj, 20. grudna.
 Blažena, 31. grudna.
 Božan.
 Bratrica.
 Budislav, 8. velikega travna.
 Budimir, 17. sušca.
 Budislava, 23. velikega travna.

Ciril in Metod, 7. malega srpana.

Cvetoslav, 4. velikega travna.
 Celimir, 22. kimovca.
 Cvenija, 1. listopada.

Česlav, 16. malega srpana.
 Čestimir, 9. prosinca.
 Častimir, 28. kimovca.
 Čudislava, 2. vinotoka.

Dobroslav, 10. prosinca.
 Dobroslava, 19. grudna.
 Darinka, 6. prosinca.
 Dobromir.
 Dušan, 27. malega srpana.
 Danica, 5. sušca.
 Dragomir, 13. velikega travna.
 Dragomira.
 Divna, 31. prosinca.
 Daša, 6. svečana.
 Držislav, 30. malega srpana.
 Domogoj, 4. velikega srpana.
 Deša, 17. prosinca.
 Dušana, 26. prosinca.
 Daroslav, 3. svečana.
 Drenka, 7. svečana.
 Ded, 12. svečana.
 Dobrava, 16. svečana.
 Dragovan, 20. svečana.
 Danimir, 9. sušca.
 Dragoje, 10. sušca.
 Desimir, 14. sušca.
 Dražislav, 23. sušca.
 Draža, 29. sušca.
 Dušica, 4. m. trav., 11. rožnika.
 Desirad, 5. velikega travna.
 Dragovit, 6. velikega travna.
 Dušoje, 17. velikega travna.
 Daslav, 24. velikega travna.
 Dragica, 26. velikega travna.
 Darosava, 27. velikega travna.
 Dostava, 10. rožnika.

Draguška, 12. rožnika.
 Dragija, 23. rožnika.
 Domogoj, 6. malega srpana.
 Darislav, 8. malega srpana.
 Draganj, 13. malega srpana.
 Dedomir, 1. velikega srpana.
 Dobrovit, 6. velikega srpana.
 Dragorad, 25. velikega srpana.
 Dragonika, 7. vinotoka.
 Dragosta, 8. vinotoka.
 Dragislav, 12. vinotoka.
 Drživoj, 16. vinotoka.
 Duševlad, 23. vinotoka.
 Draguš, 23. listopada.
 Dedovit.
 Dobrej.
 Dobrica.
 Dobročica.
 Dobrogoj.
 Dobrost.
 Domoslav.
 Dražun.
 Dikoslava, 22. prosinca.
 Dragislav, 20. malega travna.
 Dana, 29. velikega travna.
 Deva, 1. rožnika.
 Dika, 4. rožnika.

Granislava.
 Gorazd.
 Grozdava, 5. prosinca.
 Grimislava, 21. prosinca.
 Gorislava, 29. prosinca.
 Godimir, 14. malega travna.
 Gorinka, 17. malega travna.
 Gradislava, 18. malega travna.
 Gojslava, 30. rožnika.
 Gorka, 1. malega srpana.
 Gorislav, 13. listopada.
 Gradislav, 19. listopada.
 Goroslav, 27. listopada.
 Gojmir, 2. malega travna.
 Gradimir, 29. vinotoka.

Jaromira, 15. velikega travna.
 Jaromir, 28. velikega travna.
 Jadviga, 17. vinotoka.
 Jelva.
 Jaromila.
 Joko, -a, 21. velikega srpana.
 Jaroslav, -a, 27. malega travna.

Jegor.
 Jekica, 30. kimovca.
 Jelisava, 19. listopada.
 Jelina, 21. velikega travna.
 Jelenica, 31. malega travna.

Kazimir, -a, 4. sušca.
 Krajslav.
 Kritan, -a.
 Krunoslava, 11. prosinca.
 Kanimir.
 Krešimir, 28. vinotoka, 28. svečana.
 Kosava.
 Kosava, 7. sušca.
 Krasoje, 10. malega travna.
 Kajimir, 13. malega travna.
 Kosenka, 19. malega travna.
 Krasulja, 25. velikega travna.
 Krajslav, 29. velikega travna.
 Kažimir, 8. listopada.
 Krasa.
 Krašan.
 Krgo.
 Kolomir, 25. listopada.

Ljubivoje.
 Libor.
 Ljubomir, -a, 12. malega travna.
 Ljudmila, 16. kimovca.
 Ladislav (Vladislav), 27. rožnika.
 Lukomira, 26. v. srp., 28. rožnika.
 Libuša.
 Ljuboslava, 15. svečana.
 Ljubislava, 16. sušca.
 Ljubosav, 21. malega travna.
 Lerka, 11. velikega travna.
 Lelja, 18. malega srpana.
 Ljubačica, 4. velikega srpana.
 Libišna, 9. velikega srpana.
 Ljubidrag, 27. velikega srpana.
 Ljutomir, 30. velikega srpana.
 Ljubivoj, 26. kimovca.
 Ljubna, 6. vinotoka.
 Ljubomil, 1. listopada.
 Ljubava, 17. listopada.
 Ljuboila, 25. listopada.
 Ljuba.
 Ljutica.

Mila, 28. vinotoka.
 Mališa, 24. vinotoka.

Miljeva, 2. kimovca.
 Milogaj, 28. velikega srpana.
 Milvana, 15. velikega srpana.
 Milan, 22. velikega travna.
 Miloslava, 18. svečana.
 Miladin.
 Miljutin, 6. rožnika.
 Milislav.
 Milovan, 3. kimovca.
 Milojica.
 Mara, Mira (Marija).
 Mileva, 2. prosinca.
 Milislava, 24. prosinca.
 Milena, 2. sušca.
 Miloš, 22. rožnika.
 Milojka, 23. sušca.
 Milosava, 2. malega travna.
 Milija, 9. malega travna.
 Milotina, 12. malega travna.
 Milorad, 23. velikega travna.
 Milica, 30. velikega travna.
 Milava, 20. rožnika.

 Natalija, 27. vel. srpana, 1. grudna.
 Nada, Nadina (Naduša), 3. rožnika.
 Nikosava, 9. prosinca.
 Nevinka, 10. prosinca.
 Neda, 14. prosinca.
 Neradin, 6. malega travna.
 Negojica, 13. malega travna.
 Negomir, 21. velikega travna.
 Nosimir, 25. velikega travna.
 Netko, 19. rožnika.
 Niko, 25. velikega srpana.
 Nedeljka, 5. kimovca.
 Nišava, 6. kimovca.
 Nenada, 8. kimovca.
 Nadislav, 9. vinotoka.
 Negoslava, 11. vinotoka.
 Neša, 2. listopada.
 Nevenka, 13. listopada.
 Nedaš.
 Negoj.
 Negomir.

Olga, 21. malega srpana.
 Ostrovoj, 19. vinotoka.
 Ostrivoj, 22. velikega srpana.
 Oliva, 18. listopada.
 Osto, 19. svečana.

Prokop, 4. malega srpana.
 Pravomila, 13. malega travna.
 Pravoslava, 25. velikega srpana.
 Preslava, 14. vinotoka.
 Pribislava.
 Pribislav, 8. svečana.
 Pravoslav, 26. svečana.
 Prvinica, 9. velikega travna.
 Predivoj, 19. velikega travna.
 Prvan, 17. kimovca.
 Pribimir, 1. vinotoka.
 Petna, 3. vinotoka.
 Predislav, 20. vinotoka.
 Pero.

Rada.
 Rastko.
 Radivoj, 7. malega travna.
 Radislav (Radoslav), 24. rožnika.
 Radomir, 23. rožnika, 5. sušca.
 Ratislav, 17. prosinca, 6. listopada.
 Ratimir, 24. malega srpana.
 Ratibor, 9. velikega srpana.
 Radim, 23. malega travna.
 Radosav, 15. prosinca.
 Rada, 11. malega travna.
 Rusa, 24. malega travna.
 Raduna, 27. malega travna.
 Radovan, 1. rožnika.
 Radosava, 3. rožnika.
 Rusmir, 11. rožnika, 9. listopada.
 Radoš, 19. malega srpana.
 Roslava, 27. velikega srpana.
 Radonica, 6. kimovca.
 Rajna, 14. kimovca.
 Radobulj, 20. kimovca.
 Radomira, 27. kimovca.
 Raša, 20. vinotoka.
 Rađejka, 26. listopada.
 Radonja.
 Radoš.
 Ruša.

Svetopolk, 23. velikega srpana.
 Stanislav, škof, 7. velikega travna.
 Sava, 5. grudna.
 Slavica, 28. malega travna.
 Stanimir.
 Strahomer.
 Svetoslav.
 Samo.

Slavomir, 13. prosinca.
 Stražimir, 2. grudna.
 Slavoja, 27. prosinca.
 Stanislava, 20. svečana.
 Svedorad, 7. sušca.
 Stana, 10. sušca.
 Svetovid, 13. sušca.
 Stanimir, 27. sušca.
 Srdana, 27. sušca.
 Srčonica, 10. malega travna.
 Slaviša, 18. malega travna.
 Sekana, 26. malega travna.
 Skorosava, 4. velikega travna.
 Stojmir, 12. velikega travna.
 Svetolik, 14. velikega travna.
 Smiljava, 17. velikega travna.
 Stojan, 10. malega srpana.
 Slobodin, 14. malega srpana.
 Svetomir, 28. malega srpana.
 Strašimir, 3. velikega srpana.
 Stanova, 28. velikega srpana.
 Slavan, 11. kimovca.
 Sodimir, 16. kimovca.
 Sokolica, 18. kimovca.
 Smiljka, 19. kimovca.
 Slavna, 23. kimovca.
 Sadiovoj, 24. kimovca.
 Stojslava, 26. kimovca.
 Stojdrag, 8. vinotoka.
 Stremil, 10. vinotoka.
 Sibislav, 13. vinotoka.
 Stojslav, 21. vinotoka.
 Slavovit, 30. vinotoka.
 Stojšava, 31. vinotoka.
 Stislav, 7. listopada.
 Sebislav, 9. listopada.
 Smislan, 14. listopada.
 Satovit, 17. listopada.
 Stojova, 5. grudna.
 Smijan, 16. grudna.
 Stojslava, 17. grudna.
 Sebegoj.
 Slava.
 Sobeslav.
 Stagoj.
 Stamir.
 Stanigoj.
 Stojan.
 Svetogoj.
 Svetoslav.
 Svojslav.
 Srečko, 18. velikega travna.

Tugomir, 25. m. travna, 26. m. trav.
 Tješimir, 11. velikega travna.
 Tvrdislav, 14. prosinca.
 Tihoslava, 20. prosinca.
 Tešimir, 2. sušca.
 Tešivoj, 16. malega travna.
 Tihomil, 11. velikega travna.
 Tolimir, 8. kimovca.
 Taša, 25. kimovca.
 Trajiva, 15. vinotoka.
 Travica, 18. vinotoka.
 Tihomir, 2. grudna.
 Tomislav, 21. grudna.
 Tihica.
 Tunica.

Vojteh, 23. malega travna.
 Vaclav, 28. kimovca.
 Vid, -a, 15. rožnika.
 Vera, (Veruša), 4. listopada.
 Vlasta, 23. grudna.
 Vladimir, 9. prosinca, 15. m. srpana.
 Velimir.
 Vlatko.
 Vidoslava.
 Vitko.
 Vitomir.
 Vlastimila.
 Vojsava, 3. svečana.
 Vanda.
 Velebit, 28. rožnika.
 Vratoslava, 5. vinotoka.
 Vojslava.
 Vsevlad, 26. prosinca.
 Vojmil, 10. svečana.
 Vrativoj, 13. svečana.
 Vladoj, 27. svečana.
 Velislav, 15. sušca.
 Vlada, 20. sušca.
 Viljenica, 8. malega travna.
 Vitislav, 11. malega travna.
 Vojslava, 23. malega travna.
 Vladaja, 23. malega travna.
 Vojka, 1. velikega travna.
 Vlatovit, 2. velikega travna.
 Vitoslava, 19. velikega travna.
 Vukašin, 27. velikega travna.
 Velimir, 2. rožnika.
 Vrativoj, 3. rožnika.
 Vidoslav, 15. rožnika.
 Volkosava, 19. rožnika.
 Volkatin, 7. malega srpana.

Vratislava, 16. malega srpana.
 Vitimir, 21. malega srpana.
 Vitodrag, 30. malega srpana.
 Vlastica, 6. velikega srpana.
 Vidojka, 7. velikega srpana.
 Večedrag, 12. kimovca.
 Vitodrag, 19. kimovca.
 Vojdrog, 27. kimovca.
 Vidica, 28. kimovca.
 Voja, 29. kimovca.
 Vitomir, 3. vinotoka.
 Velena, 16. vinotoka.
 Vladika, 30. vinotoka.
 Vekemir, 10. listopada.
 Večerin, 16. listopada.
 Vladiboj, 20. listopada.
 Vidosava, 20. listopada.
 Vujnka, 22. listopada.
 Vedrana, 27. listopada.
 Vladovita, 6. grudna.
 Večeslav.
 Višesava, 7. grudna.
 Vojmir, 14. grudna.
 Vlastimir, 15. grudna.

Vuksána, 19. grudna.
 Vratoje, 29. grudna.
 Vrhoslava, 29. grudna.
 Večogoj.
 Vitina.
 Vito.
 Vitomir.
 Vlastimir.

Zorana, 28. rožnika.
 Zdenka, 7. listopada.
 Zdeslav, 26. malega travna.
 Zlata, Zlatica, 19. malega srpana.
 Zvonimir, 12. svečana, 11. vinotoka.
 Zdislava, 1. prosinca.
 Zorislava, 13. prosinca, 14. grudna.
 Zivana, 2. velikega travna.
 Zorica, 13. rožnika.
 Zora, 21. malega srpana.
 Zorislav, 22. vinotoka.
 Zoran, 24. listopada.
 Želimir, 18. velikega srpana.
 Živa, 28. malega travna.
 Živko, 28. malega travna.

Dvorni koledar.

Rodopis vladajoče hiše avstrijske.

Franc Jožef I., cesar avstrijski, kralj ogerski, češki itd., porojen v Schönbrunnu dne 18. vel. srpana 1830. l., nastopil je vlado po odpovedi strijca cesarja Ferdinanda I. in po odstopu očeta svojega nadvojvode Franca Karola, dne 2. grudna 1848. leta, ter bil 8. rožnika 1867. leta v Budi slovesno kronan kraljem ogerskim. Poročil se je dne 24. mal. travna 1854. leta s kraljicino **Elizabeto** (Amalijo Evgenijo), hčerjo kraljeve Visokosti vojvode Maksa Bavarskega, najvišjo pokroviteljico zvezdnega reda, najvišjo voditeljico zavoda pl. gospá v Brnu in pokroviteljico zavoda pl. gospá v Inomostu itd., porojena v Posenhofnu dne 24. grudna 1837. leta; umorjena v Genevi v Švici dne 10. kimovca 1898. l.

Otroci:

Gizela (Lujiza Marija), cesaričina in nadvojvodinja avstrijska, kraljičina ogerska, češka itd., lastnica več višjih redov, porojena v Laksenburgu dne 12. malega srpana 1856. l.; poročena dne 20. m. travna 1873. z Leopoldom (Maksimiljanom Jožefom Marijo Arnulfom) kraljičem bavarskim, porojenim dne 9. svečana 1846. l.

Rudolf (Franc Karol Jožef), naslednik, porojen v Laksenburgu dne 21. velikega srpana 1858. l., poročen na Dunaju dne 10. velikega travna 1881. l. s **Štefanijo** (Klotildo Lujizo Hermino Marijo Charloto), nadvojvodico avstrijsko, hčerjo Leopolda II., kralja belgijskega, porojeno v Bruselju dne 21. velikega travna 1864. l. Umrí v Mayerlingu pri Dunaju dne 30. prosinca 1889. l.

Hči **Elizabeta** (Marija Henrijeta Štefaniya Gizela), cesaričinja in nadvojvodica avstrijska, kraljičina ogerska, češka itd., porojena v Laksenburgu dne 2. kimovca 1883. leta.

Marija Valerija (Matilda Amalija) cesaričina in nadvojvodica avstrijska, kraljičina ogerska, češka itd., porojena v Budi 22. malega travna 1868. leta, poročena dne 31. malega srpana 1890. l. z nadvojvodo **Francem Salvatorjem** (Marijo Jožefom Ferdinandom Karolom Leopoldom Antonom Paduvanskim Ivanom Krstnikom Januvarijem Alojzijem Gonzago Rajnerjem Benediktom Bernardom), sinom nadvojvode Karola Salvatorja, porojenim dne 21. velikega srpana 1866. leta.

Otroci: 1. **Elizabeta Franciška** (Marija Karolina Ignacija), porojena 27. prosinca 1892. 2. **Franc Karol Salvator**, porojen 17. svečana 1893. 3. **Hubert Salvator**, por. 30. m. travna 1894. 4. **Hedviga Imakulata Ignacija**, porojena 24. kimovca 1896.

Bratje našega cesarja in kralja:

1. Nadvojvoda **Maksimilijan I.** (Ferdinand Jožef), cesar Mehikanski, porojen dne 6. mal. srpana 1832. leta; poročen dne 27. malega srpana 1857. leta z nadvojvodico **Marija Charloto** (Amalijo Avgusto Viktorijo Klementino Leopoldino), hčerjo Leopolda I., kralja belgijskega, lastnico več višjih redov, porojeno v Lackenu dne 7. rožnika 1840. leta; umrl dne 19. rožnika 1867. leta.

2. Nadvojvoda **Karol Ludovik** (Jožef Marija), c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. ulan. polka št. 7, načelnik cesarskemu ruskemu dragonskemu polku št. 24 in lastnik kraljevega pruskega ulanskega polka št. 8.; porojen v Schönbrunnu dne 30. malega srpana 1833. l.; tretjič poročen dne 23. mal. srpana 1873. leta z **Marijo Terezijo** (Imakulato Ferdinando Evaldijo Leopoldino Adelajido Elizabeto Karolino Mihaelo Rafaelo Gabrijelo Franciško Asiško in Pavlansko Gonzago Nežo Zofijo Bartolomejo ab Angelis), hčerjo kraljeve Visokosti Don Miguela, infanta portugalskega, porojeno dne 24. velikega srpana 1855. l.; umrl 19. vel. travna 1896.

Otroci družega zakona:

Franc Ferdinand (Karol Ludovik Jožef Marija), nadvojvoda avstrijski d'Este, c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 19, in načelnik car. ruskemu dragonskemu polku št. 26, porojen v Gradcu dne 18. grudna 1863. leta.

Oton Franc Jožef (Karol Ludovik Marija), nadvojvoda avstrijski, c. in kr. generalmajor, lastnik c. in kr. ulanskega polka št. 1, porojen v Gradcu dne 21. malega travna 1865. leta; poročen 2. vinotoka 1886. leta z **Marijo Jožefino** (Lujizo Filipino Elizabeto Pijo Angeliko Marjeto), hčerjo kraljeve Visokosti kralja Jurija saksonskega, porojeno dne 31. vel. travna 1867. leta.

Sinova: 1. **Karol** (Franc Jožef Ludovik Hubert Jurij Oton Marija), porojen dne 17. vel. srpana 1887. leta. 2. **Maksimilijan** (Evgen Ludovik Friderik Filip Jožef Marija), porojen dne 13. mal. travna 1895. leta.

Ferdinand Karol Ludovik (Jožef Ivan Marija), nadvojvoda avstrijski, c. in kr. podpolkovnik, por. na Dunaji 27. grudna 1868.

Margareta Zofija (Marija Anuncijata Terezija Karolina Lujiza Jožefina Ivana), bivša opatica terezijanskega zavoda pl. gospá v Pragi, porojena dne 13. velikega travna 1870. leta; poročena dne 24. prosinca 1893. leta s kraljevo Visokostjo vojvodo Albertom virtemberškim, polkovnikom 4. drag. polka.

Otroci tretjega zakona:

Marija Anuncijata (Adelajda Terezija Mihaela Karolina Lujiza Pija Ignacija), porojena dne 31. malega srpana 1876. leta.

Elizabeta (Amalija Evgenija Marija Terezija Karolina Lujiza Jožefina), porojena dne 7. malega srpana 1878. leta.

3. Nadvojvoda **Ludovik Viktor** (Jožef Anton), c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 65, in načelnik car. ruskemu pehotnemu polku «Tomsk» št. 39, porojen na Dunaju dne 15. velikega travna 1842. leta.

Roditelji Njega Veličanstva cesarja in kralja:

Franc Karol (Jožef), cesarjevič in nadvojvoda avstrijski, kraljevič ogerski, češki itd., porojen dne 7. grudna 1802. leta, sin cesarja Franca I., in druge mu soproge Marije Terezije, umrl dne 8. sušca 1878. leta; poročen dne 4. listopada 1824. l. z nadvojvodico **Zofijo** (Frideriko Dorotejo), hčerjo kraljevega Veličanstva Maksimilijana I., kralja bavarskega, por. dne 27. prosinca 1805. l., umršo na Dunaju dne 28. vel. travna 1872. l.

Bratje in sestre starega očeta in njihovi potomci.

Cesariči in cesaričinje, nadvojvode in nadvojvodice avstrijske, kraljiči in kraljičine ogerske in češke.

Albreht (Friderik Rudolf), c. in kr. vojskovodja, generalni inšpektor armade, lastnik c. in kr. pešpolka št. 44, c. in kr. dragonskega polka št. 4. in c. kr. kornega artilerijskega polka št. 5, šef rusko-litavskega ulanskega polka št. 5 in ruskega pešpolka Wilmanstraua št. 87, kr. prus. generalni vojskovodja in šef 2. vzhodno-prus. grenadirskega polka št. 3, obrist-lastnik kr. bavar. chevanxleger-polka št. 5 in načelnik kr. sakson. pešp. št. 103, rojen 3. velikega srpana 1817. l., poročen 1. velikega travna 1844. l. s Hildegardo, bavarsko kraljičino, vdovec 2. malega travna 1864. l., umrl 18. svečana 1895. l.

Hči: **Marija Terezija Ana**, roj. 15. malega srpana 1845. l., omož. 18. prosinca 1865. l. s Filipom, knezom virtemberškim.

Elizabeta (Frančiška Marija), hči nadvojvode Jožefa Palatina, roj. 17. prosinca 1831. l. (od 15. grudna 1849. l. vdova po nadvojvodi Ferdinandu Karlu d' Este), drugič poročena na Dunaju 18. malega travna 1854. l. z nadvojvodo Karlom Ferdinandom, zopet vdova od 20. listopada 1874. l.

Otroci: **Friderik**, roj. 4. rožnika 1856. l., poroč. 8. vinotoka 1878. l. z Izabelo kroy-dülsko. Otroci: **Marija Kristina**, rojena 17. listopada 1879. l.; **Marija Ana**, rojena 6. prosinca 1882. l.; **Henrijeta** (Marija Karolina Gabrijela), roj. 10. prosinca 1883. l.; **Gabrijela** (Marija Terezija), rojena 14. kimovca 1887. l.; **Izabela** (Marija Terezija Kristina Evgenija), rojena 17. listopada 1888. l.; **Marija** (Alica Emanuela Neža Ana), rojena 15. prosinca 1893. l.; **Albreht**, roj. 24. m. srpana 1897. l.

Marija Kristina, roj. 21. velikega travna 1858. l., poročena 29. listopada 1897. l. z Alfonzom XII., kraljem španskim, vdova od 25. listopada 1885. leta, kraljica vladarica španjska. — **Karl Štefan**, roj. 5. kimovca 1860. l., poročen 28. svečana 1886. l. z Marijo Terezijo, hčerjo nadvojvode Karla Salvatorja. Otroci: **Eleonora**, roj. 28. listopada 1886. l.; **Renata**, rojena 2. prosinca 1888. l.; **Karl Albreht**, roj. 18. grudna 1888. l.; **Mehtildis** (Marija Kristina Lea Terezija Rozarija Nikogija), roj. 11. vinotoka 1891. l.; **Leo** (Karl Marija Ciril Metod), roj. 5. velikega travna 1893. l.; **Viljem** (Fran Jožef Karol), rojen 10. svečana 1895. l.; — **Evgen Ferdinand**, veliki in nemški mojster; roj. v Seelowitz-u 21. velikega travna 1863. l.

Marija Karolina (Ludovika Kristina), rojena 10. kimovca 1825. l., poročena na Dunaju 21. svečana 1852. l. z nadvojvodo Rajnerjem, roj. 11. prosinca 1827. l.

Viljem (Fran Karol), veliki in nemški mojster, c. in kr. feldcajgmojster, generalni artilerijski inšpektor, lestnik c. in kr. pešpolka št. 4 in št. 12 in c. in kr. kornega artilerijskega polka št. 3; šef car. ruske baterije št. 7., kralj. prus. polajsko-artile-rijskega polka št. 1; roj. 21. malega travna 1827. l.; umrl 29. malega srpana 1894. l.

Jožef (Karol Ludovik), general konjice, lastnik c. in kr. pešp. št. 37 in najvišji poveljnik deželne brambe dežel ogerske krone; roj. 2. sušca 1833. l.

Žena: Marija Klotilda (Adelhajda Amalija), princezinja saksonsko-koburg-gota; roj. 8. malega srpana 1846. l., poročena v Koburgu 12. velikega travna 1864. l.

Otroci: Marija Doroteja Amalija, roj. 14. rožnika 1867. l., poroč. na Dunaju 5. listopada 1896. l. z Njega kr. Vis. nadvojvodo orleanskim, Ludovik Filip Robert. — Margareta Klementina, rojena 6. malega srpana 1870. leta, poročena v Budapešti 15. velikega srpana 1890. l. s knezom turn-takšiškim Albertom. — Jožef Avgust (Viktor Klemens Marija), dragonski nadporočnik, roj. 9. velikega srpana 1872., poroč. 15. listopada 1893. l. v Monakovem z Avgusto, bavarsko princezinjo, hčerjo Leopolda, bavarskega princa, rojeno v Monakovem 28. m. travna 1875. l. Otroka: Jožef (Fran Leopold Anton Ignacij Marija), roj. 28. sušca 1895. l.; Gizela, rojena 5. mal. srpana 1897. leta. — Elizabeta Henrijeta (Klotilda Viktorija Marija), rojena 9. sušca 1883. l. — Klotilda Marija Rajnerija (Amalija Filomena), rojena 9. velikega travna 1884. leta.

Marija (Henrijeta Ana), rojena 13. velikega srpana 1836. l., poročena 22. velikega srpana 1853. l. z Leopoldom II., kraljem Belgijcev.

Leopold (Ludovik Marija Fran Rajner Julij Kustorgij Gerhard), c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 53, šef rusko-kazanskega dragonskega polka št. 9 in pruskega grenadirskega polka št. 6, rojen 6. rožnika 1823. leta.

Ernst (Karl Feliks Marija Rajner Gotfrid Cyriak), c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 48; roj. 8. velikega srpana 1824. leta.

Rajner (Ferdinand Marija Janez Ev. Frančišek Hygin.), c. in kr. feldcajgmoster, najvišji poveljnik deželne brambe v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel, lastnik c. in kr. pešpolka št. 59, načelnik prus. filirskega polka št. 39; rojen 11. prosinca 1827. l.

Soproga: **Marija** (Karolina Ludovika Kristina), druga hči nadvojvode Karla; roj. 10. kimovca 1825. l., poroč. 24. svečana 1852. leta.

Marija Antonija, sicilska princezinja, rojena 19. grudna 1814. l.; vdova od 29. prosinca 1870. l. po umrlem nadvojvodi Leopoldu II., velikem vojvodi toskanskem. Otroci iz drugega zakona:

1. **Marija Izabela**, roj. 21. velikega travna 1834. l., poroč. 10. malega travna 1850 l. z Don Francesco di Paolo, grofom trapanskem, kraljevim princem obeh Sicilij, vdova od 24. kimovca 1892. leta.

2. **Ferdinand IV.**, veliki vojvoda toskanski, rojen 10. rožnika 1835. leta, c. in kr. feldmaršal-lajtenant in lastnik c. in kr. pešpolka št. 66., poročen v drugem zakonu 11. prosinca 1868. l. z **Alico**, princezinjo parmsko. — Otroci iz drugega zakona: Leopold Ferdinand, stotnik, roj. 2. grudna 1868. leta. Lujiza Antonijeta Marija, roj. 2. kimovca 1870. l., omož. 21. listopada 1891. l. s princem Friderikom Avgustom, vojvodo saksonskim. Jožef Ferdinand Salvator, nadporočnik, roj. 24. velikega travna 1872. leta. Peter Ferdinand Salvator, roj. 12. vel. travna 1874. l. Henrik Ferdinand Salvator, roj. 13. svečana 1878. l. Ana Marija Terezija, roj. 17. vinotoka 1879. l. Marjeta Marija, roj. 13. vinotoka 1881. l. Germana Marija Terezija, roj. 11. kimovca 1884. l. Neža Marija Terezija, roj. 20. sušca 1891. l.

3. **Karol Salvator**, roj. 30. malega travna 1839. l., umrl 18. prosinca 1892. l., por. 19. kimovca 1861. l. z Marijo Imakulato, siciljsko princezinjo, roj. 14. malega travna 1844. l. Otroci: Marija Terezija, roj. 18. kimovca 1862. l.; poročena 28. svečana 1886. l. z nadvojvodo Štefanom. Leopold Salvator, roj. 15. vinotoka 1863. l., por. v Frohsdorfu 24. vinotoka 1889. l. s princezinjo Blanko Burbonsko, roj. 7. kimovca 1868. l. Otroci: Marija Dolores Beatrica, roj. 5. velikega travna 1891. l.; Marija Imakulata (Karolina), roj. 9. kimovca 1892. l.; Marjeta Rajnerija, roj. 8. velikega travna 1894. l.; Rajner Karl (Leopold Blanka Anton Margarita Beatrice Marija Peter Jožef Rafael Mihael Ignacij Štefan), roj. 21. listopada 1895. l.; Leopold Marija Alfonz Blanka Karl Anton Beatrica Rafael Mihael Jožef Peter Ignacij, roj. v Zagrebu 30. prosinca 1897. l.

Fran Salvator, c. in kr. polkovnik, roj. 21. v. srp. 1866. l., por. v Ištu 31. m. srpana 1890. l. z nadvojvodinjo Marijo Valerijo, hčerjo Njega c. in kr. apost. Vel. cesarja Franca Jožefa I., roj. 22. malega travna 1868. l. Otroci: Elizabeta Frančiška Marija Karolina Ignacija, roj. 27. prosinca 1892. l.; Fran Karl Salvator, roj. 17. svečana 1893. l.; Hubert Salvator, roj. 30. m. trav. 1894. l. Hedviga Mihaela, rojena v Ištu 24. kimovca 1896. leta.

Karolina Marija Imakulata, poroč. 30. velikega travna 1894. l. s princem Avgust Leopold saksonsko-koburg-gotaškim, vojvodo saksonskim, roj. 5. kimovca 1896. l. Albreht Salvator, rojen 22. listopada 1871. l. umrl 27. svečana 1896. leta. Marija Imakulata Rajnerija, rojena 3. kimovca 1878. leta.

4. **Marija Lujiza Anuncijata**, roj. 31. vinotoka 1845. l., poroč. 31. v. trav. 1865. l. s knezom Karlom Ibsenburg-birštanjskim.

5. **Ludovik Salvator**, polkovnik, roj. 4. vel. travna 1847. l.

Sedanji vladarji evropski.

Sveti Oče Lev. XIII., por. dne 2. sušca 1810. l., za papeža izvoljen dne 20. svečana in kronan dne 3. sušca 1878. l.

Andora. Republika s predsednikom, voljenim na štiri leta, pod vrhovno oblastjo škofa Urgelskega.

Anglija. Kraljica Viktorija, cesarica indijska, porojena dne 24. velikega travna 1819. leta, vlada z dne 20. rožnika 1837. l., z dne 14. grudna 1861. l. vdova po vojvodi Albertu saksonsko-burškim-gotajskim.

Anhalt-Desavsko. Vojvoda Friderik, porojen 29. mal. travna 1831. leta. Vlada z dne 22. vel. travna 1871. leta, poročen z Antonijo, vojvodico saksonsko-altenburško.

Badensko. Veliki vojvoda Friderik, (Viljem Ludovik), porojen dne 9. kimovca 1826. leta, vlada z dne 24. mal. travna 1852. leta, poročen z Ludoviko, hčerjo nemškega cesarja in pruskega kralja Viljema I.

Bavarsko. Kralj Oton I., por. dne 27. malega travna 1848. l.; deželni upravitelj z dne 10. rožnika 1886. l., kraljič Luitpold, por. dne 12. sušca 1821. l., ož. z nadvojvodico avstrijsko tsekavsko Avgusto, vdovec 26. mal. travna 1864. l.

Belgija. Kralj Leopold II., porojen dne 9. mal. travna 1835. leta, vlada z dne 10. grudna 1865. leta, poročen z Marijo Henriko, nadvojvodico avstrijsko.

Bolgarija. Knez Ferdinand I. (kraljič Koburžanski), porojen dne 26. svečana 1861. leta, voljen dne 17. velikega srpana 1887. leta, poročen z Marijo Lujizo parmsko.

Brunšvik. Državni upravitelj: kraljič Albreht pruski, porojen dne 8. velikega travna 1837. l., voljen 21. vinotoka 1885. l.

Črna gora. Knez Nikolaj I., porojen dne 7. vinotoka 1841. leta, vlada z dne 14. velikega srpana 1860. leta, poročen z Mileno Petrovno Vukotičevo.

Dansko. Kralj Kristijan IX., porojen dne 8. mal. travna 1818. leta, vlada z dne 15. listopada 1863. leta, poročen z Ludoviko, deželno grofico hesen-kazelsko.

Francija. Predsednik Emil Loubet, izvoljen dne 18. svečana 1899. leta; rojen 31. grudna 1838. l.

Grško. Kralj Jurij I., por. dne 24. grudna 1845. l., vlada z dne 31. vin. 1863. l., por. z Olgo Konstantino princezinjo rusko.

Hesensko. Veliki vojvoda Ernest Ludovik IV., porojen dne 25. listopada 1868. leta, poročen z Viktorijo Melito, princezinjo saksonsko-koburg-gotajsko, vlada z dne 13. sušca 1892. l.

Italija. Kralj Humbert I., porojen dne 14. sušca 1844. l., vlada z dne 9. prosinca 1878. l., poročen z Marjeto, vojvodico savojsko.

Lichtenstein. Knez Janez II., porojen dne 5. vinotoka 1840. leta, vlada z dne 12. listopada 1858. leta.

Lippe-Detmold. Knez Ernest, roj. 9. rožnika 1842. l., vlada od 1897. leta, poročen s Karolino Frideriko, roj. grofico pl. Wartensleben.

Lippe-Schaumburg. Knez Jurij, rojen dne 10. vinotoka 1846. leta, vlada z dne 8. vel. travna 1893. leta, poročen z Marijo Ano, princezinjo saksonsko-altenburško.

Luksenburg. Veliki vojvoda Adolf, roj. 24. m. srpana 1817. l., vlada z dne 23. listopada 1890. l., poročen z Adelajdo, princezinjo anhaltsko.

Mecklenburg-Schwerin. Veliki vojvoda Frid. Fran IV., porojen dne 9. m. travna 1882. leta, vlada od 15. m. travna 1897. l.

Mecklenburg-Strelitz. Veliki vojvoda Friderik Viljem, porojen dne 17. vinotoka 1819. leta, vlada z dne 6. kimovca 1860 leta, poročen z Avgusto, kraljičino veliko-britansko.

Monako. Knez Albert Honorus Karol, porojen dne 13. listopada 1848. leta, vlada z dne 10. kimovca 1889. leta, poročen z Marijo Viktorijo, vojvodinjo Hamiltonsko.

Nemčija. (Glej Prusijo.)

Nizozemsko. Kraljica Viljelmina, porojena dne 31. vel. srpana 1880. leta, vlada z dne 23. listopada 1898. l.

Oldenburg. Veliki vojvoda Peter, porojen dne 8. m. lega srpana 1827. leta, vlada z dne 27. svečana 1853. leta, poročen z Elizabeto, vojvodico altenburško.

Portugalsko. Kralj Karol I., porojen dne 28. kimovca 1863. l., vlada z dne 19. vinotoka 1889. leta, poročen dne 22. velikega travna 1886. leta z Marijo Amalijo, hčerjo grofa pariškega.

Prusija. Viljem II., nemški cesar in pruski kralj, porojen dne 27. prosinca 1859. leta, vlada z dne 15. rožnika 1888. leta, poročen z Avgusto Viktorijo, vojvodico šlesvik-holštanjsko.

Reuss. (Mlajša panoga. Dom Schleiz.) Knez Henrik XIV., porojen dne 28. velikega travn 1832. l., vlada z dne 11. mal. srpana 1867. leta, poročen z Nežo, vojvodico virmemberško.

Reuss. (Starejša panoga. Dom Greiz.) Knez Henrik XXII., porojen dne 28. sušca 1846. leta, vlada z dne 9. listopada 1859. leta, poročen z Ido, kneginjo lipe-šavmburško.

Rumunija. Kralj Karol I., porojen dne 20. mal. travna 1839. leta, vlada po izvolitvi kakor knez z dne 20. mal. travna 1866. leta, proglašen kraljem dne 26. sušca 1881. leta, poročen z Elizabeto, kneginjo wiedsko.

Rusija. Car Nikolaj II., porojen dne 18. velikega travna 1868. leta, vlada od novembra 1894. l., poročen z Aleksandrovno Feodorovno, princezinjo hesensko.

Saksonsko. Kralj Albert, porojen dne 23. mal. travna 1828. leta, vlada z dne 29. vinotoka 1873. leta, poročen z Karolino, kneginjo Waso.

Saksonski-Altenburg. Vojvoda Ernest, porojen dne 16. kimovca 1826. leta, vlada z dne 3. vel. srpana 1853. leta, poročen z Nežo, vojvodico anhalt-desavsko.

Saksonski-Koburg-Gotha. Vojvoda Alfred, porojen dne 6. velikega srpana 1844. leta, vlada z dne 24. vel. srpana 1893. leta, poročen z Marijo, veliko vojvodico rusko.

Saksonski-Meiningen-Hildburghausen. Vojvoda Jurij II., porojen dne 2. malega travna 1826. leta, vlada z dne 20. kimovca 1866. leta, poročen s Heleno, baronico hildenburško.

Saksonski-Weimar-Eisenach. Veliki vojvoda Karol Aleksander, porojen dne 24. rožnika 1818. leta, vlada z dne 8. mal. srpana 1853. leta, poročen z Zofijo, kraljčino nizozemsko.

San Marino. Republika z dvema predsednikoma, voljenima na 6 mesecev.

Schwarzburg-Rudolfstadt. Knez Viktor Günther, porojen dne 23. vel. srpana 1852. leta, vlada z dne 19. prosinca 1890. leta, poročen z Ano Lujizo Schönburg-Waldenburško.

Schwarzburg-Sondershausen. Knez Karol Günther, porojen dne 7. velikega srpana 1830. leta, vlada z dne 17. malega srpana 1880. leta, poročen z Marijo, vojvodico saksonsko-altenburško.

Srbija. Kralj Aleksander I., porojen dne 14. vel. srpana 1876. leta.

Španija. Kralj Alfonz XIII., porojen dne 17. vel. travna 1886. leta. Kraljica - vladarica Marija Kristina, vdova kralja Alfonza XII., umršega dne 25. listopada 1885. leta.

Švedija in Norvegija. Kralj Oskar, por. dne 21. prosinca 1829. leta, vlada z dne 18. kimovca 1872. leta, poročen z Zofijo, vojvodico nasavsko.

Švica. Zvezna republika s predsednikom, vsako leto na novo voljenim, zvezni predsednik za l. 1890.: Müller.

Turčija. Veliki sultan Abdul Hamid II., porojen dne 22. kimovca 1842. leta, vlada z dne 1. kimovca 1876. leta.

Valdek in Pyrmont. Knez Friderik Adolf Herman, porojen 20. prosinca 1865. l., vlada z dne 12. v. travna 1893. l.

Virtembergško. Kralj Viljem II., porojen dne 25. svečana 1848. leta, vlada z dne 6. vinotoka 1891. leta, v drugič poročen s Charloto, princezinjo šavmburg-lippe.

Nove mere in uteži.

Od dne 1. prosinca 1867. leta rabijo naj se v javnem prometu izključno samo nove mere in uteži. Kdor od tega časa meri na staro mero ali tehta s staro tehtnico, se mu vzame mera in mora plačati od 3 do 100 gld. globe.

Nov zistem mer in utežev je decimalen, to je: deli se z desetim, kar jako olajšuje računanje.

Osnovne jednote novi meri in novim utežem so: 1. meter, 2. liter, 3. gram, 4. ar.

Mnogokratni teh osnovnih jednot se izražajo s tem, da se spredaj postavijo števniki:

Deka	pomeni	10	krat
Hekto	„	100	„
Kilo	„	1000	„
Myria	„	10000	„

Za podrazdelitev se rabijo števniki: Deci za desetin, Centi za stotino, Mili za tisočino.

1 kilogram (*kg*) = 100 dekagramov (*dkg*) = 1000 gramov (*g*). 1 dekagram = 10 gramov.

1 hektoliter (*hl*) = 100 litrov, 1 liter (*l*) = 10 decilitrov (*dl*) = 10 centilitrov (*cl*), 1 deciliter = 10 centilitrov.

1 meter (*m*) = 10 decimetrov (*dm*) = 100 centimetrov (*cm*) = 1000 milimetrov (*mm*). 1 decimeter = 10 centimetrov = 100 milimetrov. 1 centimeter = 10 milimetrov.

Žrebanje avstro-ogerskih srečk 1. 1900.

2. prosinca: 4⁰/₀ državnih srečk iz l. 1854. (Žrebanje serij.) — Kredit. srečk. — 4⁰/₀ tržaških srečk po 50 gld. — 5⁰/₀ za reguliranje Dunava. — Ljubljanskih srečk. — Krakovskih srečk. — Avstr. rdečega križa srečk.
3. » Inomostnih srečk.
5. » Solnograških srečk. — 3⁰/₀ avstr. zemljiško-kredit. dolžnih pisem II. izdaje.
15. » 4⁰/₀ ogersk. hip.-priorit. dolžnih pisem. — Kneza Salma srečk.
1. svečana: 5⁰/₀ drž. srečk iz l. 1860. (Žrebanje serij.) — Grofa St. Genois-a srečk.
15. » 3⁰/₀ avstr. zemlj.-kredit. srečk I. izdaje. — Mesta Stanislava srečk.
1. sušca: Srečk za zidanje stolne cerkve (Bazilike) v Budimpešti. — Ogersk. rdečega križa srečk. — Dunajskih komun. srečk.
2. m. travna: 4⁰/₀ državnih srečk iz l. 1854. (Žrebanje premij.) — 4⁰/₀ srečk o reguliranju Tise. — Rudolfovih srečk.
1. v. travna: 5⁰/₀ državnih srečk iz l. 1860. (Žrebanje premij.)
5. » 3⁰/₀ avstr. zemelj.-kredit. srečk II. izdaje.
15. » 3⁰/₀ avstr. zemelj. - kreditnih srečk I. izdaje. — 4⁰/₀ ogerskih hipot. priorit. dolž. pisem. — Ogerskih premijskih srečk. — Jó-szív-srečk.
1. rožnika: Državnih srečk iz l. 1864. — 4¹/₂⁰/₀ tržaških srečk po 100 gld.
15. » Budimskih srečk.
2. m. srpana: 4⁰/₀ državnih srečk iz l. 1854. (Žrebanje serij.) — Avstr. rdečega križa srečk. — Kreditnih srečk. — 4⁰/₀ dunajskih parobrodskih srečk. — Dunajskih komun. srečk.
16. » Kneza Salma srečk. — Grofa Waldsteina srečk.
30. » Kneza Claryja srečk.
1. v. srpana: 5⁰/₀ državnih srečk iz l. 1860. (Žrebanje serij.)
16. » 3⁰/₀ avstr. zemelj.-kredit. srečk I. izdaje.
1. kimovca: Oger. rdečega križa srečk. — Bazilika (Budimpešta.)
5. » 3⁰/₀ avstr. zemelj.-kredit. srečk II. izdaje.
15. » Kneza Palfija srečk.
1. vinotoka: 4⁰/₀ državnih srečk iz leta 1854. — Rudolfovih srečk. — 4⁰/₀ srečk o reguliranju Tise.
2. listopada: 5⁰/₀ drž. srečk iz l. 1860. — Dunajskih komun. srečk.

15. listopada: Ogerskih premijskih srečk. — 4°/_o oger. hipot. priorit. dolžnih pisem. — Jó-sziv-srečk.
 16. » 3°/_o avstr. zemelj.-kredit. srečk I. izdaje.
 1. grudna: Drž. srečk iz l. 1864.

Lestvica za pristojbine kolekov.

Lestvica I.

Za menice in trgovske denarne nakaznice.

Za znesek do	75 gl. gl. — 05	čez	1350 do	1500 gl. gl. 1 —
čez	75 » 150 » » — 10	»	1500 » 3000 » » 2 —	
»	150 » 300 » » — 20	»	3000 » 4500 » » 3 —	
»	300 » 450 » » — 30	»	4500 » 6000 » » 4 —	
»	450 » 600 » » — 40	»	6000 » 7500 » » 5 —	
»	600 » 750 » » — 50	»	7500 » 9000 » » 6 —	
»	750 » 900 » » — 60	»	9000 » 10500 » » 7 —	
»	900 » 1050 » » — 70	»	10500 » 12000 » » 8 —	
»	1050 » 1200 » » — 80	»	12000 » 13500 » » 9 —	
»	1200 » 1350 » » — 90			

in tako dalje za vsakih 1500 gld. 1 gld. več, pri čemer se ostanek manj nego 1500 gld. smatra za celih 1500 gld.

V domačih deželah izdane menice, ako se kolekujejo po tej lestvici, ne smejo imeti daljšega plačilnega roka nego šest mesecev, v inozemstvu izdane pa ne daljšega nego 12 mesecev. Sicer pa se morajo kolekovati po lestvici II.

Pod izrazom «domače dežele» se razumejo dežele zastopane v avstrijskem državnem zboru, menice, ki niso izdane v okrožju teh dežel, veljajo za inozemske.

Za menice, izdane v deželah ogerske krone, ostanejo še nadalje v veljavi določbe z dne 2. vinotoka 1868. leta in se mora pri teh menicah odračunati pri določevanju, koliko je od njih po sedanjem zakonu plačati pristojbine, znesek, ki se je pri izdaji menice plačal kralj. ogerskim financam s kolekovimi znamkami ali pa neposredno po propisih.

Ako se kaka menica izda v več izvodih (sekunda, tercija itd.), se mora plačati od vsakega ista pristojbina, kakor od prvega.

Od menic v inozemstvu izdanih in na inozemstvo se gla-sečih, je plačati 2 kr. pristojbine za vsakih 100 gld., ako kroži

v naši državi. Ostanek manjši nego 100 gld. se smatra za celih 100 gld.

Pristojbine za menice, ki se izdajo v domačih deželah, plačati je poprej, nego so se na papir, ki je namenjen za menico, podpisale stranke — za menice, ki so se izdale v inozemstvu, pa preden začne krožiti po naši državi, in če menica ni plačljiva, le v inozemstvu, pa vsekako tekom 14. dnij, ko je prišla v domače dežele.

Dolžnosti kolekovanja menic more se tako-le zadostiti:

- a) ako se rabijo kolekovane uradne golice;
- b) ako se rabijo uradne golice, ki pa niso zadosti kolekovane ali pa tudi druge golice, ali pa se golice niti ne rabijo, pa s tem, da se za toliko, kolikor je pristojbine, oziroma popolnilne pristojbine plačati, prilepi kolekov na zadnji strani papirja, na kateri se piše menica, predno se je menica napravila. Koleki se morajo pri zato pooblaščenem uradu dati z uradnim pečatom prekolekovati.

Dan in mesec prekolekovanja, ako se že ne razvidi iz odtiska, mora dotični urad vpisati v vsako znamko.

Uradno prekolekovanje se ne sme več zvršiti, ako ima papir že kak podpis izdajnika, prejemnika ali žiranta ali sploh kak podpis stranke; vsako drugačno plačevanje s koleki, kakor prekolekovanje kolekov s privatnim pečatom kacega urada, ki za to ni upravičen, je neveljavno.

- c) Ako pa gre za plačilo pristojbine od menice, in sicer, ako je ta stran še nepopisana ob zgornjem robu; drugače pa po poslednjem inozemskem zapisku tako, da nad koleki ni nobenega prostora več za žirovanje, ali kak drug zapis, in se ima preskrbeti, da se po točki b) tega paragrafa pravočasno uradno prekolekuje. Pisati čez koleke, kakor je do sedaj bila navada, ni več dovoljeno.

Ako se kolekovina ni plačala ali pa vsaj v zakonitem znesku ne, ali pa ne pravočasno, ali pa ne na predpisan način, določa nov zakon globo, ki je petdesetkrat tolika, kolikršna je pristojbina po lestvici.

Trgovskim nakaznicam že prej dovoljena ugodščina, da je od njih plačati le po 5 kr., ako je njihov obrok k večjemu osem dnij, velja še vedno.

Za trgovske račune (note, konti, izkaze) se je odredilo, da so računi do 10 gld. kolekovine prosti, — čez 10 gld. do 50 gld. se plača 1 kr., — čez 50 gld. pa 5 kr. pristojbine.

Kolekovina se pa mora tudi plačati, ako se taki računi vpleto v tekst kakega trgovskega pisma. Globa kakor pri menicah.

Lestvica II.

Za pravna pisma.

	Do	20 gl. gl. —'07	čez	1600 do	2000 gl. gl. 6'25
čez	20	40	»	»	»
»	40	60	»	»	»
»	60	100	»	»	»
»	100	200	»	»	»
»	200	300	»	»	»
»	300	400	»	»	»
»	400	800	»	»	»
»	800	1200	»	»	»
»	1200	1600	»	»	»

Čez 8000 gld. se za vsakih 400 gld. plača 1 gld. 25 kr., pri čemer se ostanek, ki ne znaša 400 gld. smatra za polnega.

Po tej lestvici kolekujejo se dolžna pisma, z dovoljenjem vknjižbe ali brez njega, pobotnice, odstopna pisma, plačilne nakaznice, razun trgovskih, zakupne pogodbe, stave, srečke privatnih loterij i. dr., in sicer se je pri dolžnih pismih določil znesek prejetega posojila, pri pobotnicah znesek prejetega plačila, pri odstopnih pismih znesek, za katerega se je pravica odstopila, pri nakaznicah nakazani znesek, pri zakupnih pogodbah skupni znesek zakupnine, pri stavah stavljeni znesek, pri srečkah privatnih loterij pa cena vsake posamezne srečke.

Lestvica III.

Za pravne posle.

	Do	10 gl. gl. —'07	čez	800 do	1000 gl. gl. 6'25
čez	10	20	»	»	»
»	20	30	»	»	»
»	30	50	»	»	»
»	50	100	»	»	»
»	100	150	»	»	»
»	150	200	»	»	»
»	200	400	»	»	»
»	400	600	»	»	»
»	600	800	»	»	»

Čez 4000 gld. se plača za vsakih 200 gld. 1 gld. 25 kr., pri čemer se znesek, ki ne znaša 200 gld., smatra za polnega.

Po tej lestvici se kolekujejo dolžna pisma, katera se glase na prinosnika, pogodbe za služenje, pogodbe delniških društev, ki se osnujejo za več nego 10 let, družbene pogodbe, potrdila o dobitkih v loteriji, pogodbe, s katerimi se kupi upanje premičnin, kupne in menjalne pogodbe radi premičnin i. dr., in sicer je določen pri dolžnih pismih znesek, na katerega se glasi, pri pogodbah v služenji znesek skupne plače, katero ima dobiti oni, koji stopa v službo, — ako pa v pogodbi ni določeno, koliko časa ima služba trajati, se kolekovina odmeri po trikratni letni plači. Pri pogodbah delniških društev in družbenih pogodbah se kolekovina odmeri po znesku vkupne društvene glavnice, pri potrdilih o dobitkih, po znesku dobitka, pri kupnih, menjalnih in drugih pogodbah radi premičnin, po znesku vrednosti.

Vloge, s katerimi se pri oblastvu naznanja samostojna vršitev prostega obrta, ali s katerimi se oblastvo prosi koncesije, ki je potrebna za vršitev obrta, morajo biti kolekovane:

a) na Dunaji	od prve pole gld. 6—
b) v mestih, ki imajo nad 50.000 prebivalcev	» » » » 4—
c) v mestih, ki imajo od 10.000 do 50.000 prebivalcev	» » » » 3—
d) v mestih, ki imajo od 5000 do 10.000 prebivalcev	» » » » 2—
e) v vseh drugih krajih	» » » » 1.50

Ako treba še druge pole, kolekuje se s 50 kr.

Prošnje za tobačne trafike in loterijske kolekture, za dovoljenje, da sme godba javno igrati, da smejo biti gostilne, krčme in kavarne čez policijsko uro odprte, da se smejo kazati znamenitosti, prirejati koncerti, gimnastične in gledališke predstave, se kolekujejo po 1 gld. od vsake pole.

Pri prvih in drugih vlogah se ima pristojbina plačati tudi takrat, kedar se prosi ustno, ne da bi se zapisal zapisnik.

Prošnje za sledeča prava:

1. Za podeljenje, potrjenje ali prenos plemskih stopinj, podeljenje redov, dovoljenje smeti nositi inozemske rede, združenje ali poboljšanje grbov, dovoljenje za spremembe ali prenose imen, podeljenje častnih mest, častnih naslovov in drugih odlikovanj, združenih z obrtnimi podjetji, se kolekujejo po 5 gld. od vsake pole.

2. Za podeljenje, priznanje ali potrjenje privilegijev, kamor spadajo tudi izključeni industrijski privilegiji, se kolekujejo po 3 gld. od vsake pole.

3. Za podeljenje ali priznanje avstrijskega državljanstva, za podeljenje meščanstva ali občanstva ali za sprejem v občinsko zvezo, se kolekujejo po 2 gld. od vsake pole.

4. Prošnje za podeljenje potnih listov, za uvoz, izvoz in prevoz kuhinjske soli, tobaka, smodnika ali za dovoljenje za uvoz ali izvoz določenega blaga, ako je za to potrebno dovoljenje, se kolekujejo po 1 gld. od vsake pole.

Razpredelnica za računanje obresti.

Po 3 odstotke						Po 5 odstotkov							
kapital	za eno leto		za pol leta		za 1 mesec	kapital	za eno leto		za pol leta		za 1 mesec		
gld.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	
10	—	30	—	15	—	2 ¹ / ₂	10	—	50	—	25	—	4 ¹ / ₂
15	—	45	—	22 ¹ / ₂	—	3 ³ / ₄	15	—	75	—	37 ¹ / ₂	—	6 ¹ / ₄
20	—	60	—	30	—	5	20	1	—	—	50	—	8 ¹ / ₂
25	—	75	—	37 ¹ / ₂	—	6 ¹ / ₄	25	1	25	—	52 ¹ / ₂	—	10 ⁵ / ₁₂
30	—	90	—	45	—	7 ¹ / ₂	30	1	50	—	75	—	12 ¹ / ₂
35	1	5	—	52 ¹ / ₂	—	8 ³ / ₄	35	1	75	—	87 ¹ / ₂	—	14 ⁷ / ₁₂
40	1	20	—	60	—	10	40	2	—	1	—	—	16 ² / ₃
50	1	50	—	75	—	12 ¹ / ₂	50	2	50	1	25	—	20 ⁵ / ₆
60	1	80	—	90	—	15	60	3	—	1	50	—	25
70	2	10	1	5	—	17 ¹ / ₂	70	3	50	1	75	—	29 ¹ / ₄
80	2	40	—	20	—	20	80	4	—	2	—	—	33 ¹ / ₂
90	2	70	1	35	—	22 ¹ / ₂	90	4	50	2	25	—	37 ¹ / ₂
100	3	—	1	50	—	25	100	5	—	2	50	—	41 ² / ₃
200	6	—	3	—	—	50	200	10	—	5	—	—	83 ¹ / ₂
300	9	—	4	50	—	75	300	15	—	7	50	1	25
400	12	—	6	—	1	—	400	20	—	10	—	1	66 ² / ₃
500	15	—	7	50	1	25	500	25	—	12	50	2	8 ² / ₃
600	18	—	9	—	1	50	600	30	—	15	—	2	50
700	21	—	10	50	1	75	700	35	—	17	50	2	91 ¹ / ₃
800	24	—	12	—	2	—	800	40	—	20	—	3	33 ² / ₃
900	27	—	13	50	2	25	900	45	—	22	50	3	75
1000	30	—	15	—	2	50	1000	50	—	25	—	4	16 ² / ₃
Po 4 odstotke						Po 6 odstotkov							
10	—	40	—	20	—	3 ¹ / ₂	10	—	60	—	30	—	5
15	—	60	—	30	—	5	15	—	90	—	45	—	7 ¹ / ₂
20	—	80	—	40	—	6 ² / ₃	20	1	20	—	60	—	10
25	1	—	—	50	—	8 ¹ / ₂	25	1	50	—	75	—	12 ¹ / ₂
30	1	20	—	60	—	10	30	1	80	—	90	—	15
35	1	40	—	70	—	11 ² / ₃	35	2	10	1	5	—	17 ¹ / ₂
40	1	60	—	80	—	13 ¹ / ₃	40	2	40	1	20	—	20
50	2	—	1	—	—	16 ² / ₃	50	3	—	1	50	—	25
60	2	40	1	20	—	20	60	3	60	1	8	—	30
70	2	80	1	40	—	23 ¹ / ₃	70	4	20	2	10	—	35
80	3	20	1	60	—	26 ² / ₃	80	4	80	2	40	—	40
90	3	60	1	80	—	30	90	5	40	2	70	—	45
100	4	—	2	—	—	33 ¹ / ₃	100	6	—	3	—	—	50
200	8	—	4	—	—	66 ² / ₃	200	12	—	6	—	1	—
300	12	—	6	—	1	—	300	18	—	9	—	1	50
400	16	—	8	—	1	33 ¹ / ₃	400	24	—	12	—	2	—
500	20	—	10	—	1	66 ² / ₃	500	30	—	15	—	2	50
600	24	—	12	—	2	—	600	36	—	18	—	3	—
700	28	—	14	—	2	33 ¹ / ₃	700	42	—	21	—	3	50
800	32	—	16	—	2	66 ² / ₃	800	48	—	24	—	4	—

Splošne določbe c. kr. pošte.

g pomenja gram, *kg* kilogram.

S pismeno pošto se pošiljajo navadna pisma, priporočena pisma, ekspresna pisma, dopisnice, tiskovine, vzorci blaga, poštna nakaznice, poštni nalogi in časniki in priporočene pošiljatve s povzetjem.

Pisma. Pri frankiranju pisma se pritisne znamka na gorenjem desnem oglu sprédnje strani pisma, nikakor pa ne na zadnji strani. Frankirana v avstro-ogerske kraje, v Bosno in Hercegovino ter v Nemčijo namenjena, kakor tudi iz poslednjih sem dospela pisma veljajo 5 kr. (v lokalnem prometu 3 kr.), nefrankirana pa dvakrat toliko.

Pisma in pisemski zavoji ne smejo v Avstro-Ogerski, v Bosni in Hercegovini ter na Nemškem biti težji nego 250 *g*; pismom, ki se pošiljajo v druge države, ni to nobena meja, kar se tiče teže. Pisemski zavoji, odločeni za avstrijske dežele, ki tehtajo več nego 250 *g*, morajo se oddajati pri tovarni pošti. Uradni pisemski paketi pa smejo v Avstriji tehtati 2½ *kg*; iz Avstrije na Ogersko le 1 *kg*.

Cez pismeno znamko se sme pisati naslov. Ako se pa nanjo pritisne privatna štamplja, ni veljavna. Za frankiranje se ne smejo rabiti s pismenih kuvertov izrezane znamke in koleki, ravno tako tudi ne poškodovane znamke, n. pr. take, katerim se je okrog odrezal beli rob. Znamke, ki so se že rabile, rabiti se tudi ne smejo več za frankiranje pisem.

Priporočena pisma se morajo frankirati. Za domače in inozemske dežele zadošča, ako se pismo navadno zapre. V Nemčijo se priporočena pisma lahko pošiljajo tudi nefrankirana.

Povpraševalna pisma (pristojbina 10 kr.) napravijo se lahko za vsako tudi nepriporočeno pisemsko pošteno pošiljatev, ki ni prišla na določeni kraj.

Dopisnice se smejo pošiljati tudi nefrankirane, ako se ne priporočajo (rekomandirajo). Vsakemu je dovoljeno dati si napraviti dopisnice po privatnem obrtu, vendar morajo, kar se tiče velikosti in moči papirja biti popolnoma jednake uradnim in imeti nemški napis «Correspondenzkarte». Na dopisnice se lahko tiska in zajedno piše, a to le na zadnji strani, kajti sprednja stran je namenjena le za prejemnikov naslov, kamor pa tudi pošiljatelj more napisati svoje ime ter take opomnje, ki se tičejo pošte.

Dopisnicam v domačih deželah se lahko pripenjajo poskušnje ali vzorci blaga, ako se ne pišejo potem nanje nikakršne druge, nego za poskušnje blaga ali vzorce dovoljene pismene opazke ter ako so frankirane za 5 kr.

Tiskovine se morajo frankirati in se tudi lahko priporočajo.

Pošiljatve vezanih in broširanih knjig in odprte karte ne smejo biti nad 1 *kg* težke in se ne smejo bistveno razločevati od poštnih pošiljatev. V svetovnopoštnem prometu so dovoljene pošiljatve tiskovin do 2 *kg* teže, a ne smejo meriti na nobeno stran več kakor 45 *cm*.

Razven naslova, datuma in podpisa na tiskovinah ne sme biti ničesar pisanega, tudi ne kaki dostavki. Izvzete so korekturke, katerim se smejo pridejati dotični rokopisi, poprave in rokopisne opomnje, tičoč se tiska, dalje kurzni listi, trgovski cirkularji in ceniki (hektografirani vendar le po 20 ali več izvodov vkupe), pri katerih so dopuščene rokopisne ali mehaničnim potom napravljene izpremembe cen, imena potnikov, načina naročevanja ali plačevanja. Posebni deli tiskanega teksta pa se smejo v ta namen podčrtati, da se opozori čitatelj na kako določeno mesto. Dalje je še določeno na tiskanih vizitnicah napisati natančnejši naslov in stan pošiljalca ter pristaviti običajne črke (n. pr.: p. f. itd.); na povabilih navesti ime povabljenca, dan, namen in kraj zborovanja; pri knjigotržnih naročilnih listih na zadnji strani pismeno imenovati naročene ali ponudene knjige, tiskani tekst sprednje strani pa deloma ali popolnoma prečrtati; tiskovne pomote popraviti.

Poslovni papirji, kakor: akti vsake vrste, vožna pisma, poslovni dokumenti, prepisi in izpiski aktov, muzikalije in splošna pisma, ki se ne morejo smatrati za pravo ali osobno dopisovanje, smejo se v prometu svetovne poštne zveze, izvzemši Nemčijo, pošiljati pod križnim zavitkom (tudi priporočena) do 2 *kg* teže in 45 *cm* širjave.

Vzorci se prevažajo v kraje avstro-ogerske države, v Bosno in Hercegovino, Belgijo, Bulgarijo, Črnogoro, Egipet, Francijo, Grčijo, Veliko Britanijo, Italijo, na Portugalsko, Rumunsko, Srbsko, Špansko, Švico, zedinjene države severne Amerike in v one turške kraje, kjer se nahajajo avstrijski poštni uradi, do 350 *g* teže, drugam pa in tako tudi v Nemčijo, le do 250 *g*.

Kar se tiče mere, ne smejo presežati na dolgost 30, na širakost 20 in na visokost 10 *cm*. Vzorcem in blagu za poskušnjo se ne sme priložiti nikako pismo.

Na naslovu mora biti vsakokrat opazka «vzorec» ali «poskušnja blaga».

Na naslovu sme razven tega biti navedeno: Ime ali tvrdka odpošiljateljev, tvorniško ali trgovsko znamenje poleg natančnejšega označenja blaga, številke in cene, teže in mere blaga ter koliko ga je na razpolago. Razven omenjenih podatkov se ne smejo dodajati takšnim pošiljatkam nikaka pismena naznanila ali kakršnekoli opazke.

Tudi žive čebele se morejo pošiljati po domačih krajih, na Ogersko, v Bosno in Hercegovino, Nemčijo, v razne druge dežele kot blago za poskušnjo, ako so tako shranjene, da se pošta lahko prepriča o vsebini, in da ni pri prevažanju nikake nevarnosti.

Pri nezadostno frankiranih pošiljatkah s tiskovinami, poslovnimi papirji in vzorci se zahteva nedostatek od prejemnika, in sicer dvakrat toliko, za kolikor so bile premalo frankirane.

Popolnoma nefrankirane prej navedene pošiljatve se ne odpravljajo, nego se vrnejo pošiljatelju; če pa poslednji pošti ni znan, postopa se ž njimi tako, kakor z nedostavnimi pismi.

Priporočene pošiljatve s povzetjem.

Priporočene (rekomandirane) stvari se morejo pošiljati po Avstro-Ogerskem, v Bosno in Hercegovino in v nekatere tuje dežele (glej «povzetja v inozemstvu») tudi s povzetjem, in sicer po domači državi ter v Bosno in Hercegovino do 500 gld., drugam pa do 200 gld. = 400 mark = 500 frankov. Pri takih pošiljatkah, za katere veljajo ravno iste pristojbine, kakor za navadno priporočene, se mora napisati na vrhu nad naslovom beseda «povzetje», ako so namenjene v inozemstvo pa «remboursement». Precej zraven ali pa spodaj naj se navede povzetni znesek s številkami, a goldinarji tudi z besedo, in sicer vedno v denarni veljavi tiste države, kamor se pošiljatev glasi, tedaj v Nemčijo v markah, v Švico in v Francijo v frankih itd. Pod zneskom pa mora pošiljatelj natanko in razločno zabeležiti svoj naslov. Da ne nastanejo kake pomote, treba je med tem naslovom in onim, ki označuje prejemnika, pustiti nekoliko praznega prostora.

Kakor brž je prejemnik znesek vplačal in pošiljatev prevzel, odtegne dotični poštni urad od povzetnega zneska pristojbino za navadno poštno nakaznico in 5 kr. terjalnih stroškov, ostanek pa pošlje oddajalcu po nakaznici.

Poštna pristojbine.

Avstro-Ogersko in Nemčija: Pisma do 20 g (Nemčija le 15 g) 5 kr. (mestni promet 3 kr.), do 250 g 10 kr. (mestni promet 6 kr.), dopisnica 2 kr.; dopisnica z odgovorom 4 kr., priporočitev 10 kr. (mestni promet 5 kr.), vzratni list 10 kr. (mestni promet 5 kr.), ekspres 15 kr., tiskovine do 50 g 2 kr., do 150 g 3 kr., (v Nemčijo le do 100 g) do 250 g 5 kr., do 500 g 10 kr., do 1000 g 15 kr., vzorci v avstro-ogerske kraje do 250 g 5 kr., do 350 g pa 10 kr.; v Nemčijo do 250 g 5 kr., ker se težji ne smejo pošiljati.

Bosna in Hercegovina: Pisma 5 kr. do 20 g, dalje do 250 g pa 10 kr., kakor za Avstro-Ogersko. Ekspresne pošiljatve so dopuščene samo v kraje, kjer so pošte.

Črnagora: Pisma za vsakih 15 g po 5 kr., dopisnice 2 kr. (z odgovorom 4 kr.), za tiskovine in vzorce veljajo iste pristojbine, kakor v Srbijo. Poslovni papirji niso dopušteni.

Srbija: Pisma za vsakih 15 g po 7 kr., (v mejnem prometu oziroma z Ogerskega 5 kr.), dopisnica 4 kr. (za Srbijo z odgovorom 8 kr.) Tiskovine do 50 g in poslovni papirji 2 kr., vzorci za naročila za vsakih 50 g 2 kr., priporočila 10 kr., vzratni list 10 kr., ekspres 15 kr.

Poštna nakaznice v domačih deželah.

Za zneske do 10 gld. 5 kr., do 50 gld. 10 kr., do 150 gld. 20 kr., do 300 gld. 30 kr., do 500 gld. 50 kr.

Poštna nakaznice v Bosno in Hercegovino in iz Bosne in Hercegovine

so dopuščene do 500 gld. in znaša pristojbina do 20 gld. 10 kr. od 20 do 50 gld. 20 kr.; od 50 do 150 gld. 40 kr.; od 150 do 300 gld. 60 kr. in od 300 do 500 gld. 1 gld.

Poštni nalogi

posredujejo poplačevanje menic, računov, kuponov itd. in se morejo poslati na vse pošte avstro-ogerske države, v Bosno in Hercegovino ter v Turčijo in sicer v Adrijanopelj, Beirut, Konstantinopel, Solun in Smirno, kjer se nahajajo avstrijske pošte, slednjič tudi v Nizozemsko v znesku največ 500 gld. — v Bel-

gijo, Nemčijo, Egipet, Francijo (Algir), Italijo, Luksemburško, Norvegijo (naj se naredi naslov na pošto v Pragi), Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 400 gld. (800 mark ali 1000 frankov).

Poleg uradnega vzorca (cena $\frac{1}{2}$ kr.), adresira se terjatev utemeljujoči dokument (pobotan račun itd., toda znesek mora biti pisan s črkami) kot priporočeno pismo, n. pr.: «Na poštni urad v . . . » Poštni nalog». Kakor hitro je znesek vplačan, prejme oddajalec poštnega naloga znesek, odštevši pristojbino poštna nakaznica in 5 kr. terjalnih stroškov za vsak dokument, na kateri se je dobilo plačilo. Ako se poštni nalog ne sprejme, pošlje se nazaj zastonj. Pristojbine so torej kakor za priporočena pisma, poštno nakaznico in vsako pobotnico itd. 5 kr. terjalnih stroškov.

Poslati dokumente poštnega naloga na kakšen drugi kraj nego se je navel s prva, je dovoljeno.

Denarne in tovarne pošiljatve.

Denarna pisma: Za Avstro-Ogersko do 250 *g* 50 gld. vrednosti do 10 milj daljave 15 kr., nad 10 milj 27 kr., od 50 do 300 gld. do 10 milj daljave 18 kr., nad 10 milj 30 kr., za vsakih daljših 150 gld. 3 kr. več, — iz Avstro-Ogerskega v Nemčijo do 300 gld. vrednosti do 10 milj 18 kr., nad 10 milj 30 kr., za vsakih daljših 150 gld. pa 3 kr. več.

Poštni zavoji (paketi): Za Avstro-Ogersko do $\frac{1}{2}$ *kg* do 10 milj 12 kr., nad 10 milj 24 kr.; za zavarovanje pristojbina po 3 kr. do 50 gld., od 50 do 300 gld. 6 kr.; za vsakih nadaljnih 150 gld. pa po 3 kr. več.

Avstro-Ogerska in Nemčija: do 5 *kg* do 10 milj 15 kr., nad 10 milj 30 kr.; za vsak nadaljni *kg* do 10 milj 3 kr., 20 milj 6 kr., 50 milj 12 kr., 100 milj 18 kr., 150 milj 24 kr., nad 150 milj 30 kr. več; vrednostna taksa do 300 gld. 6 kr., za vsakih nadaljnih 150 gld. po 3 kr. več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 *kg*.

Za pošiljatve v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar plača se do 500 *g* 30 kr., od $\frac{1}{2}$ *kg* do 5 *kg* 50 kr. Za težje pošiljatve računa se do Imotskija ali Bröda gori navedena vozarina in vrednostna taksa odpadajoča za Avstrijo, najprej pa za vsaki *kg* 8 kr. vozarine in vrednostna taksa za vsakih 150 gld. 3 kr. več.

Povzetja v domačih deželah

se morejo pošiljati na vse pošte avstro-ogerske države do 500 gld.

Za vsako pošiljatev s povzetjem se poleg vozarine plača še posebna provizija. Ta znaša za vsaka 2 gld. 1 kr., najmanj pa 6 kr., tudi pisma se pošiljajo lahko s povzetjem. Povzetja brez navedene vrednosti do 250 g se pošiljajo s pisemsko pošto.

Pošiljanje pisem v svetovni poštni zvezi.

a) Pisma za vsakih 15 g 10 kr., za dopisnice 5 kr., z odgovorom 10 kr.; b) tiskovine: za vsakih 50 g 3 kr. do največje teže 2000 g; c) vzorci blaga do 50 g 5 kr., do 100 g 6 kr., dalje od vsakih 50 g do največje teže 250 g oziroma 350 g 3 kr. več; d) trgovinski papirji do 150 g 10 kr., do 200 g 12 kr., do 250 g 15 kr., potem pa za vsakih 50 g do 2000 g 3 kr. več; e) priporočitev 10 kr., vzvratni list 10 kr., ekspres 15 kr.*

Za dežele in kraje, ki niso pri svetovni poštni zvezi, se računijo tudi ravno navedene pristojbine, razloček je samo ta, da se pošiljatve večinoma ne morejo priporočiti, dostikrat še celo ne frankirati do tistega kraja, kamor so namenjena in da se dopisnice smejo odpravljati le v Kaplandijo v južni Afriki.

Poštna nakaznice v inozemstvu

in sicer v Argentinsko republiko, Belgijo, Bolgarijo, Chile, Dansko, Kongo, Nemčijo in nemške kolonije, Anglijo in posamezne kolonije, Finlandijo, Francijo (Algir, Tanger, Maroko in Sanzibar), Japan, Italijo, Kanado, Luksemburško, Nizozemsko, Norvegijo, Portugalsko z Madeiro in Azori, Rumunijo, Sijam, Švedijo, Švico, Tripolis, Tunis, Turčijo, in Zjedinjene države so dopuščene do 200 gld., v Egipt, Črnogoro in Srbijo pa do 500 gld., in znaša pristojbina v Nemčijo do 20 gld. 10 kr., potem pa za vsakih 10 gld. 5 kr. več, v druge dežele, izvzemši Črnogoro in Srbijo, pa za vsakih 10 gld. po 10 kr. Za Srbsko in Črnogoro veljajo ravno tiste pristojbine, kakor v Bosno in Hercegovino.

Brzjavne poštna nakaznice so dovoljene: v Belgijo, Bolgarijo, Dansko, Francijo, Italijo (izvzemši Tripolis), Japan (in sicer le v Tokio in Yokohamo), Luksemburško, Nemčijo, Nizozemsko, Norvegijo, Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 200 gld.;

* V katere inostranske dežele so ekspresne pošiljatve dopuščene izve se pri vsakem poštнем uradu.

Egipet (a le v Aleksandrijo, Ismalio, Kairo, Port-Said in Suez), Srbijo in Črnogoro pa do 500 gld.

Poštni zavoji do 3 *kg* v inozemstvu po nizki vozarini so dopuščeni v naslednje dežele: Anglijo in kolonije, Apio (5), argentinsko republiko, Ascension, Belgijo (5), Bolgarijo, Chile (5), Dansko (5), Egipet (5), Islandske (5), Italijo (5), Japan (5), Kamerun (5), Kanado, Kitaj (5), Kolumbijo, Kongiško državo (5), Kostariko, Luksemburško (5), Malto, Meksiko, Nizozemsko (5), Norvegijo (5), Oranje, Portugalsko, Rumunijo, Salvador, Srbijo (5), Straits-Settlements (5), Španijo, Švedijo, Tanger, Togo (5), Transvalsko republiko, Turčijo (c. kr. pošte), Uragvaj, Sanzibar (5), (Pristavljena številka (5) pomeni, da se v onih deželah vsprejemajo pošiljatve po 5 *kg* teže.

Povzetja v inozemstvo

in sicer v Belgijo †, Dansko †, Nemčijo †, Angleško, Francijo †, Helgoland, Italijo †, Luksemburško †, Nizozemsko †, Norvegijo †, Portugalsko, Rumunijo †, Španijo, Švedijo †, Švico † in severo-ameriške Zjedinjene države se vsprejemajo do zneska 200 gld., Egipet in Srbijo do 500 gld. avstr. velj., v dežele z † zaznamovane, se tudi vsprejemajo priporočena povzetja. Provizija znaša pri voznopoštnih povzetjih (izvzemši vozarino) v Nemčijo in Švico 1 kr. za vsak goldinar, najmanj pa 6 kr.; v Srbijo do 12 gld. 6 kr., potem pa za vsaka 2 gld. 1 kr. več, a v druge dežele 10 kr. za vsakih 10 gld.

Brzjavni cenik.

	Taksa za vsako besedo. Najmanjša taksa.	
Lokalne brzjavke . . .	1 kr.	20 kr.
V Avstro-Ogerski . . .	3 kr.	30 kr.
V Bosno in Hercegovino		
V Bosni in Hercegovini .		
V Nemčijo		

Za besedo velja do 15 črk ali 5 številk; naslov in podpis se ravno tako zaračunja kakor tekst.

Evropski promet.

Pristojbina za vsak telegram po 30 kr. temeljne takse in nastopne takse za vsako besedo, sestavljeno iz 15 črk ali 5 številk.

Algir 13 kr. — Anglija 13 kr. — Belgija 11 kr. — Bolgarija 9 kr. — Črna gora iz Dalmacije 3 kr., sicer 4 kr. — Dansko 11 kr. — Francija, Korzika in Monako 8 kr. — Gibraltar 17 kr. — Grecija (celina), Evbeja in Poros 21 kr. — Krf čez Trst 13 kr., na druge otoke 22 kr. — Italija, mejni promet 4 kr., sicer 8 kr. — Kanarski otoki 13 kr. — Luksemburško 11 kr. — Malta 19 kr. — Nizozemsko 11 kr. — Norvegija 16 kr. — Portugalsko 17 kr. — Rumunija 6 kr. — Rusija (evropska) 12 kr. — Srbija 4 kr. — Španija (celina) 14 kr. — Karnerski otoki 44 kr. — Švedsko 12 kr. — Švica s Tirolskega, Predarelskega in iz Lichtensteina 3 kr., sicer 4 kr. — Tripolis 61 kr. — Tunis 13 kr. — Turčija (evropska), čez Bosno 14 kr., čez Trst 19 kr.

Važnejša določila poštne hranilnice.

Vsi poštni uradi sprejemajo med navadnimi uradnimi urami tudi denar v svojo hranilnico in dajo po potrebi vsakršna pojasnila o vplačevanju in izplačevanju.

Vložnik je vsakdo, kadar sam ali zanj kdo drugi vloži znesek, večji kakor 50 kr. Znesek mora biti s 50 deljiv. Vložnik sme imeti le eno pošno hranilno knjižico in te vrednost ne sme presegati 1000 goldinarjev.

Prvo vlogo mora vložnik sam vložiti, da se podpiše s svojim navadnim podpisom v knjižici na določenem mestu in na nasprotnem potrdilu («protipisu») ter pové stan, kraj, dan, mesec in leto rojstva ter svoje stanovanje; izvoli si tudi lahko «geslo» (to je kako poljubno besedo, katera mu v mogočih slučajih spričuje lastninsko pravico), kar pa napiše le v «protipisu», sam pa si jo dobro zapomni. Knjižica in nje vročba so brezplačne.

Vsako vlogo vpiše poštni uradnik v knjižico in vrhu tega pošlje vložniku poštni urad še prejemno potrdilo. Najmanjša vloga je 50 kr., katero sprejemajo vsi poštni uradi.

Za manjše zneske kakor 50 kr. so pa «poštne hranilne karte». Te karte z vtisnjeno petkrajcarsko znamko se dobé po vseh zalogah poštних potrebščin po 5 kr. Na tako hranilno karto se potem prilepi še devet petkrajcarskih poštних znamk, kar znaša z vtisnjeno ravno 50 kr. Te karte z znamkami izpolnjene sprejemajo potem vsi poštni uradi kot vloge po 50 kr.

Znesek od 1 goldinarja do 20 goldinarjev se takoj lahko vzame iz poštne hranilnice pri vsakem poštnem uradu, toda mora se najmanj 50 kr. še pustiti v hranilnici na tisto knjižico. Znesek pod 1 goldinarjem in nad 20 goldinarjev treba je pa pri poštno-hranilničnem uradu na Dunaju odpovedati, na kar se prejme, ako je bila odpoved v redu, kmalu »plačilna nakaznica«.

Vloge se obrestujejo po 3 odstotke.

Vložnik mora zahtevati, da se za njegovo vlogo nakupijo državni obrestonosni papirji; mora pa tudi že take vložiti v poštno hranilnico ter dobi posebno rentno knjižico.

Obresti v poštni hranilnici so proste dohodninskega in tudi drugih davkov. Vložna knjižica poštne hranilnice je nedotakljiva last vložnikova, ne more se mu ne vzeti, ne zastaviti, pa tudi ne zarubiti.

V čekovni oddelek stopi vložnik lahko tedaj, kadar vloži v poštno hranilnico najmanj 100 goldinarjev, katere mora imeti vložene, dokler hoče ostati pri čekovnem oddelku. Gledé zneska, ki to »osnovno vlogo« prehaja, more on potem razpolagati in zahtevati z ene strani, da se nakazane vsote vpišejo na njegov račun, z druge, da se poljubni zneski nakažejo katerikoli osebi ali tvrdki. Potrebne tiskovine za objavo pristopa z zavitkom dajo poštni uradi brezplačno.

Natančen pouk o poštni knjižici se nahaja v vložni knjižici.

Natančen pouk o čeku in njega porabi z vzorcem položnih listov in čekov dobi se pri poštних uradih brezplačno.

Novi denar v avstro-ogerskem cesarstvu

primerjan s sedanjim in z denarjem poglavitnih držav v Evropi.

Kos za 20 kron	= 10 gld.	Kos za 20 vinarjev*	= 10 kr.
» » 10 kron	= 5 »	» » 10 »	= 5 »
» » 1 krono	= 50 kr.	» » 2 »	= 1 »
» » 1/2 krone	= 25 »	» » 1 »	= 1/2 »

Kosi za 20 in 10 kron so zlati, oni za 1 in pol krone srebrni, kosi za 20 in 10 vinarjev so iz nikla in oni za 2 in 1 vinar iz bron.

* Nemški »Heller« smo poslovenili »vinar«, dokler se merodajni slovenski krogi ne zjedinijo za kako drugo ime, morebiti »novčič«? Vinar je pri nas znan že iz starih časov.

1	(ceklin.) zlatov	=	11 kron in 29 v.	1	napoleon.	=	19 kron in 4 v.
10		=	112 „ „ 90 „	10		=	190 „ „ 45 „
100		=	1129 „ „ 1 „	100		=	1904 „ „ 52 „
1000		=	11290 „ „ 13 „	1000		=	19045 „ „ 16 „
1	mark	=	1 kron in 17 v.	1	foet. sterling.	=	24 kron in 2 v.
10		=	11 „ „ 75 „	10		=	240 „ „ 17 „
100		=	117 „ „ 56 „	100		=	2401 „ „ 74 „
1000		=	1175 „ „ 63 „	1000		=	24017 „ „ 43 „

1 dolar = 4 krone 94 vinarjev.

Kos za	1 zlat 9 fr. in 51 cent.	1 krona	87 pfenigov
	1 napoleon. in 1 fr.		1 frank in 5 cent.
20 kron	17 mark in 59 pfen.	1/2 krona	43 pfenigov
	20 frankov in 99 cent.		52 cent.
	4 dolarje 5 cent.	20 vinarjev	18 pfenigov
			21 cent.
Kos za	8 mark in 70 pfen.	10 vinarjev	9 pfenigov
10 kron	10 frankov in 50 cent.		10 cent.
	2 dolarja 2 1/2 cent.		

Španske pezete po 100 centimov, srbski dinarji po 100 par, grške drahme po 100 lept, rumunski lei po 100 ban, bolgarske leve po 100 stotink, italijanske lire po 100 centimov in cesarske ruske polovinke novega kova imajo vse edinico franka, enake so torej vse 95 vinarjev.

Primerjalni razkaz med novo našo krono in frankom.

Franki	Krone	Vinarji	Krone	Franki	Centezimi
1/2	—	47	1/2	—	52
1	—	95	1	1	5
2	1	90	2	2	10
3	2	87	3	3	13
4	3	81	4	4	19
5	4	76	5	5	25
6	5	71	6	6	30
7	6	66	7	7	35
8	7	62	8	8	39
9	8	57	9	9	45
10	9	52	10	10	50
20	10	5	20	20	99

Frankl	Krone	Vinarji	Krone	Frankl	Centezimi
30	28	57	30	31	50
40	38	9	40	42	—
50	47	61	50	52	50
60	57	13	60	63	1
70	66	66	70	73	50
80	76	18	80	84	1
90	85	70	90	94	51
100	95	23	100	105	—
200	190	45	200	210	2
300	285	67	300	315	4
400	380	90	400	420	5
500	476	13	500	525	9
600	571	35	600	630	14
700	666	57	700	735	7
800	761	80	800	840	11
900	857	3	900	945	12
1000	952	26	1000	1050	13

20 centezimov je enako 19 vinarjev, 20 vinarjev je enako 21 centezimov. Od 1 do 20 centezimov treba je šteti 1 centezim enako enemu vinarju, ker drobcev ni.

NB. Krone spremenimo v franke, ako pomnožimo število kron s številom 1·050135, n. pr. 25 kron je enako: 25 krat 1·050135 = 26·24 ali 26 frankov 24 cent. — Franke spremenimo v krone, ako pomnožimo število frankov s številom 0·952258, n. pr. 25 frankov je enako: 25 × 0·952258 = 23·81 kron ali 23 kron 81 vinarjev.

Ploskovne mere.

1 danska milja	7.532 km
1 angleška milja	1.609 »
1 morska milja vseh narodov	1.852 »
1 francoska morska milja (= 3 morske milje)	5.556 »
1 norveška milja	11.295 »
1 ruska vrsta	1.067 »
1 švedska milja	10.688 »
1 geografična milja	7.420 »
1 stopinja ekvatorja = 15 geogr. milj	111.306 »

Zabavni del.

Po zaplembi!

koledniku ni lahka prav naloga,
Če staremu naj letu bi v slovó
In novemu zajedno v čast vsprejemno
Ubrati moral nov bi slavospev.
Sicer ni sile v praznem govorjenji
— Takó življenje vsak dan nas uči, —
Pa kakor nadejam se, vam bo znano,
Da pravi pevec prosto giblje jezik,
In žuljev v grlu svojem ne trpi.
Težkó pa je koledvati po svetu,
Če poslušalcev strogih zbor žedí,
Kako in kaj poemu je vsebina,
Če váte kritičnih očal stotero
Uprè svoj nedoločen lesk in sój.
Teda j pa pazi se, kolednik dragi,
In glej na krila pegazu skrbno,
Da ne potré mu jih nazorov peza,
Možakarstvo zrelo, morala javna,
Ozíri na mladenke nedoletne,
Na razna čuvstva, na rodbinski živelj,
Na starih bab potrjene maksime ...
E tutti quanti! — — pazi se, kolednik!
Kjer hruje Scylla, daleč ní Charybda,
In kjer se strinja utile in dulce — —
Državnih pravdnikov ... hm ... ráčje škarje
Prežé na tvojih sloves vzos kroták.

Najraje še zapel bi v segvidilah,
Če tega ne, pa bodi v trioletih! —
Ko ne bi bal se, da našlé bi mislij
Prav óndi, kjer jih najmanj je iskati —.
Kakó dandánes olajšava delo
Kolednikom se, pevcem in poetom!
Skrbé za nas cesarsko in kraljevo,
Polagajo nebroj idej nevarnih

Po zaplembi!

V besed srebrnih pesniške lupine!
Hej! bralci, ali veste, kaj je to?
Blagrujem vas, nebesa bodo vaša,
Vi vsega tega ne umejete!
Pa bodi blagor vam — in z vami meni,
Pa še nekemu drugemu. Ta bo sedel
Med revnimi na duhu v vrstah prvih —
In Wuotan mu v pravičnosti priznani
Prisodi kar brezdvomno naslanjač.

Strmite? Čudite se? — Vem, zakaj.
Ne res, čemu besed teh kopa pestra?
Čemú ne voščim novega vam leta?
Odi profanum vulgus! Kaj še hočete?
Kaj naj želim vam? česa »raja treba«?
Naj vam naštevam še dobrot število,
Drobtin, odpalih od bogatca mize?
Kaj niste vsega že doslej prejeli?
Kakó ste vendar kratkega spomina!
Mar niste ravnopravni? — Morda ni
Vsakomur prosto — naj na primer rečem —
Braniti si življenje, last in čast?
Saj niste deca, hčete péstunje?
Kaj še želite? Morda hočete
V neskromnosti poznani, godrnjavi,
Da se vam dalo bi kar pasje pravo,
In da se voli vam — neznatnost: bič?
Ej, previsoko letajo željé!
Težkó voščiti tam je nove sreče,
Kjer izobilja čolnič se topi.
Poslavljam se, — naj derviš govori,
Morda prostejše se kot jaz izrazi.
Pa brez zamere — sluga sem ponižen
In vzgoje zabiti ne sme se dobre! —
Pa bodi — zopet srečno novo leto —
Hon'y soit, qui mal y pense!

Mephisto.

Marija Murnikova.

«Odkar je umrl oče slovenskega naroda, dr. Janez Bleiweis, ni videla Ljubljana tacega pogreba, ženska pa sploh menda še ni bila nobena v naši prestolici pokopana tako velečastno, kakor včeraj najzaslužnejša in najvrlejša hči naroda slovenskega, kateri je tugujoči hvaležni narod izkazal poslednjo čast na tako ginljiv način, da se je videlo v solzah tudi marsikatero možko oko . . .»

«Slov. Narod» 22. sušca 1894.

Kdo je bila ta slovenska dama, katere ime se imenuje v družbi očeta Bleiweisa? Kako se zove ta vrla hči Slovenije, za katero je plakala vsa Ljubljana, kakor za nenadomestno materjo? Kaj je bila ta ženska, radi katere so se kopale oči v solzah tudi možem?

«Vzor rodoljubne slovenske dame» — «voditeljica narodnega ljubljanskega ženstva» — «duša vsemu narodnemu socijalnemu življenju» — jo imenuje «Slovenski Narod», njo: Marijo Murnikovo, soprogo cesarskega svetnika Ivana Murnika.

Šesto leto že teče, a praznina, ki je nastala po njeni smrti v ljubljanskem narodnem življenju, se doslej še ni izpolnila, mesta njenega ni mogla zavzeti niti do danes še nobena druga. Nenadomestna je Marija Murnikova!

Rodila se je dne 20. vinotoka l. 1845. v Ljubljani. Njen oče je vrl rodoljub Ivan Horak. Vzgojena v pravem narodnem duhu, vzplamtela je že v rosní mladosti v njenem blagem in plemenitem srcu žarka ljubezen za slovenski narod

in jezik. Delati za napredek svoje domovine in za čast svojega materinskega jezika je bila naloga vsega njenega življenja. Dne 1. rožnika l. 1870. se je omožila in kmalu nato je zavzela med slovenskimi damami prvo mesto. Zaspano in neprebujeno je bilo takrat še naše ženstvo. Za narodnost se ni menilo, za težnje, upe, strahе in borbe domovine naše dame takrat niso imele zmisla, za narodno prosveto, domačo umetnost, domače slovstvo, za mili slovenski jezik se naše gospe in gospodične niso brigale. V blaženi nemščini so čeb-ljale slovenske matere in hčerke samo o svojih toaletah in zabavah ter o raznih ženitvenih kandidatih, za kaj višega pa večina naših dam dotlej ni imela razuma.

A dvignila jih je Marija Murnikova. Z nenavadno energijo in občudovanja vredno marljivostjo je pridobila in organizovala ljubljansko ženstvo za slovensko idejo ter je navdušila za delovanje na korist naroda. Da je dandanes ljubljansko ženstvo vsaj večinoma narodno prebujeno in zavedno, da se ne sramuje več svojega slovenskega jezika, da se zanimajo naše dame tudi za višja, narodna in kulturna vprašanja in nič več samo za puhle zabave in modne toalete, je zasluga pokojne gospe Murnikove.

Delovanje njeno je bilo vsestransko. Ni ga bilo narodnega in dobrodelnega društva ali zavoda, da bi ga ona z vsem svojim velikim vplivom ne bila podpirala; karkoli se je priredilo v Ljubljani, vse se je vršilo pod njenim pokroviteljstvom. Koliko tisočakov in tisočakov je nabrala na čelu velikega venca slovenskih gospej in gospic blagopokojna Marija Murnikova! Česar se je lotila, karkoli je vzela v svoje spretnе roke, vse se ji je posrečilo sijajno. In temu se ni čuditi. Znala je biti z vsakomur ljubezniva in prijazna. Ošabnosti in prevzetnosti ni poznala, nego je bila po svojem srcu prava demokratka. Na narodnih slavnostih je — oblečena večkrat v krilu slovenskih deklet, s prekrasno 'avbo' na glavi, v široki, šareni svileni opravi in z dragocenim narodnim pasom — ogovarjala to in ono bojazljivo gospico ter ji da-

jala poguma. Navdušiti je znala najdalgočasnejšega človeka, da je postal vesel in zabaven. Zategadelj pa so bile tedanje veselice in slavnosti vse jako živahne in zares zabavne. Po zaslugah gospe Murnikove se ni delala takrat med gosti nikaka razlika, nego je bil vsakdo dobrodošel, kdor je imel pošteno slovensko lice in se je dostojno vedel.

Marija Murnikova pa je bila tudi izredno plemenitega srca in nenavadno radodarnih rok. Ljubljanski siromaki in sirote so izgubili z njo svojo največjo dobrotnico, ki jih je oblačila ter skrbela neprestano zanje, da jih reši lakote, bolezni in mraza. Zato pa ni mogel postaviti pokojnici soproga lepšega spomenika kakor prekrasno ploskorezbo mojstra

Al. Gangla, ki kaže ob krsti plakajočega berača-starca in deklico, katerima govori genij s prstom v nebo kažoč: «Njena dela bodo živela večno . . .»

S smrtjo gospe Marije Murnikove je izgubila Ljubljana voditeljico ženstva, pokroviteljico društev ter prvo dobrotnico vseh siromakov in sirot. Z Murnikovo je preminila vzor delavne in zavedne slovenske žene, kakršne nam doslej še ni naklonila usoda.

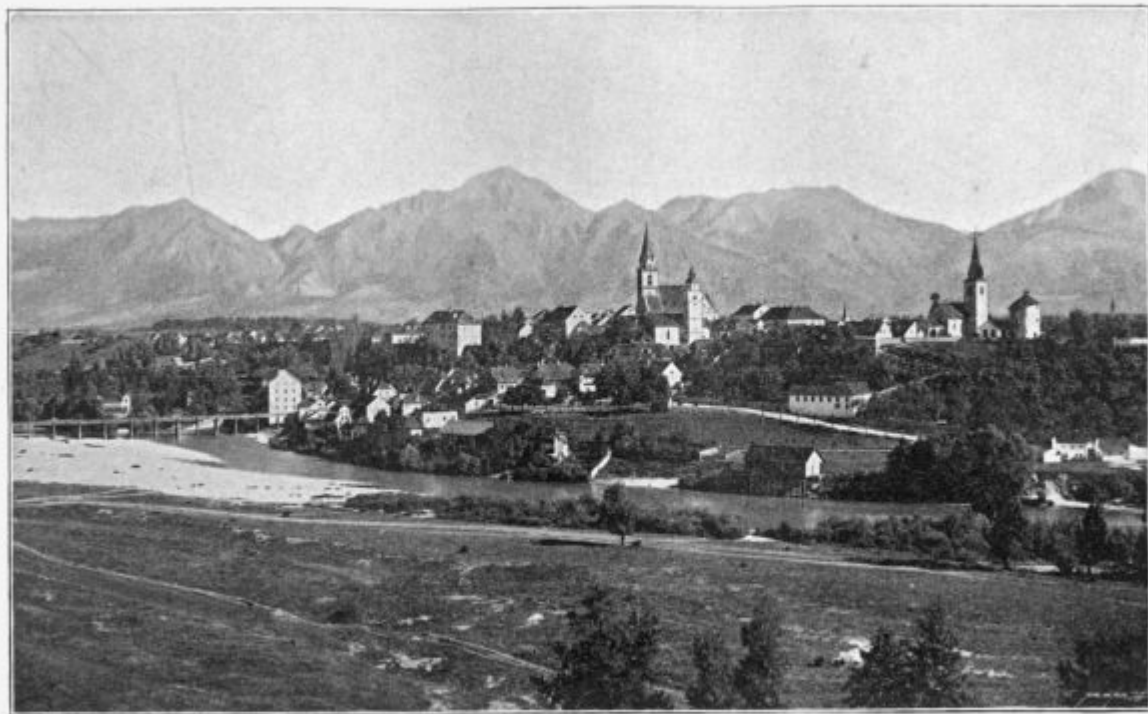
Enega Bleiweisa nam je dalo nebo, pa tudi le eno gospo Murnikovo . . .

Dan 20. sušca l. 1894., ko je zatisnila za veke oko ta prva Slovenka, je zabeležiti med najnesrečnejše dneve družabnega življenja v Ljubljani, in gotovo je, da izgube te slovenske prvoboriteljice slovenska metropola doslej še ni prebolela . . .

Naj bi bila Marija Murnikova vzor našim dekletom in naj bi našla med slovenskimi gospemi kmalu mnogo posnemovalk!

Anonimus.

Kranj.

Dr. Jakob Ploj.

Dne 28. sveč.
1899. l. odtegnila
je brezobzirna
smrtna kosa delu
za narod moža,
ki šteje med prve
bojevnike na polju
prosvete in po-
vzdiga ter osvo-
bojenja Sloven-
cev na Spodnjem
Štajerskem. Pri
delu v ptujski po-
sojilnici je zadela
kap blazega dr.
Jakoba Ploja, od-
vetnika istotam.

Mož je bil člo-
vekoljub, do-
brega srca na-
pram revežem in
trpinom, trd in

železen kot narodnjak, sploh pa v svojih že v prvi mladosti
dozorelih nazorih dosleden in jeklen. — Tu njegov životopis:

Narodil se je Jakob Ploj dne 11. malega srpana 1830. l.
v vasi Grabonoši, fare Sv. Jur na Ščavnici v gornjeradgonskem
okraju. Roditelja sta mu bila Matija in Barbara Ploj, pre-

možna posestnika v Grabonoši. Ljudsko šolo je pohajal v Sv. Jurju na Ščavnici, kjer je začel kazati svojo nadarjenost. Ker je bil priden in razumen dečko, se je odločil oče Matija dati sina Jakoba v Maribor, da se izuči za duhovna. Komaj 11 let star je prišel na gimnazij, ki ga je dovršil l. 1847, tedaj 17 let star. Filologijo, t. j. zadnja dva srednješolska razreda, je dovršil v Gradcu, kjer je moral 1850. l. po novi postavi napraviti maturo. Vse gimnazijske razrede je dovršil z odliko, istotako maturo.

Po končanih srednješolskih študijah je šel na željo starišev v mariborsko semenišče, a tu mu ni dalo ostati delj kot jedno leto — in izstopil je; zaradi tega koraka je prišel v navskrižje s svojimi stariši, kateri so mu tudi odpovedali vsako podporo za nadaljevanje študij. Glavni povod tega izstopa je bilo njegovo prepričanje, da nima poklica za svečeniški stan. Govoril je o tej stvari s stricem Trstenjakom, ki mu je sam prigovarjal k temu koraku, ker je mladeniča dobro poznal. S tem v zvezi je najbrže tudi okolnost, da je bil že v Gradcu nekoč prisoten pri obravnavi proti neki zloglasni otrovalki. Krasen zagovor odličnega graškega odvetnika ga je navdušil za pravoznanstvo. Konečno mu je zagrenilo bivanje v semenišču preziranje zaradi njegove mladosti, ker mu vkljub njegovim odličnim spričevalom in izvrstnemu znanju niso privoščili primernege mesta.

Šel je v Gradec in se dal vpisati med juriste. Prvo podporo je dobil od strica Trstenjaka in od mariborskega sodnika Lasbacherja. Precej lakote in mraza je moral od začetka prestati, dokler se mu ni posrečilo dobiti inštrukcij v odličnih graških hišah, kakor n. pr. pri Slovencem ne posebno priljubljenem Waserju, čigar jedinko je poučeval, pri pl. Neupauerju i. dr. Tako je končal juridične študije z odliko, potem ko je v polni meri poskusil trpljenje in deloma tudi veselje slovenskega dijaka-prosjaka.

Sedaj je šele stopil v pravo življenje. Bil je delj časa koncipijent v Gradcu in Ptujju pri raznih nemških odvetnikih,

nazadnje pa je stopil v pisarno g. dr. Ferd. Dominkuša v Mariboru. Tu se je začel pravzaprav udeleževati narodnega gibanja in se lotil narodnega dela, k čemur ga je izpodbudil in bodril dični Davorin Trstenjak. Sodeloval je pri ustanovitvi mariborske čitalnice dne 17. mal. srpana 1861. Isti dan se mu je porodil prvi sin iz srečnega zakona z gospo Barbaro roj. Wegscheider iz znane ptujske rodbine. Vseh otrok je bilo 7, katerih trije so umrli pred očetom, kar je najbrže tudi pospešilo njegovo oslabeledost oziroma smrt.

Leta 1862. je nastopil odvetniško mesto v Ljutomeru. Ljutomer je bil v narodnem in družbenem oziru ves prenovljen po njegovem prihodu tjakaj. Bilo je vse slovensko narodno, ni ga bilo izdajice, zaupal je brat bratu in vodil jih je oče Ploj. Pri njem je bil pokojni dr. Valentin Zarnik delj časa koncipijent, s katerim sta skupno budila in navduševala ljudstvo ne samo po trgu ampak tudi v okolici. Govoril je po taborih pri Kapeli, v Ljutomeru, v Žalcu itd. Bil je ustanovitelj posojilnice in čitalnice v Ljutomeru. Posebno čitalnica njegova je bila nekaj vzor za poznejše čitalnice. Prirejali so zabavne večere, gledališke predstave, napravljali izlete v okolico itd. To je bilo tedaj kaj čisto novega in izrednega. Žal, da je moral prekmalu prepustiti to važno torišče našim klevetnikom, ki še danes tam gospodarijo. Pozabiti ne smemo, da je bil več časa tudi načelnik okrajnega zastopa ljutomerskega.

Preselil se je v Ptuj, kjer je nadaljeval v zmislu, započetem v Ljutomeru. Ves čas od svojega prihoda do zadnjega diha je delal za narod, njega pravice ter blagostanje. Do svoje smrti je bil ud okrajnega zastopa ptujskega. Tudi je bil nekaj let člen mestnega zastopa, a nestrpnost in zagriženost uskokov ga je napotila k temu, da je dvomljivo čast odložil. Razven tega je bil soustanovnik ptujske čitalnice in političnega društva. Nič manj delaven kakor v društvenem življenju ni bil Ploj na narodnogospodarskem polju. Posojilnica v Ptuj in društvo »Narodni dom« imata v njem

soustanovnika in vrlega podpiralca. Posebnih zaslug si je pridobil za konjerejo v ptujskem okraju, za kar je bil od konjerejskega društva odlikovan z raznimi diplomami, z bakreno in srebrno društveno svetinjo. Bil je tudi distriktni zastopnik ravno omenjenega društva.

On, ki je poskusil veliko žalosti in malo veselja dijaškega stanu, je bil vedni prijatelj, svetovalec in podpornik dijakov. Ob počitnicah je bila njegova hiša zbirališče dijakov, pri izletih pa jih je gostil na svojem domu. Krepka opora je bil tudi ptujski dijaški kuhinji.

V celem je bil blaga duša, plemenit značaj, narodni bojevnik nevpogljive nravi, katerega so spoštovali tudi narodni nasprotniki, kar je prejasno pričala mnogobrojna udeležba žalnikov ob pogrebu začetkom sušca 1899. l. — Blag mu spomin in zvesto posnemanje!

D. H.

Jožef Podmilšak

(Andrejčkov Jože)

pisatelj slovenski.

(Ob petindvajsetletnici njegove smrti napisal M. P. Podkrajec).

Nič noče dozoreti nam,

Kar kaj obeta! — to je grenko!

Jos. Stritar.

Nikdar jih ne bodem pozabil onih božičnih praznikov, katere sem prežil kot prvošolec na rodnem mi domu. Tovariš-sošolec mi je bil posodil več zvezkov Krajčeve «Narodne biblioteke»; te sem vzel sabo na počitke. Zunaj je vladal hud zimski mraz, v naši hiši pa je bilo tako toplo, tako prijetno, in tiščal sem se pri peči ter čital izposojene knjige in bilo je tudi toplo ob mojem srcu. Prišel sem do 12. zvezka «Narodne biblioteke», s katerim so začeli izhajati spisi Jožefa Podmilšaka, pod pisateljskim imenom dobro znanega Andrejčkovega Jožeta. Doslej še nisem nič čul o tem pisatelju, niti bral njegovih spisov. Tiste božične počitke pa mi je postal ljub znanec. S kako slastjo in nedopovednim veseljem sem prebiral njegove «Črtice iz življenja na kmetih»; vsaj so mi bili kraji in vasi, ki so se ondi imenovali in popisovali, dobro znani, in lastna imena in hišni priimki, vse mi je bilo domače. Kedo bi neki bil Andrejčkov Jože, sem se vprašal. Moral je pač biti ožji moj rojak, da je tako dobro opisal domače in znane mi kraje. Kmalu sem zvedel, da je bil ta pisatelj doma iz bližnje Krašnje. In sedaj mi je postalo mahom vse jasno; jasno, kako je mogoče, da piše Andrejčkov Jože o naših krajih in naših ljudeh. Poslej sem se vedno bolj

zanimal zanj. Stikal sem po vseh mogočih leposlovnih listih, ki so mi bili pač dostopni, po njegovih spisih in jih z velikim veseljem prebiral.

Popraševal sem po njem in njegovem življenju pri domačinih in hlastno bral vse, kar se je tikalo delovanja in življenja Andrejčkovega Jožeta. Tako se mi je nabralo nekaj podatkov o našem pisatelju, o njegovem žitju in o njegovem slovstvenem delovanju.¹ Te črtice podajam danes blagovoljnim čitateljem in želim, da jih sprejmo s tistim veseljem in prijaznostjo, s kakršnim veseljem in ljubeznijo sem jih nabiral jaz. Vsaj se jim tu pokazuje ljubka osebnost iz naše tako zanimive leposlovne zgodovine; pokazuje mlad, simpatičen mož, ki je obetal toliko vzpričo svoje nadarjenosti in marljivosti, a prerano zamrl in v zgodnji svoj grob ponesel toliko neizpeljanih načrtov. S temi vrsticami naj se poživi spomin na Andrejčkovega Jožeta in proslavi petindvajsetletnica, ki je vlani potekla od njegove smrti.

* * *

Daleč po Gorenjskem in tudi po Spodnjem Štajerskem slovi božjepotna cerkev sv. Valentina na Limbarski gori, in ponarodela je mična pesmica, katero je o Limbarski gori zapel, naslanjaje se na narodno snov, Peter Hicinger, in katera se začenja z znanimi vrsticami:

Je lepa gora limbarska,
pod njo zelena tratica.

Tik pod Limbarsko goro, ob starodavni dunajski cesti, leži prijazna vas Krašnja. Nad njo se popenja mal hribček², imenovan «Konj», na čigar pobočju slone tri ali štiri preproste

¹ Kot vir so mi služili sledeči spisi: «Andrejčkov Jože», živtopisna črtica. Spisal Rajko Perušek v Krajčevi «Narodni biblioteki», zvezek 12. — «Podmilšak Josip, pisatelj slovenski» izpod peresa G. Jereba v Ljubljanskem Zvonu, l. 1884., str. 530 in nasl. — Za nekatere zanimive črtice o Andrejčkovem Jožetu mi je zahvaliti g. Davorina Drolca, abiturijenta v Krašnji.

² Svoj dom popisuje Jože sam v svojih «Črticah iz življenja na kmetih» (poglavje IV.), glej «Slov. Glasnik» tečaj 1866.

kmečke hiše. V jedni izmed teh hiš, na št. 16, je potekla zibel slovenskemu pisatelju Jožetu Podmilšaku, ki je najbolj znan s svojim pisateljskim imenom: Andrejčkov Jože, kakor se je skoro izključno podpisaval pod svoja dela. Kakor dokazuje g. Franc Šumi, preselila se je rodovina Podmilšakov v Krašnjo iz vasi «Pod Miljem» v župi sv. Ožbolta, kjer je izvestno še 1830. leta domovala¹; odtod bi se dalo tudi razlagati ime Podmilšak.

Narodil se je Jože 24. sušca leta 1845. Na njegovem rojstnem domu se je reklo pri «Andrejčkovih», ker so bili od nekdanj tamošnji gospodarji Andreji; odtod si je tudi Podmilšak privzel svoje pisateljsko ime: Andrejčkov Jože.

Pri Andrejčkovih so imeli troje otrok. Najstarejši je bil Andrejček, ki je umrl predlanskim v Krašnji; srednji je bil naš pisatelj in najmlajša sestra mu Micika, ki še sedaj siromašno živi. Po svojem očetu je bil Jože Krašinjčan, po materi pa Moravčan, kajti ona se je primožila semkaj od «Trdina» v Njegastrnu, vasi župe moravške.

Kakor drugim vaškim dečakom, tako so tudi Jožetu potekala mladostna leta. Pasel je živino svojega očeta in rajal ter se veselil po bregu pod rodno mu hišo. Nekoliko odrasel začne pohajati v Krašnji šolo za silo, kjer je poučeval tedanji krašenjski župnik Jurij Varl, znan tudi kot slovenski pisatelj.²

Župnik Varl je spoznal bistro glavico mladega Jožka. Prigovarjal je roditeljem, naj pošljejo nadarjenega fanta v šolo; in ko jim je obljubil, da jih bo radovoljno podpiral pri šolanju njihovega sina, udali so se stariši in poslali Jožeta v Ljubljano v ljudsko šolo. Stanoval je pri rojakinji Miklavčevi Miciki na Dunajski cesti št. 6. Završivši normalne razrede je vstopil v gimnazijo.

V siromaštvu in zatajevanju so mu potekala srednješolska leta. Prosil je parkrat, da bi ga vzprejeli v deško semenišče Alojzijevišče. A prošnja njegova je bila vselej odbita. Moral

¹ Ljubljanski Zvon 1. 1882, str. 630.

² Roj. 23. mal. travna 1812. l., umrl v Velesalu 5. sušca 1874.

si je tedaj pomagati sam in se preživiti z domačim poučevanjem. Sem in tje je ulovil tudi po kak krajcar kot nagrado za svoje spise.

Jože je bil priden dijak. Stal ni sicer v vrsti takozvanih odličnjakov, a izdelaval je gimnazijske razrede z dobrim uspehom. Poleg predpisanih predmetov se je bavil s slovanskimi jeziki, zlasti s poljščino in češčino. Začel se je tudi zgodaj poskušati v pisateljevanju. Kot četrtošolec je že poslal Ljudevitu Tomšiču svoje doneske — pesmice — za njegovo »Torbico«, katero je imenovani v Ljubljani litografovano na svitlo spravil, potem pak se preselil ž njo v Zagreb.

Seznanil se je tudi z blagim Antonom Janežičem, ki je bil tiste čase pravi oče slovenskih pisateljev. Kakor je Janežič pridobil za svoj »Slovenski Glasnik« Levca, Stritarja, Jurčiča in druge, tako je umel tudi navezati nase s svojo ljubeznjivostjo našega Jožeta in ga s prisrčno besedo vneti za slovensko književnost.

V počitnicah je Jože vedno zahajal domov v Krašnjo. Bilo je tamkaj tedaj živahno dijaško gibanje. Ob enem z Jožetom so študirali mnogi njegovi ožji rojaki, ki so bili ali njegovi sošolci ali par let navskriž ž njim. Omenjam naj izmed teh samo Franca Maselj-na, sedaj stotnika na Češkem, ki je tudi spreten slovenski pisatelj¹ in se skriva pod imenom »Podlimbarski«. Večkrat je posetil krašenske dijake tudi pokojni Janko Kersnik s svojimi brati in svojim domačim učiteljem, sedanjim profesorjem Frančiškom Levcem.

Najljubša spremljevalka je bila Jožetu ob počitkih knjiga in najbolj omiljeno bivališče v bukovem gozdu, na nasprotni strani njegovega doma, v takozvanem »Županovem gozdu«. Tu je prebil po cele dneve in marljivo pisal. Jako rad se je tudi šetal ob tihi Radomlji, ki teče za krašensko mejo, prav pod vznožjem Limbarske gore.

Kakor nam sam omenja v svojih spisih, krenil jo je rad v domače vaške gostilne; zlasti je rad zahajal k »Jurju«, kjer

¹ Dr. Karol Glaser, »Zgodovina slovenskega slovstva«, IV. del, str. 147.

se mu je vnela tudi idealna ljubezen do lepe in precej omikane domače hčere Maričke.¹ Najljubše pa mu je bilo občevati s starimi očanci, z možmi trde skorje a dobrega zrnja; marljivo je poslušal in si zapisaval njih šegavo gorenjsko govorico, kar je potem vestno porabljal za svoje spise. Zlasti so ga zanimali možje, kateri so v mladosti pognali v radovanju svoje imetje, doprinesli in poskusili na svetu vse mogoče in končno v starosti živeli kot občinski reveži in pijančki. Njihovo bitje in žitje nam često in prav plastično riše v svojih delih.

V Krašnji se Jožeta starejši ljudje še sedaj dobro spominjajo izza njegovih dijaških let. Radi pripovedujejo, kako je bil z vsakim priljuden in v svojem govoru šaljiv in dobrovoljen. Ohranili so si v spominu tudi to, da je vedno rabil reklo: »preklicana reč».

Mej tem časom je dovršil Jože šest gimnazijskih razredov in bil že v sedmem. Skoro se je imelo pred njim odpreti življenje. Pa vse lepe načrte mu je prekrižala vojaščina. Na vojaškem naboru 6. mal. travna 1867. l. so ga v Kamniku potrdili k vojakom. Po navadi niso jemali dijakov v vojake in to zlasti ne sredi študij. Pa posegla je baš tisto leto druga nepravilna vmes. Pri deželnozborski volitvi istega leta sta propala narodna kandidata dr. F. V. Klun in dr. L. Toman. Da so zmagali nasprotniki, to je bilo pripisovati pritisku vlade

J. Podmilšak
kot dijak

¹ »Jurjeve« gostilne in lepe Micike Jože večkrat omenja v svojih povestih.

zlasti še tedanjega deželnega predsednika v Ljubljani, barona B. V žaljenem rodoljubju so tisto noč napravili dijaki malo ropota pred baronovim stanovanjem. In naduti mož jim je prisegel radi tega maščevanje! Prav tedaj so se imeli pričeti nabori. Ukazal je, naj brez milosti pobero k vojakom tudi dijake. In tako se je zgodilo. Marsikateremu mlademu možu so tedaj uničili lepo prihodnost in jeza nemčurskega namestnika je zahtevala kot žrtev tudi našega Jožeta.

Jeseni l. 1867. je odšel Jože kot topničar v Komoren k cesarjeviča Rudolfa polku št. 2. Vojaški stan je bil zanj kakor mora. Ni se ga mogel privaditi; tožno mu je bilo bivati tako daleč od doma, tožno gledati, kako so se mu vse lepe osnove o prihodnosti podrle, in prišla so mu trenotja, ko v svojem obupu ni vedel ni kod ni kam. Vsakega mora pretresti pismo, katero je pisal iz Komorna nesrečni mladi mož svojemu prijatelju.¹ Naj navedem tu le nekatera značilna mesta. «Sedem mesecev že bivam tu na Ogerskem, ne da bi se bil moj stan kaj zboljšal. — Tako mi teko mlada leta, a tako mi bodo pošla na tujem, med ljudmi, s katerimi se ne morem sprijazniti, med katerimi ne morem uživati one zadovoljnosti kakor doma. — Prej sem ljubil vedno veselo družbo, rad sem zahajal v krčmo pit kak polič vina, rad sem poslušal godbo, sedaj se pa vsega tega ogibljem; na prste lahko seštejem, koliko potov sem bil v kaki krčmi. — Moja fantazija je onemogla; le brezdno, strašno brezdno in v njem pošasti čudovite se mi še stavijo pred oči.»

Konečno se je udal v svojo usodo in postal o novem letu 1868 narednik. Jedino tolažbo je imel tedaj, kedar se je mogel vsesti zvečer, ko so drugi spali, k svoji pisalni mizi in se ondi udati svojemu najljubšemu opravilu — pisateljskemu zvanju. Nekoliko se mu je zboljšalo tudi gmotno stanje, ko ga je podpolkovnik Hiebel, uvidevši njegovo nadarjenost in sposobnost, vzel za učitelja svoji deci. Morebiti se je tudi baš njegovi priprošnji imel zahvaliti, da so ga že leta 1870,

¹ Ljubljanski Zvon l. 1884, str. 532 in 533.

potem ko je bil še na nekaj časa prestavljen v Brno, pustili na trajen dopust 5. grudnia. Tako se je oprostil jarma vojaščine, a ni se oprostil kali bolezni, ki se je baš v nezdravem komornskem mestu vtihotapila v njegovo doslej tako krepko in čilo telo. Neizprosnemu militarizmu, ki jih je pokončal že toliko in toliko, je zapal tudi Jože.

S posredovanjem Janežičevega brata Simona je nastopil v Celovcu pri prodajalcu Pajku mesto poslovodje. Tukaj se mu je primeroma dobro godilo, vendar si je želel stalne službe. V tem se je bilo spraznilo mesto praktikanta pri deželnem odboru Kranjskem; Jože prosi zanje in je dobi s sklepom deželnega odbora z dne 11. grudnia 1871.

Tako je prišel zopet v Ljubljano, kjer je mislil stalno ostati. Tedaj je nameraval izdajati deželni glavar dr. I. R. Razlag v nemškem jeziku pisani list «Adria», za sotrudnika je bil naprošen tudi Podmilšak. Pa ves načrt se je izjalovil.

Kot praktikant pri deželnem odboru je imel Jože čez glavo posla, za kojega pa je bil le skromno plačan. Da bi si izboljšal gmotno stanje, je cele noči pisal in prevajal nemška pisanja na slovenski jezik. Skoro je uvidel, da pri deželnem odboru bo moral pač dolgo čakati na drugo bolje mesto. Zato je čakal le, da se mu ponudi ugodna prilika in da se obrne drugim.

Leta 1872. meseca kimovca razpiše c. kr. telegrafsko vodstvo v Trstu tečaj za bodoče uradnike. Jože vloži prošnjo za vzprejem. Deželni zbor je zvedel, kaj namerava Jože, in uvidel, da njegova prošnja v Trstu ne bo odbita. Radi tega mu je pisal deželni odbornik dr. Janez Bleiweis prijazno pismo, v katerem mu obeta izboljšati plačo, ako ostane. Toda Jože se ne da pregovoriti, izstopi 28. kimovca l. 1872. iz deželne službe in se napoti v Trst, kjer je bil vzprejet v telegrafski tečaj.

Ta tečaj je trajal od prvega vinotoka do konca rečnega leta. Učitelj je bil Jožetu znani slovenski pesnik in pisatelj France Cegnar, s katerim se je kmalu poprijateljil.

Prebivši z dobrim vspehom skušnjo vstopi v službo na glavni brzojavni postaji v Trstu.

Pri pošti in pri brzojavu v Trstu je tedaj poslovalo mnogo nekdanjih Jožetovih sošolcev. S kakim veseljem so ga ti sprejeli v svojo družbo, kajti ljubeznivega in dovtipnega človeka, kakršen je bil Jože, je moral imeti vsakdo rad. Pa le kratke ure so bile odločene temu lepemu življenju. Bolezen, kojo je dobil Jože pri vojakih v Komornu, se je začela bolj in bolj razvijati ter razjedati njegovo ponosno telo, in soprošno tržaško podnebje jo je pospeševalo.

Vendar Jože je možki zatajeval svoje bolečine in marljivo opravljal svojo službo.

Brzojavno vodstvo, poznajoč njegovo spretnost, ga pošlje na Silvestrov dan l. 1873. v Brežice in 11. mal. srpana v Šent Jernej na Dolenjskem poučevat tamošnje novince v brzojavstvu. Ko je bival v Šent Jerneju mu je došla vesela vest, da je imenovan c. kr. telegrafskim pristavom. Koncem vel. srpana 1874. l. se vrne v Trst. Mnogo mu je bilo sedaj izboljšano gmotno stanje, pa zanj vže prepozno. Vidno so ginevale življenske moči. Svetovali so mu, naj gre v Benetke, ali pa naj se vsej popolnoma vzdrži službe.

Dali so mu dopust, in napotil se je v Kamnik k svojemu sošolcu in prijatelju, duhovniku Ivanu Kljunu. Toda njegovim oslabeлим pljučam je bil že preoster vzduh gorenjskih planin. Uvidel je sam svoje kritično stanje in pisal 3. vinotoka 1874. l. svojemu prijatelju: «Meni ne gre nič kaj prida; pripravljam se na smrt, ker tukaj imam čas. Vzduh mi tu dobro de, čeprav mi je oster, vendar se kašlja kar ne morem iznebiti.» Koncem pisma pa mu vendar še zasije žarek upanja in tako sklene: «Prej ne grem nikamor, da bodem zdrav.»

Telegrafsko vodstvo ni poznalo njegovega nevarnega in ozbiljnega stanja ter ga je vprašalo, ako hoče iti poučevat v Krško ondotnega novinca. Jože se uda in odide koncem listopada v Ljubljano, odkoder misli odriniti v Krško. A šel

je v Ljubljano le umret. Gre se malo sprehajat po «Zvezdi» s svojim prijateljem in uradnim tovarišem g. Kavčičem. Kar se mu baš pred kipom Radeckega udere kri. Odpeljejo ga v gostilno «pri slonu», kjer se posreči ustaviti kri dr. Derču. Od dne do dne se je hujšala bolezen. Njegov prijatelj g. Ivan Kljun zve to prežalostno vest in prihiti k bolnemu Jožetu. Videl je, da so prijatelju dnevi šteti. Tudi Jože se je udal misli na smrt in pustil poklicati duhovnika, da ga je spravil z Bogom.

Ker ni bilo v gostilni prave postrežbe, so prenesli Jožeta v bolnico. Tu mu je na videz odleglo in tudi proti prijatelju, ki ga je obiskaval, se je izrazil, da se čuti veliko boljšega. Dne 23. grudna je zelo oslabel; usmiljene sestre so mislile da sklene še ta dan. Vendar je učakal pri polni zavesti družega dne. Na sveti večer pa, tedaj, ko se veseli in raduje vesoljni svet, tedaj se je boril Jože s smrtjo in žil zadnje trenutke; med 9. in 10. uro je dogorela luč njegovega življenja, kakor svetiljka, kateri olja zmanjka in ugasne. Tisti sveti večer obhajal je njegov duh, oproščen vseh težav telesa, že gori v večnosti.

Na sv. Stefana dan ob štirih popoldne pa so spremljali znanci in prijatelji pokojnega Jožeta k večnemu počitku na pokopališče pri sv. Krištofu. Tržaški sodrugi so poslali k pogrebu zastopnike in položili na grob krasen venec s temi-le stih, katere je naš Prešeren napisal kakor nalašč za Jožeta:

«Jezo si sreče občutil sovražne,
Zgodaj okusil življenja si strup!»

Ob gomili pa so rajniku pevci ljubljanske čitalnice zapeli pesem žalnico.

Njegovo smrt so javili slovenski časopisi suho in enostavno, kakor bi bil preminul navaden filister. Niti oni list, kojemu je bil glavni duševni podpornik, se ga ni dostojno spomnil. Tako je plačilo sveta!

Tudi za gomilo¹ pokojnika se ni nihče pobrinil, dokler plemeniti rodoljub, dr. J. R. Razlag na svoj trošek ni dal napraviti nagrobne plošče z napisom:

Andrejčkov Jože

umrl 1874.

Pozneje je poskrbel literarno-zabavni klub ljubljanski, da se je zanemarjeni grob popravil in napis na plošči obnovil.

Tako smo spremljali Andrejčkovega Jožeta od zibeli po trnjevi poti tje na ljubljansko pokopališče. Tam je našel miru in pokoja poleg Levstika, Zarnika, Jurčiča in mnogih drugih, s katerimi je obdeloval polje siromašne naše književnosti. Videli smo ga pasti v grob, kakor toliko in toliko naših pesnikov in pisateljev, baš v najlepših letih, ko so se mu ponosno razprostrla duševna krila. Prelepe nade in upe je zagrnil črni prezgodnji grob njegov. In inako se nam stori ako pomislimo, kakor bi neizprosni zakoni usode velevali v Slovencih, da mora skoro vsak naš pisatelj in umetnik tako naglo dokončati tek svojega življenja in nas zapustiti, predno je dozorel v popolnega moža, v dovršenega pisatelja, pesnika ali umetnika.

Andrejčkovemu Jožetu je bilo usojeno le kratko življenje. In ako se ozremo na dolgo vrsto njegovih spisov, moramo se po pravici čuditi, kako je mogel v tako kratki dobi toliko napisati. To mu je bilo možno le vsled njegove res ženijalne plodovitosti. Podrobno tu ne bomo naštevati njegovih spisov, omeniti hočemo le najvažnejših in konečno izreči sodbo o njegovem slovstvenem delovanju.

Prvenci Jožetove muze so bile mične pesmice, katere je že kot višjegimnazijec poslal Ljudevitu Tomšiču za litografovani dijaški list «Torbico» in pa Antonu Janežiču za njegov «Slovenski Glasnik». Tako so tiskane v raznih

¹ Ta se nahaja na levi strani ljubljanskega pokopališča, nekako v sredi med velikim križem in mrtvašnico.

letnikov «Glasnika» Jožetove pesmi: «Na savskem bregu», «Nočni požar», «Mlada ciganka», «Slovo» in druge. Za vzgled podajemo tu poslednjo naštetih pesmic, katera se odlikuje po narodnemu tonu in prisrčnosti. Evo je:

S l o v o.

«Zima mine, pomlad pride,
vse na novo oživi.
Solnce zopet toplo vzide,
hrib in dol ozeleni.
Ptički mili žvergolijo,
rožic se razvija kras;
slavček s svojo melodijo
dela mi prijeten čas.
Pevaj slavec, drobna ptica!
pevaj, ah, prepevaj le
in razjasni blede lica
mi le samo enkrat še!
Poj turobno, žalomilo,
poj ganljivo, poj sladko,
da mi srce bo ganilo
tvoje petje za slovo.»

Pa skoro je Jože spoznal, da pesništvo ni njegov poklic, poprijel se je proze in jedino tej posvetil svoje moči.

Prvi njegov pripovedni spis so «Črtice iz življenja na kmetih» v «Glasniku» l. 1866. S tem spisom si je ustanovil glas ljudskega pisatelja. — V «Glasniku» l. 1867. čitamo njegove humoristično nadahnjene «Popotne liste» in prvo daljšo povest njegovo «Ubežnik», ki nam slika tiste romantične čase, ko so morali še mladeniče v vojake loviti. Isti letnik je prinesel še več drobnejših spisov Jožetovih, kakor «Nočni sprehod» in druge. V tečaju l. 1868. je tiskan zanimiv Jožetov spis «Spiritus familiaris», v katerem je opisan vaški čudak Škurd.

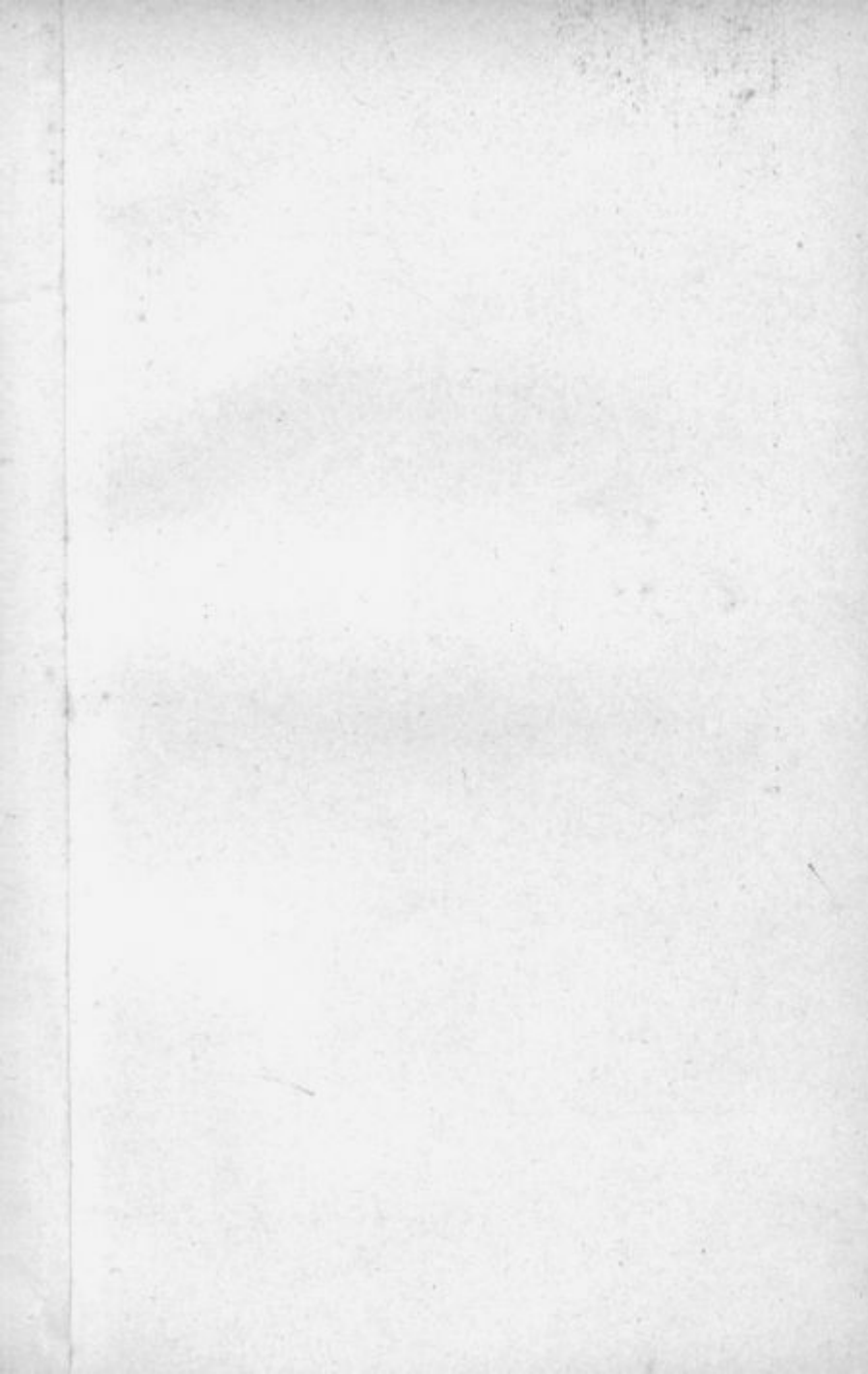
Ko je prenehal izhajati «Glasnik», oklenil se je Jože «Besednika», ki je bil stopil na mesto prvega lista. V «Besedniku» je zagledala beli dan daljša Jožetova povest

«Amerika ali povsod dobro — doma najbolje». To povest je Jože po Janežičevem nasvetu priredil za Slovence iz poljščine; riše nam v njem nesrečne izseljence in svari pred Ameriko. — Lepa je tudi Jožetova povest «Sabinka, slovenska junakinja», ki je šele po njegovi smrti, leta 1876. in 1877. v «Besedniku» prišla na svetlo. V njej nam popisuje Jože junško slovensko deklico Sabinko, ki se je odlikovala v turških bojih. Razen teh dveh povesti se nahaja v «Besedniku» še množica drugih sestavkov, bodisi izvirnih, bodisi prestavljenih iz poljščine ali češčine. — Prav pridno je Jože podpiral tudi «Zoro», ki je l. 1872. zasijala na polju slov. leposlovnih listov.

V Jožetu je imela slavna naša «Družba sv. Mohorja» jednega najboljših in najbolj priljubljenih pisateljev. Njegove povesti so raztresene po «Koledarjih» in po «Večernicah» omenjene družbe. Tu se spominjamo le zanimive Jožetove povesti «Žalost in veselje» (21. zvezek «Slovenskih večernic» l. 1870), ki je ob enem največje delo Jožetovo. Spisana je v žanru takozvanih indijanskih povesti. Snov je sicer povzeta po tujih vzorcih, a tako samostojno predelana in prikrojena slovenskim razmeram, da se sme ta povest Jožetova imenovati njegovo izvirno delo. Poleg Jurčičevega «Jurija Kozjaka», Erjavčevega «Gozdarjevega rejenca» in Ciglerjevega «Svetina» je Jožetova povest «Žalost in veselje» najbolj omiljeno berilo našega prostega naroda.

Jože je bil tudi sotrudnik «Slovenske Matice», Janežičevega «Cvetnika» in «Dramatičnega društva» v Ljubljani, za katero je poslovenil več tujih igrokazov. — Razen tega je tudi v domačem kraju pridno nabiral narodne pesmi, katerih je nekaj natisnenih v Janežičevem «Glasniku».

Tako vidimo, da ga ni bilo tiste dni književnega podjetja, za katero ne bi bil naš Jože zastavil svojega veččega peresa. Njegovih spisov je nebroj. Menda ga ni v Slovencih pisatelja, ki bi bil v tako kratkem času in ob tako neugodnih razmerah podaril rojakom svojim toliko spisov, kakor baš Andrejčkov Jože.

Vaja na glasovirju.

Ko smo se površno ozrli po poglavitnih spisih Jožetovih, podajmo še v kratkih potezih oceno njegovih del in naposled nekaj črtic o njegovem značaju.

Jožetu teče beseda gladko in neprisiljeno. Malo je pri nas pisateljev, ki bi se tako odlikovali po daru prikupljivega pripovedovanja kakor Jože. Ko bereš njegove spise, se ti zdi, da poslušáš pripovedi iz ustkušenega kmetskega očaka, kojemu se je ob kozarcu rujnega vinca in ob pipi tobaka razvezala govorica.

V vseh svojih spisih, obrazih in črticah slika nam Jože izključno našega kmeta, kako živi in umira, kako trpi in kako se veseli, kako ljubi in sovraži. In ta slika o življenju, dejanju in nehanju preprostega našega naroda mu je vrlo vspela in morala mu je vspeti, saj je imel na jedni strani velik dar točnega opisovanja in opazovanja, na drugi strani je pa tudi natančno proučeval narodu svojemu «glavo in srce». Vsaj sam trdi na več mestih svojih spisov, kako veselje in kaka duševna naslada mu je bila neprisiljeno se gibati mej prostim ljudstvom, poslušati njegovo govorico, njegove pesmi in povesti, opazovati njegove šege in običaje ter proučevati njegovo mišljenje in njegove nazore o življenju. Glavni namen njegovih spisov je bil: narisati verno podobo življenja na kmetih, in reči moramo, da je ta namen v svojih delih častno dosegel.

In kako ljubek humor nam veje iz njegovih spisov! Kaže se nam tu vsa ona šegavost, katero opazujemo mej istimi Gorenjci, iz kojih srede je izšel naš pisatelj.

Toda njegovi spisi imajo tudi svoje hibe, in katero človeško delo jih pač nima. V prebujni domišljiji včasih pretirava in spravlja svoje junake v neverjetne situacije. In često kaže svoje tipe v vsej nagoti govora in dejanja. Manjkalo mu je pač onega umeteljniškega takta in pravega estetičnega ukusa, ki ga mora imeti vsak, kdor hoče biti dovršen pripovedni umetelnik. Tudi pogrešamo pri njem dovršene vsestranske omike; vendar mu ne bomo tega toliko v zlo šteli, ako po-

mislimo, da se ni mogel sam popolno izobraziti in s privatnim trdom pridobiti one omike, ki si jo človek prisvoji le na visokih šolah. Da niso njegovi spisi bolj dovršeni, temu je vzrok tudi to, da je imel do svojih del preveč samoljubja, da ni likal svojih spisov in pilil, temveč pisal z neko obžalovanja vredno naglico.

Na tem mestu se ne sme pozabiti, da je našega Jožeta vezala iskrena prijateljska vez z blagim Antonom Janežičem — očetom tedanjega pisateljskega naraščaja. Kakor drugim pisateljem, bil je Janežič mentor in učitelj tudi našemu Jožetu; pod njegovim vplivom so se razvijale mlade duševne sile Jožetove. O tem se je lahko prepričati iz ljubeznjivih pisem, koja je Janežič pisal Jožetu.¹

Jožetova zunanost je bila vrlo simpatična. Rasti je bil visoke in vitke. Pravilni obraz s ponosnim čelom in ljubeznjivimi plavimi očmi je napravljaj vtisek dobrosrčnosti. Hodil je pokonci in samozavestno. Za družbo je bil Jože kakor ustvarjen. Nikdar, pri vseh neprilikah in nevoljah, ga ni pustila dobra volja. Bil je živahne nravi, lahko pristopen in zajedno skromen.

Že je preteklo o Božiču petindvajset let; kar ga krije hladna ruša pri sv. Krištofu v Ljubljani. A dasi telesno zamrl, duševno še živi v srcih našega naroda. Njegove spise, zlasti povest «Veselje in sreča» še danes bere naše ljudstvo prav tako rado, kakor pred toliko in toliko leti, ko so prvič ugleдали beli dan. Da, Jože je jeden najbolj omiljenih ljudskih pisateljev in kot takemu mu gre častno mesto v naši leploslovni zgodovini poleg Ciglerja, Levstika, Erjavca in Jurčiča.

¹ «Ljubljanski Zvon», IV., 1. 1884., str. 597. in 662.

Blaž Potočnik

slovenski pesnik.

(Ob stoletnici njegovega rojstva napisal M. P. Podkrajec.)

Zvonovi zvonite!
Na delo budite,
ker naše življenje
je kratek le dan!
Blaž Potočnik.

Početkom sedanjega stoletja so zaveli nad narodi pomladni vetrovi slobode in ob enem s tem gibanjem vs počela se je tudi narodnostna ideja. Glas o tej ideji je dosegel naposled tudi slovenski svet in vzdramil se je naš narod, zavedel se svoje samostojnosti in svojih pravic. Vzbudili so se v njegovi sredini možje, ki so mogočno dvignili prapor misli slovenske in s pesmimi in navdušenimi spisi budili rojake iz večstoletnega duševnega spanja. Pod vplivom tega

narodnega navdušenja je vzrojila «Slovenska Čebelica», ki je pod uredništvom Matije Kastelca vzbudila lepo število pes-

nikov-slavcev v domačem logu slovenskem in jih zbrala v svoje kolo. Tedaj se je tudi poleg prvaka Prešerna, poleg Zupana in Kosmača, poleg Žemlje in Levičnika, oglasil z ljubkini, pristrčnimi pesmicami Blaž Potočnik, kojega se hočemo letos, ob stoletnici njegovega rojstva, tudi mi hvaležno spomniti na tem mestu.

Zibel je tekla Blažu Potočniku, kakor slavnemu dr. Karbonariju (Voglarju) v nakelski župi na Gorenjskem, kjer se je rodil v Struževem l. 1799. Šolal se je v Kranju in v Ljubljani. Završivši tedanji licej se je posvetil svečeniškemu stanu. Kot duhovni pomočnik je služil v Šent-Jernej na Dolenjskem, od koder ga je vsled njegove nadarjenosti in spretnosti kmalu pozval škof Gruber za kapelana v svojo stolno cerkev v Ljubljani. L. 1853. pa je odšel kot župnik v prijazni Št. Vid poleg Ljubljane, in tam je deloval do l. 1877., ko je po trudapolnem in vspešnem delu zatisnil svoje oči k večnemu počitku.

Kako preprosto se glasi ta životopis o Potočniku, tako jednostavno, kakor o vsakem duhovniku, ki je začel kot duhovni pomočnik in umrl kot župnik. In vendar kako bogato na plemenitih delih, kako plodonosno je bilo to življenje.

Že v zgodnji mladosti se je zavedel slovenskega svojega rodu, kar tedaj ni bilo tako navadno. Zanetili so v njem žar goreče domovinske ljubavi vzorni njegovi učitelji: Valentin Vodnik, dr. Jak. Župan in Franc Metelko. Že kot dijak je Potočnik donášal Metelku slovenske naloge v vezani besedi. In tisto narodno navdušenje, ki se ga je navzel v svojih mladih letih do svojega rodu, je ohranil celo življenje in posvetil vse svoje moči domovini svoji.

Ko je ugledala beli dan «Slovenska Čebelica», ji je postal Blaž Potočnik marljiv in ugleden sotrudnik. Poleg mnogih drugih pesmij je prišla v «Čebelici» na svetlo znana njegova pozdravljica «Dolenska» (Pridi Gorenc! Z mrzle plnine). Matija Čop se jako pohvalno izraža v svoji slovstveni

zgodovini o pesnih Potočnikovih in priznalno omenja čistega jezika in narodnega duha, ki ga nam razodevajo te pesmi.

Oglašal se je z ljubkimi pesmicami tudi v «Novicah». Mej drugimi so ondi objavljene znane njegove: «Zvonikarjeva» (Ko dan se zaznava), «Hči na grobu matere» (Srota, srota ne zaspim), «Planinar» (Visoko vrh planin stojim) in «Žalostni glas zvonov» (Pojo, pojo zvonovi). Zakladal je s svojimi pesniškimi proizvodi tudi «Pratiko dr. Bleiweisa», «Slovenski cerkveni časopis», «Ljubljanski časnik» in «Drobtinice».

Potočnikove pesmi ne izražajo visokih idej in tudi v obliki niti iz daleka ne dosežajo Prešernovih pesmotvorov. Imajo pa na sebi nekaj ljubeznjivega, ideja jim je lahko umljiva in iz njih veje pravi narodni ton; zato so se toliko prikupile slovenskemu ljudstvu in nekatere mej njimi popolnoma ponarodele, kakor «Dolenska», «Planinar» in «Zvonikarjeva». Potočnik je pel iz dna svoje domoljubne duše, zato so pa njegove pesmice tudi segle rojakom njegovim v srce.

Potočnik je pisal mnogo tudi v nevezani besedi. Ko je urejeval l. 1850. (od meseca mal. travna do grudna) «Ljubljanski Časnik», je priredil zanj nekateri lep članek, n. pr.: «Prijetlam slovenskega ljudstva», «O časnikovih namenih». V «Novicah» je popisoval «Cerkve po Kranjskem».

Ker se je kazala tedaj velika potreba, je sestavil tudi slovensko slovnico v nemškem jeziku: «Grammatik der slov. Sprache, Laibach 1849», ki je doživela celo drugi natis l. 1858. Seveda je to njegovo delo nepopolno, ker ni imel niti primernih študij v to niti dovolj časa, da bi napisal dobro slovnico. Kot velik prijatelj slovenskega jezika je tudi marljivo sodeloval pri Wolfovem slovarju in na odločilnem mestu vplival, da se je duhovski imenik ljubljanske škofije — Catalogus Cleri — začel urejevati slovenski. Bodi tudi tukaj omenjeno, da je kot goreč podpiratelj ljudske omike spisal za normalne šole majhno nemško-slovensko slovnico in priredil zanje celo računico.

Govorili smo že o Potočniku — pesniku. Pa on ni bil le priljubljen pesnik, temveč tudi goreč in navdušen pevec ter skladatelj. Kot bogoslovec je poučeval svoje tovariše v petju in se pozneje kot duhovni pomočnik in župnik mnogo trudil, da bi iztrebil neslane in nespodobne pesmi, ki so se onda popevale po cerkvah, in jih nadomestil z lepimi in dostojnimi. V ta namen je izdal (l. 1827) cerkveno pesmarico z naslovom: «Svete pesmi za vse velike praznike in godove med letam.» Ta zbirka je doživela l. 1874. četrto izdajo, kar dobro osvetljuje nje porabljenost. Za one, ki poučujejo cerkveno petje, je priredil knjigo: «Das Officium in Nativitate Domini» (Ljubljana 1859), kjer podaja v uvodu potrebno navodilo za poučevanje petja. Dijakom ljubljanske gimnazije, ki so popevali poprej nemške pesmi, je rad preskrboval slovenske besede nemškim napevom.

Vezalo ga je kot vnetega pevca iskreno prijateljstvo s tedanjim pevovodjo ljubljanske stolnice, Gregorjem Riharjem, ki je bil tiste dni najbolj priljubljen slovenski skladatelj. Marsikak napev, ki je izšel le pod Riharjevim imenom je bil njuno skupno delo; nekaj skladb je pa priobčil Potočnik tudi pod svojim imenom in te skladbe so se prav tako omilile Slovencem kakor Riharjeve. Po navadi pa je prirejal Potočnik ob različnih godovih in praznikih tekste in skladal pesmice, katerim je Rihar preskrbel napeve. Potočnik in Rihar sta orala ledino na polju slovenske pesmi in njun trud ni ostal brez ploda. Oglasili so se za njima — nekateri baš neposredno pod njunim vplivom — mnogoštevilni skladatelji naši: Fleišman, Vilhar, Mašek, Foerster, Ipavic, Nedved itd. in ponesli slavo slovenske pesmi preko ozkih meja slovenske domovine in tako nadaljevali pot, po kateri je dospela naša pesem v domača in tudi tuja gledališča, ter pripomogli, da se sedaj mi divimo celo domačim operam.

Slika o Blažu Potočniku bi ne bila popolna, ako ne bi rekli nekaj besedi še posebej o njegovem blagoslovljenem delovanju v Šent Vidu. Pastirjeval je ondi okolu štirideset let

in čisto preosnoval i duševno i gmotno položnje svojih župljanov. Sledovi njegovega truda in napora se kažejo ondi še sedaj in po vsej pravici se pokojnega Blaža Potočnika spominjajo njegovi šentvidski župljani kot «očeta svojega». Ustanovil je l. 1866. v Šent Vidu čitalnico, jedno najstarejših po slovenskem svetu. Trudil se je, da se je odstranilo staro in sezidalo novo šolsko poslopje. In velika njegova zasluga je tudi bila, da se je l. 1869. tako častno izvršil vižmarski tabor, kjer je nad trideset tisoč Slovencev prisegalo pod milim Bogom zvestobo svojemu rodu in zahtevalo zanj pravic, ki mu gredo po božjih in človeških postavah. Kakor za duševni, prav tako je bil Potočnik vnet tudi za gmotni napredek Šentvidčanov. Vedel je dobro, da le tam, kjer je narod gospodarski dobro podprt, le tam je upati na vspešen napredek v prosveti in omiki. Povzdignil je v svoji župi mlekarstvo na visoko stopinjo in celo sam izumil jako porabljive vozičke, na katerih še dandanes šentvidske pa tudi druge mlekarice vozijo mleko v mesto.

Globoko je začrtan vpliv Blaža Potočnika v našo slovstveno pa tudi kulturno zgodovino. Bil je narodu svojemu navdušen pesnik, spreten skladatelj in jeden najbolj gorečih prvoboriteljev za njegovo prosveto, ravnaoč se vedno po prelepih lastnih besedah, katere smo postavili na čelo temu sestavku. Koliko mož, ki so delovali ob jednom ž njim, je že pozabljenih, a Potočnikovo ime je globoko vtisnjeno v srce slovenskemu ljudstvu. Koder prebiva Slovenec, in tudi onostran mej naše slovenske zemlje, prepevajo se Potočnikove: «Zvonikarjeva», «Planinar» in «Dolenska». Ponarodele so in ponarodel ž njimi vred tudi pesnik, ki jih je zapel. Kako hvaležno se spominjajo Slovenci svojega Potočnika, pokazala je vlani slovesna proslava stoletnice njegovega rojstva, h kateri je dne 17. kimovca prispelo v prijazni Šent Vid nepregledno število njegovih častilcev. Tem se pridružujemo tudi mi in želeč, da bi nam milostno nebo poslalo še mnogo tako plemenitih in rodoljubnih svečnikov, kakor

je bil rajnik, završujemo to črtico o Blažu Potočniku z napisom, ki je vklesan v njegovo nagrobno ploščo in ki nam ob kratkem in priprosto podaje sliko njegovega Boga in narodu posvečenega življenja, glaseč se:

Cerkve bil je zvest in domovine sin,
blag prijatelj, skrben duš pastir;
drag Slovencem bo njegov spomin,
daj Gospod — o daj mu večni mir!

Iz letovišča.

(Napisal Ivo Brežnik.)

Tisti večer v zgodnji jeseni je legal na zemljo. Zadnji gostje v letoviščih so ga še preživljali in sanjali o lepih minulih dnovih in zdihovali in se pol veselili prihoda v mesto.

Na peronu je zažvižgal vlak . . .

In potem je bilo vse mrtvo, kakor na pogorišču. Ta mir na peronu letoviškega kolodvora se je vedno oprijemal moje duše; vedno sem bil poparjen, vedno sem se zamišljal! Zdelo se mi je, da so lepe deklice odnesle iz letovišča vso lepoto in vse življenje! Uh ta dolgčas, neznosno dolgočasno je na jesen v letovišču! Nikdar in nikjer tako! Vlak pa je šel po klancu nizdolu, in potniki so dremali v mislih, in njih duše so bile pijane čustev in težko so pričakovale novih utisov!

«Mama, glej kako lep večer!» je dejala Jelica svoji mamici v kupeju družega razreda na poti iz letovišča.

«Krasen! Glej, kako objemajo megle vrhove planin! Divno!» ji je odgovorila mamica.

«Mamica, jaz sem se tako težko ločila! Še nikdar tako! In ti tudi? Zakaj neki? — To se mi vendar čudno zdi! Druga leta sem se jako veselila na plese, koncerte in gledišča! Letos pa grem tako težko!»

Mamica je ni poslušala! Zamislila se je bila na dan, ko sta se s soprogom vračala z ženitovanjskega popotovanja.

Hčerka pa je mislila na svojega bodočega ljubimca! Dà, da, ljubimca hoče imeti, ne samo soproga! Ne, saj nanj niti mislila ni! Čemu bi ji bil pač soprog! Bogat? kedo jo vzame! Nihče. Ona itak ni imela nikdar sreče. Dvaindvajset let je že stara, pa še nikdar ni imela prilike reči svojo odločilno besedo.

O čestilcev, čestilcev je bilo obilo! Teh, teh — ni manjkalo, pa ženinov nič! Samo prva neodgovorjena pisma! Jednega je celo mamica dobila . . . To je bilo takrat ropota! In kako jo je zasmehovala pred vsemi! Pred tremi leti je bilo v letovišču. In pol leta ni imela miru pred njo. Pa takrat je bil papa tudi ž njima!

Letos ga ni bilo! Ej, ej — zdi se ji, da papa še ljubi ženske! Saj je nekaj let sem zopet vedno moderno in po modi oblečen — in mamica menda to čuti! Včasih ima objokane oči! Nekdaj ni nikoli jokala! Nekdaj je bila vedno vesela! Pa lepa je morala biti. Še danes ima krasno telo! In čudno je vedno obleče! Morda lepše kakor ona sama. Zato jo skoro vsakdo pogleda — — nje pa nihče! Ah, saj to ni res! Vsakdo pogleda njo, samo da skrije svojo namero, pa gleda mamico. Saj je ona tudi lepa! No, čedna je! Tega ji nihče ne more odrekati! Njene oči — vsakdo jih hvali!

Ah, pa omožila bi se strašno rada! Tako ji je dolgčas — vedno sta sami z mamico! Vedno, še celo doma ju ne spremlja veliko papa! To je tako dolgočasno; in še tisti, ki pride v njihovo družbo — same fraze, samo površno občevanje!

In ona si želi, tako neizrečeno želi intimnostij! Naj bila samo pisma! Tako je polna mislij, tako bi jih rada komu povedala — pa komu! Mamá je vedno pusta, zamišljena, kakor, da jo je nekdo globoko užalil; papá pa! ah, ta papa! «Otrok, danes zvečer! danes zvečer bom doma večerjal! Danes zvečer bova govorila! Uh, tako sem radoveden! Povedala mi boš vsebino najnovejšega romana! Danes zvečer!»

in «danes zvečer» in gre! Vedno se mu mudi! Čudno, saj včasih je bil celo vedno doma! Pa sedaj — vedno se mu mudi!

Da bi le vsak teden mogla dvakrat pisati! Pa prav odkrito, prav resnično, prav intimno. Oh, ako bi ljudje vedeli, kako je zapuščena, kako osamljena, brez družbe, brez zanimanja, brez vsake duševne zveze. Sama, sama kakor ona smreka na polju! Druge smreke žive v gozdu; se pogovarjajo v žalostnih dneh in vesele pijejo solnčne žarke! Ona pa je sama! Vihar in burja jo majeta, in strele ji žugajo s smrtjo — in ona se boji, da umrje, pa nikogar, nikogar nima; nima sestre, da ji potoži to bol!

Smreka na polju je in poleg nje dve stari, pol mrtvi smreki; a' ona ima krvi po svojih žilah, ki hrepeni po življenju, ki bi tako rada, tako rada kipela, tako rada živela! — Pa s kom? Smreka je sred žitnega polja!

In nihče je ne razume! Ali je morebiti noče nihče razumeti! Kako neki! Saj bi marsikdo rad njene denarje! Ni veliko, pa za potrebo dovolj! — To so čudni ti možki! — Menda so vsi bebci, bedaki — ali Bog ve kaj!!

Vsi?

Ah ne, ne vsi! Samo jeden ne! In njegove oči! Kako gledajo, da mora zaplati kri in lice zagoreti! Kaj neki išče po svetu? V mojih očeh! Nekaj je iskal! pa nekaj mi je pravil! tako nekaj znanega, nekaj gotovega! In drugič! kje neki so dobile tiste oči svojo krasoto, svoj mir, ki kakor tančica zagrinja — misli brez mej, večnost morda! Kaj vse spi v teh očeh — Bog vé kaj? Jaz slutim, slutim; oh, da bi mi povedal, da bi mu mogla povedati jaz, kaj sem brala v njegovih očeh! kje neki hodi on s svojimi mislimi!

Moj Bog, kako pogleda! kako pogleda! Kakor da mi kliče: duša odpri se Ti cvet! Sinoči je padala megla — in Ti si je zaprla, moje oči pa so solnce in moji pogledi so luč in blagodejno naj Ti božajo kelih Tvojih mislij, in Ti mi daj piti iz keliha, kamor si zaprla svojo dušo! Ah, pa saj ni treba, saj jo poznam — saj jo vidim!

Kakor da mi govori: jaz sem kralj — in Ti, Ti bodi moja služabnica, moja strežnica. Glej me, moje misli so neskončne, in življenje moje je daritev Bogu, mojemu Stvarniku. In Ti, Ti bodi svečenica, katera moli zame svoje neskončne in zahvalne molitve! Jaz sem kralj — in Ti, Ti boš kraljica, ko stopiš čez prag mojega svetišča in si umiješ svojo dušo in napolniš svojo svetilko z oljem ljubezni in daruješ svoje lepote meni!

O jaz ga razumem!

In on razume mene! Pa čudno — ni se mi hotel prav nič približati! Prav nič — samo z očmi je govoril! Zakaj neki ne? Morda je res, kar pravijo ljudje: da možki ljubi samo ono žensko, ki ima skrivnosti zanj! Ah, jaz ne verujem tega! Čim bolj se poznata, razumeta dva; tem bolj se ljubita! In on me razume; on vem, da me čuti — toda niti koraka ni storil, da se mi približa! Pa dobro vem, da je vedel, da je vedel, da se mi lahko približa, da ga ne bom zanemarjala, da se mu bom posvetila!

Pa samo gledal me je! Le gledal — oči, obraz, prsa in telo! In potem je šel mirno svojo pot! In niti mislil ni morda več name. Jaz pa sem nanj! Saj mi tako ugaja njegova gotovost, njegov skoraj stojični mir! O saj nisem samo jaz mislila nanj; mislile so i druge nanj! Zadnjič, kako ga je opazovala, kako gledala, kako grešila z očmi ona dama v črnem! Zdelo se mi je že skoro nedostojno, — pa ona je bila ves večer pri njem z očmi in mislimi! In on —? niti zmenil se ni za njene poglede! Na jezero je gledal, gledal zamišljeno in govoril s svojim prijateljem o navadnih stvareh. Kaj ne, kakšna predrznost, kakšna ošabnost; in ona dama ni bila grda, ni bila niti nesimpatična! Pa oni drobni keberček! in ona gospa ob roki svojega soproga!

On pak je bil miren; on pak je šel tja, kjer mu je ugajalo — in skoro z nikomur ni govoril! Kaj neki počné navadno — morda je dijak! Pa zato je preresen! Tisočkrat

preresen, kakor da je že vse doživel! Res, kakor da je že vse doživel in samo to še ne vé, kako se umrje!

Njegove oči so jasne, tako so čiste — pa vendar zakladi skrivnostij leže zakopani v njih. Ako bi jih mogla odkriti, ako bi jih mogla užiti! Pa kaj je njemu do mene! Mu je sploh kaj do ženske? O saj vé, da gledajo za njim in da si ga žele v svoja naročja! Jaz tudi, jaz tudi! Kako bi bilo prijetno sedeti na njegovih kolenih in oviti krog njegovega vratu roko in zreti mu v tihe oči! Njemu — ženska! Kaj mu je je bilo treba! Nič — prav nič! Zdi se mi . . . on ima samo dušo, a telesa nič! prav nič! Nekoč, v grozni noči je umrlo!

Morda je res umrlo! Saj je bil bled, ko sem ga prvič videla in cele ure je presedel ob jezeru — na solncu! kakor da pije njegove žarke in ga vodni hlad oživlja! In vedno je bil sam, kakor da ga družba moti, da mu jemlje zdravje! Le včasih je prišla k njemu belo oblečena gospodična z modrim trakom krog pasu in modro kravato krog vratu. In takrat je govoril — govoril, pa tako mirno, z neko tako gotovostjo, kakor da je on učitelj in ona njegova učenka! No sedaj, sedaj pa je dobil barve, in trdneje, sigurneje je njegovo telo — in zdravo, zdravo! Ah, saj ni bil nikdar bolan! Ne, ne, nikdar! Kako je mogoče, da bi bil on bolan?! Morda malo, le malo — ah, morda pa je bila bolna duša?! In on je premagal samega sebe in svojo dušo in svojo kri! In sedaj je zdrav, zdrav.

In sedaj! — Sedi v zdravišču in bere časnike! Ne — sedaj se sprehaja ob jezeru in misli in misli — in one ženske, ki ga srečujejo, ga uživajo! Pogleda jih, potem pa se zopet zamisli — morda v njih poglede ali Bog vé kam!

Druge ga uživajo, druge ga imajo; jaz pa moram biti brez njega! Sama z mamó . . . tista dolgočasnost! Da bi bili ostali še par dnij tamkaj . . . Morda ga še kedaj vidim . . . morda nikdar več!

Bog vé se li kedaj omožim? morda bo on moj soprog! Kako krasno spalnico bi mu uredila, prav po njegovem okusu! kako bi bil zadovoljen z mano! kako bi pazila na njegovo perilo, na njegove knjige, na njegovo zdravje!

Ah, pa saj on ni bil bolan . . . morda bo moj soprog!

«Mamá, kaj si mislila?»

«Nič! — Glej, kako pada večer na krajino!»

Noč se niža do zemlje; po progi drdra vlak; v kupeju mislita dve dami . . .

Zapuščena.

Veselo, veselo zapela
v gozdu je kukavica,
od juga spet priletela
brza je lastavica,
pri cvetu vzcvetel je cvet — —
moj dragi, moj dragi pa šel je
v tuji, tuji svet . . .

Po lehih brstijo cvetice,
solnčni oživlja jih žar,
iz vasi pa rožne device
dragim jih trgajo v dar — —
Kaj meni najlepši cvet?
Moj dragi, moj dragi odšel je
v tuji, tuji svet . . .

Ko mrak vso zemljo ovije,
fantje pojo na vasi,
kako me te melodije
žalni pretresajo glasi . . .!
Drhtim — in predragega čakam —
Zaman . . .! Saj odšel je po sveti,
jaz pa plakam, plakam . . .

Pač često o sreči, ljubavi
duša človeška sanja —
ko sèn nas varljivi ostavi,
trpek je sad spoznanja.
Da svetu, ljudem ni verjeti! —
In on me je varal, zapustil
samo, samo v sveti . . .

Da Bog bi mu večni odpustil,
kar je na meni zagrešil;
in mene da bi ne zapustil
ter me sramote rešil!
Moj cvet ovenel je, je strt — —
Čemu še živeti, trpeti . . .
Pridi, pridi smrt! —

Fr. Ka. Mcško.

Vrhnika

in nova železnična proga Ljubljana — Vrhnika.

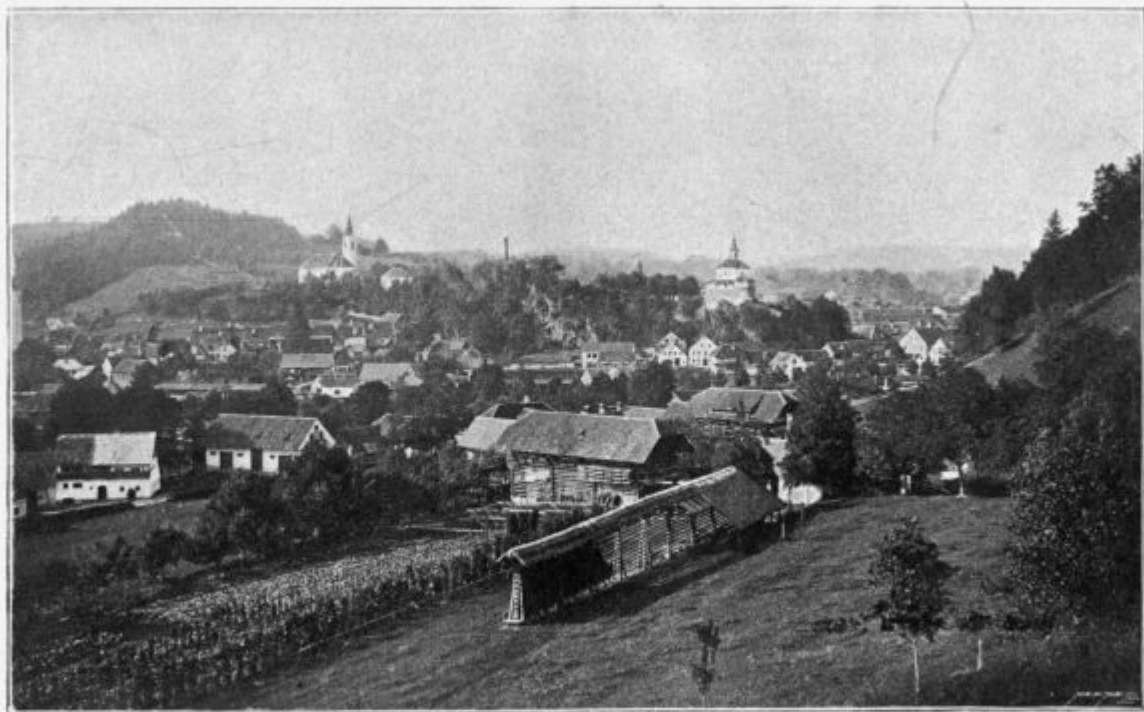
(Napisal P. pl. Radics.)

Pač bi morali zopet govoriti o «novi éri», ako se ozremo na pomen nove železnične proge Ljubljana-Vrhnika, in vendar je šlo le za ponovitev «stare ére», ko se je osnavljala za ta kraj nova prometna zveza.

Izza najstarejših zgodovinskih časov pa do ustanovitve železnične proge Ljubljana-Trst je bila namreč Vrhnika na Kranjskem oni kraj, ki je razven stolnega mesta Ljubljane in ladijskih postaj ob Savi zavzemal glede prometa prvo mesto v narodnogospodarskem oziru. In prav radi tega je Vrhnika vedno cvela in se krepko razvijala, da še sedaj spoznamo sledove nekdanje veljave vrhniškega trga, ako le površno pogledamo na najodličnejše domove sedanjih ondotnih veljakov. In tako ugledno mesto in tako veljavo si mora zopet pridobiti Vrhnika in si jo bo — seveda, ako se bode nadaljevala proga proti Gorici — tudi pridobila, kakor naj v najbližji prihodnosti že proga Ljubljana - Vrhnika sama glede obrtnega gibanja pripomore, da se mej ondotnim marljivim, podvzetnim in razumnim ljudstvom kar najveseleje povzdigneta blagostan in imetje.

* * *

Daleč nazaj, v čase bajk, seza ustanovitev Vrhnike. Vodja Argonavtov, Jazon, je baje vračajoč se iz čudovite

Kopališče Kamnik na Kranjskem.

dežele Kolhide, kjer je iskal zlatega runa, krenil iz črnega morja v Ister (Dunav), iz njega v Savo in je potem prispel po mirnih, tihih valovih Ljubljanice do njenega izvirka, kjer se je začel poznejši rimski Navport, sedanja Vrhnika. Pa naj bo ta stvar, kakor hoče! Jedno je dognano in gotovo: že v najstarejših zgodovinskih časih je obstajala na mestu današnje Vrhnike naselbina, iz katere se je polagoma razvila vedno znamenitejša ladijska rimska postaja, namreč Navport. Da se pa ima smatrati ta točka pri Navportu za najstarejšo rimsko naselbino v našem dolu, razvidno je pred vsem iz okolnosti, da je skozi in skozi praktičnemu Rimljanu moral posebno prijati ta kraj, zlasti radi svoje ugodne lege ob Ljubljanici, ki je že plovna malo korakov od svojega izvirka. Ta kraj je bil kakor ustvarjen za prekladanje tržnega blaga in nič manj ni mikal v stratezičnem oziru po svoji legi v obče.

Ob to se je tudi razvijala ta rimska naselbina brzo in bujno, kajti Navport omenjata že v prvih časih rimskih cesarjev (pod Avgustom in Tiberijem) Strabo in Tacit.

Iz Tacitovih Annalov (I, 16) pozvemo, da so bile pod Avgustom, nedaleč od Navporta združene VIII., IX. in XV. legija v poletnem taboru in da so se ob smrti tega cesarja uprle omenjene legije ter da so pri tej priliki po Navportu, ki je tedaj že užival odlično mesto municipija (državnega mesta), in po bližnjih naselbinah pustošili vojaški oddelki, ki so bili semkaj poslani radi naprave postaj in mostov.

Da je vladalo in se razvijalo v Navportu (rimski ladijski postaji) ob časih rimskega gospodstva bujno in živahno življenje, temu so priča mnogobrojne in znamenite starinske najdbe, ki so se v tej okolici našle sedanje dni, ko se tako marljivo iščejo in zasledujejo starine. In jako ugledna je vrsta raziskovalcev, ki so se bavili z razlaganjem in tolmačenjem tukaj izkopanih rimskih ostalin, začeni z Avguštinom Tyff-om, ki je bil semkaj poslan iz Dunaja pod cesarjem Maksom I. l. 1507. in ki je uspehe svojega znanstvenega potovanja napisal v nekem kodeksu c. in kr. dvorne knjižnice,

pa do naših sodobnih učenjakov (Hicinger, Momsen, Müllner, Rutar in Premerstein).

Ne moremo se tukaj spuščati v te posameznosti, samo na jedno stvar hočemo opozoriti, da se je namreč že pred leti našel poleg mnogoštevilnih na Navport se nanašajočih napisov na kamenih v okolici vrhniški (Log) rimski miljski kamen s številko VIII; ta številka natančno zaznamuje oddaljenost kraja, kjer se je našel ta kamen, od rimskega mesta Emone (osem rimskih milj).

Druga znamenita najdba izza novejšega časa je množica rimskih «metalnih kamenov», koje so izkopali iz nekdanjega rimskega stolpa; iz teh kamenov moremo sklepati, da se je nahajala municijska zaloga vojnega orodja, priprav na tem strateško važnem prehodu iz Krasa v gorenjsko kotlino. In sedanjemu vrhniškemu županu gospodu deželnemu poslancu Gabrijelu Jelovšku se je posrečilo v njegovi, tudi v tej smeri izkazani neumorni delavnosti in vnemi za zanstvo, da se je po sistematično urejenem izkopavanju odkrila proga rimske ceste od Navporta pa do Emone in da so se našli tudi sledovi rimskega mostu preko Ljubljance. In kakor v rimskih časih, tako je ostala Vrhnika celi srednji vek, do druge polovice sedanjega stoletja, do otvoritve južne proge Ljubljana-Trst leta 1857. važen kupčijski kraj, oziroma skladišče za blago, ki je prihajalo in se dovažalo iz Italije. V večjih in manjših ladijah se je prepeljavalo tržno blago po plovni Ljubljanci do Ljubljane, oziroma do Zaloga in od tod naprej po Savi na Hrvatsko (Sisek).

Razen trgovine se je razvilo v srednjem veku tudi na Vrhniki in v njeni okolici viteško življenje in mi najdemo v tej zgodovinski dōbi več tukaj udomačenih plemenitih rodov.

Neka listina v c. in kr. rodbinskem dvornem in državnem arhivu na Dunaju iz leta 1300 (z dne 20. rožnika) omenja Geselprechta iz Vrhnike (de superiori Laybaco) in naš Valvazor v svoji «Ehre des Herzogthums Krain 1689) posnemlje

iz listin kranjskih deželnih stanov poročilo, da »so pred tristo in nekaj leti imeli v lasti ta trg gospodje od sv. Petra, ki so bili v svaštvu s Turjačani«, in sicer leta 1325. Albrecht (ali Albert) iz Št. Petra, zadnji svojega rodu, »ki je umrl okolu l. 1325.«; njegova posestva so zapala deželnim knezom iz svetlega habsburškega rodu, ki so jih potem oddajali nadalje v fevd. Za časa Valvazorja je na ta način na Vrhniki gospodoval knez Eggenberg in tiste dni je tudi ostal na Vrhniki cesar Leopold I., ko je leta 1660. potoval, da sprejme udanost tržanov.

Cesar je prenočil dne 15. kimovca rečenega leta na Vrhniki in se je zopet mudil v prijaznem trgu dne 4. vinotoka, ko se je vračal iz Primorja od obalij adrijanskega morja.

Cesar je potoval iz Ljubljane na Vrhniko in zopet nazaj, in sicer se je vozil po staropriljubljeni vodni poti po Ljubljani.

Kranjski plemenitaši — stanovi vojvodine kranjske — so dali napraviti po benečanskem vzorcu krasno ladijo, ki je veljala 1000 cekinov in bila bogato z zlatom okrašena. Raz jadrenik so plapolala tri rdeče-belo tkana jadra, spredaj na ladiji je stala soha »Fortune«, razgrinjajoč svileni jadro, in znotraj je bilo vse preoblečeno z rdečim suknom. Notranja oprava ladije je obstajala iz rdečih svilenih stolov in iz mize, pogrnjene z rdečo svilo. »Prav tako«, piše Valvazor, »je pokrivala ladjino notranjščino dežniku podobna, iz rdeče svile narejena streha, raz katere so visele bogato pozlačene, neštevilne preme; pod to streho ni žgalo solnce, temveč pihljajoče sapice so ljubko hladile človeka.« Veslači so bili vsi oblečeni v svilena, s srebrom tkana oblačila, in so nosili na rdečih čepicah belordeča peresa v habsburških barvah.

Na jednaki ladiji se je vozil cesar Karol VI. l. 1728. na svojem udanostnem potovanju po isti vodni poti na Ljubljani.

Ko se je vračal iz Italije (l. 1702.) princ Evgen, »plemeniti vitez«, je tudi stopil na Vrhniki na ladijo, tako tudi

Nelson, angleški junak na morju. Obema je pripravila v Ljubljani leta 1702. ustanovljena »Academia Philharmonicorum« (sedanja filharmonična družba) pri njunem prihodu v Ljubljano na Bregu svečan sprejem z godbo. Sploh je bila vožnja po Ljubljanci do Vrhnike s spremljanjem godbe notri do prvih desetletij sedanjega veka jedna najpriljubljenejših zabav, kar so jih poznali Ljubljančani.

Navadno pa so v tem času rabili popotniki deželno cesto — staro poštno cesto — in tudi večina tovarnega blaga se je prevažala po tej cesti, dasi njeno stanje početkom devetnajstega veka in tudi pozneje nikakor ni bilo rabljivo.

Pisatelj »Natalis-a« (Benkovič) piše o svoji vožnji po gorovju za Vrhniko v svoji leta 1803. v Berlinu na svetlo dani knjigi »Potovanje iz Glogave do Sarrenta«, katera knjiga je tudi za naše kraje zanimiva, tako-le: »Opoldne sem ostal na Vrhniki in za tem krajem, ki se takorekoč izgublja v dežju in močvirju, je prišlo še vse kaj hujšega nego slaba pot, namreč visoka gora s slabo potjo. Vzeti sem moral četrto priprego, in sicer konje, dočim smo preje na poti iz Štirske na Kranjsko pripregali vole. Sicer sem pa naletel v tem kraju (na Vrhniki) na neko jako ukusno vrsto drobnih kostanjev, ki so bili kuhani in ki so dobili s tem veliko boljši in finejši ukus, nego ga imajo, ako so pečeni.

Cesta na to goro je imela tako velike vdrtine, da se je bilo smrtnonevarno peljati po njej. Potem ko je dobil voz nekaj tisoč sunkov, in je voznik nekaj stokratov zaklel, smo dospeli na vrh. Tu sem opazil, da nisem jedini popotnik na tej trnjevi poti. Bila je tu množica tovarnih voz, z velikimi bremenami obloženih, proti katerim je bil moj voz kakor čolnček proti galeji; pri teh vozeh so bile pač potrebne čisto druge sile, da so dospeli na vrh. Gorovje je bilo na vrhu divje in skoro strašno; videl nisem ničesar drugega nego ostre skale in mej njimi temne prepade; peljal sem se po drugi strani gore doli v vas Logatec in sem ondi prenočil.»

Pa vrnimo se zopet v duhu k stari vodni cesti od tega slabega deželnega pota, katerega so šele za dve desetletji pozneje spremenili v krasno ravno cesto. Okolu srede sedanjega veka so prvič na Ljubljani poskusili zvezati Ljubljano in Vrhniko s parobrodom. Ustanovila se je v ta namen leta 1840. družba «Moline in Scaria» in si omislila parobrod, imenovan «nadvojvoda Ivan», ki je bil 80 črevljev dolg, 13 črevljev širok in je imel nad štirinajst konjskih sil. V vodo so spustili ta parobrod 10. vinotoka l. 1840. in štiri dni pozneje so se prvič peljali do Vrhnike; rabili so dve in tričetrt ure. Pa že čez tri leta se je moralo opustiti to podjetje, posebno radi neugodnih vodnih razmer; tesarski mojster Pajk v Ljubljani je kupil rečeno ladijo in postavil soho nadvojvode Ivana, ki je krasila ladijo, na vodnjak v svoji hiši v Trnovem (danes last gosp. c. in kr. majorja Spinar-ja). V zadnjem času je poskusil g. Kotnik voziti s parnikom po Ljubljani, pa je takoj prenehal. Sedaj pa je dovršena nova lokalna železnica: Ljubljana-Brezovica-Vrhnika in odprta prometu; s tem je pač zadan smrtni udarec vožnji po Ljubljani.

* * *

Da se osnuje ta nova, normalnotirna proga, v ta namen se je ustanovila posebna družba, na čelu ji eksclenca Jožef baron Schwegel, sekcijski načelnik v pokoju na Dunaju in župan in deželni poslanec g. Ivan Hribar; kranjska hranilnica je podpirala to podjetje, visoka c. kr. vlada ga je zagotovila in ne čisto v enem letu je izvršila delo domača tvrdka Zupančič in Knez pod vodstvom uradnikov c. kr. železničnega ministrstva.

Železnična proga Ljubljana-Brezovica-Vrhnika je postranska normalnotirna črta glavne južne proge: Dunaj-Ljubljana-Trst in se nahaja v prometu c. kr. priv. družbe južne železnice. Dne 23. malega srpana l. 1899. se je otvorila ta proga in tako se je odprl občemu prometu in posebej še onim, ki potujejo za zabavo in razvedrenje, takozvanim leto-

viščnikom nov prelep del naše na prirodnih krasotah tako bogate kranjske dežele.

Kajti ni ga kmalu kraja na Kranjskem, ki bi bil v tem zmislu še tako nepoznan, ki pa nudi zajedno tako izvrstne pogoje za mirno in pri tem vsestranski zanimivo poletno prebivanje, kakor je to i po prirodi i po zgodovini jednako zanimiva in vabljiva Vrhnika. Ako se jedenkrat ž njo seznanijo pravi poznavatelji te vrste, postane Vrhnika — s pogojem, da se preskrbi dovolj stanovanjšč za tujce — priljubljeno in mnogo obiskano letovišče.

Nova proga je jednotirna; tir ima normalno širino (1.435 metra) in največja vozna brzina se je odločila na 25 kilometrov v jedni uri. Ta proga se cepi pri novi postaji Brezovica, ki se nahaja ob 440. kilometru glavne proge Dunaj-Trst. Od postaje Brezovica vodi nova železnica v južni smeri vsporedno z ljubljansko-tržaško državno cesto, katero pozneje preskoči in pelje skozi vrhniško okolico do jednako imenovane zadnje postaje. Zgornja zgradba ima lesene poprečne prage z jeklenoželeznimi plesmi, katerih vsako tehta 23 kilogramov v dolžini jednega metra. Železnična poslopja so narejena iz kamnja in opeke, ona za shrambo tovarnega blaga so lesena. Ta proga ima štiri postaje s temi-le imeni: 1. nova postaja Brezovica, kjer se cepi naša proga od glavne južne črte; 2. Log; 3. Drenov grič in 4. zadnja postaja Vrhnika. Vse štiri postaje so prirejene za promet z ljudmi in tovarnim blagom^h; pri zadnji postaji so tudi priprave, da se lokomotive lahko preskrbe z vodo.

Na Vrhniki je sedež c. kr. okrajne sodnije in dekanije, nahaja se ondi več cerkva, mej njimi lepa nova župna cerkev — dekan Gantar. Trg ima svojo ljudsko šolo — nadučitelj Levstik — in svoj c. kr. poštni urad; poštno odpravnništvo oskrbljuje že celo stoletje sem rodovina Obresa. Za zabavo in prosveto skrbe različna društva («Katoliški dom», «Čitalnica»), za popotne ljudi pa dobro urejene gostilne (pri «Mantovi» lepa veranda in novo veliko kegljišče). Množica

tovaren (Kotnikova tovarna za klejno opeko in parkete, deželnega poslanca Lenarčiča tovarna za les s posebnim oddelkom za napravljane harmonijev, Teodor Fröhlichova pivovarna na par, prva te vrste na Kranjskem, več opekaren in strojaren ter mnogoštevilni mlini in žage) priča, da se tu že sedaj prelepo razvija industrija in da ima trg pred sabo še lepšo bodočnost. Pred vsem pa obračajo tujčevo pozornost nase mnoge odlične v obliki vil pozidane zasebne hiše. Gospodje Tomšič, župan Jelovšek, deželnosodni svètnik in sodnik Kobal, Kotnik, Obresa, Lenarčič, notar Komatar itd. so pa tudi razumeli obdati svoje ponosne domove s krasnimi vrtinimi nasadi in jih tudi niso pozabili odičiti in okrasiti z bujnim, prelepim cvetjem. Sploh veje poživljajoč in okrepcujoč zrak nad tem ljubkim krajem in njegovo bližnjo okolico, ki se more le nekoliko korakov oddaljena od trga, ponosno meriti po veličastnosti svojega gorovja z divjo romantiko naših visokih alp.

Pred vsem mislim tu na izlet k trem izvirkom Ljubljani, k malemu in velikemu Močilniku in k izvirniku v Retjah kakor tudi k velikanski razpoklini, ob kateri se začenja Kras in katero je zaznamenovalo olepševalno vrhniško društvo z zlatim v daljavo bliščečim napisom: «Pričetek Krasa»; vrhu razpokline, na mali ravnici stoji velik, daleč viden križ s Kristom.

Slikar s čopičem in sedanji njegov tekmeč: amater-fotograf, obadva si ne moreta želeti na tako majhnem prostoru večje izbere «najlepših točk», kakršna se jima nudi na tem kratkem sprehodu od pričetka Krasa, ob treh izvirkih Ljubljani do vasi Verd z njeno v resnici pesniški-slikovito lego.

Skalne stene, izpod katerih prodira na raznih mestih kraška reka Ljubljani, ob suši nevidna in neslišna, ob povodnji pa divje bobneča in ne zmeneča se za vse obrežje; globoko-tamne, ribnikom podobne kotline, kjer se s početka zbirajo vode, da že po kratkem teku ženo starodavno-veličastne, z mahom obrasle pa tudi novopostavljene žage in

mline; prelepo, bujno rastlinstvo vse na okrog; potem deloma izpeljane, deloma na novo pričete poti, katere je dalo napraviti vrhniško olupševalno društvo, ustanovljeno leta 1888. povodom slavnosti štiridesetletnega vladanja našega ljubljenskega vladarja Franca Jožefa I., — vse to nam jasno svedoči, da je baš omenjen sprehod jeden najmikavnejših in na svojih spremembah najbogatejši, kar si jih moremo želeti.

In potem novošegna romantika ob drugem izvirku Ljubljanice, ob velikem Močilniku! Tam se nahaja votlina, v kateri je živel neki hlapec, radi ljubosumnosti preganjan od svojega gospodarja, vsemu svetu prikrit kot samotar celih 44 let in si sam prideloval svojo rastlinsko hrano na bližnji ravnici. To votlino je spremenilo rečeno olupševalno društvo v celico sv. Antona, kjer zre kamenita svetnikova soha iz lesene kapelice; v zvončku te kapelice visi zvonček, s katerim obiskovalci tega kraja prav tako pridno pozvanjajo kakor z zvončkom na blejskem otoku.

Vrnivši se od izvirkov Ljubljanice pohitimo še skozi staro Vrhniko, koje starodavne hiše se v vrstah popenjajo po griču, navzgor do nekdanje slavne božjepotne cerkve sv. Trojice in do kapelice božjega groba v Jeruzalemu. Tukaj se čudimo prelepemu razgledu, ki se nudi našemu očesu v nenavadni obsežnosti in krasoti.

Naše oko se ozira na jugovzhodu od »gore čarovnikov«, od Krima pri Ljubljani do predgorja, ležečega na severu, ter tja do Kuma; ako se obrnemo proti zahodu, plove nam pogled po dolgi vrsti nebotičnih, ponositih kamniških (solčavskih) Alp in ob Karavankah do trojnega temena gorskega starca, bajnega »Triglava«. V svoji bližini pa ugledamo po svoji izraziti gorski tvorbi odlikujočo se Germado; na jugu imamo neposredno pred sabo temnozeleno obronke Ljubljanskega vrha in gostoobraslega Raškovca, ki sta oba lovcem od blizu in daleč priljubljena; v zadnji lovski dôbi je Njeg. visokost nadvojvoda Jožef Salvator, stotnik v domačem kranjskem polku Milde št. 17, odlikoval vrhniške lovce s svojim pohodom

in se je ž njimi vred udeležil lova, katerega plen je bil izvanredno bogat; palo je namreč 87 srn.

Lahko bi še na dolgo in široko govorili o znamenitostih vrhniške okolice. V naglici naj omenjamo samo nekaterih stvari. V bližini Vrhnike stoji na prelepem, slikovitem kraju nekdanji kartavški samostan Bistra (pri postaji Borovnica glavne južne proge, sedaj last obitelji Gale-tove). In množica krasnih izletov, ki se dajo prirediti iz Vrhnike na vse strani! Že radi njih je vredno posetiti Vrhniko. Danes jo kreneš v pogradske hribe k gradu Polhov gradec z znamenitim starinskim Neptun-ovim vodnjakom (sedaj last gospe Lujize Urbančičeve, roj. Altmann, soproge g. Janka Urbančiča, graščaka na Turnu pri Kranju); ob enem si ondi ogledaš prostor, kjer je stala Daphne Blagayana, kraljeva roža, tako imenovana po kronanem botaniku, kralju Frideriku Avgustu Saskem, ki je nalašč semkaj pripotoval, da vidi tukaj cvesti to prelepo cvetlico. Ob drugi priliki umeriš pot proti čudovitemu, že od Torkvata Tassa opevanemu cirkniškemu jezeru, kojega vode izginjajo in zopet prihajajo in ga napolnujejo; potem posetiš Planino, grad kneza Hugona Windischgräz-a, in čudovito škocijansko jamo, ki leži v knežjih gozdovih, ter čaroviti prirodni most. Drugoč si ogledaš Idrijo in njene rudnike z živim srebrom ali svetovnoznano Postojinsko jamo in «raj kranjske»: plodovito vipavsko dolino, kjer cvetó «zlatorumene oranže». In tako bi se dalo naštetí še mnogo, mnogo lepih sprehodov in mičnih izletov, ki se nudijo človeku na Vrhniki in ga z neodaljivo silo vabijo v večnolepo naročje nedosežne božje prirode, tiste divne prirode, s katero je v tako obili meri obdaril stvarnik majhno kranjsko deželo.

Konzorciju pa, ki je osnoval to novo progo in jo s prelepim slavljem dne 23. malega srpana l. 1899. otvoril, se pač posreči, započeto železnico nadaljevati, in ta konzorcij si je pač lahko svest hvalečnosti ne samo od strani Vrhnčanov in dežele kranjske, temveč tudi od najširših krogov prijateljev prirode, zgodovine in napredka!

Kyrie eleison.

Pred oltarjem v zlatih plaščih
svečnikov roj se kreta;
tiho, tiho, kakor zase,
ustna šepetajo sveta:
«Kyrie eleison!»

In raz kor buče akordi
v harmonij široki strugi;
kakor jek iz solz doline,
spev ponavlja v strastni fugi:
«Kyrie eleison!»

In po cerkvi tajnomračni
na kolena ljudstvo pada;
sto se proži rok tresočih,
src potrtih sto se nada:
«Kyrie eleison!»

A na križu sred oltarja
On visi pa v smrtni boli,
Glavo mi nagiblje trudno . . .
Ljudstvo pa le moli, moli:
«Kyrie eleison . . .!»

Dr. Fran Eller.

Filozof.

Počitniška idila. Spisal Ivan Prijatelj.

Na trati pred Trdanovo vilo sta se bila zopet sprla sinčka gospe Trdanove.

«Črnè, črnè . . .» je rekel šestletni Vilček osemletnemu Milčku.

Milček je bil namreč strašno zagorel od solnca.

«Ti pa si dvakrat črnè, trikrat črnè», mu je vračal Milček.

Seveda, to ni bilo res. Zato pa se je Vilček razjezil in bušil bratu polno prgišče peska v obraz.

Potem pa je vstal vik in krik, jok in stok.

Zdajci je po stezici iz gozdiča planila med mlada objestneža Darinka, Živahna, gibčna in zaripljena v lička, kakršna je vedno bila, se je zavihtela čez nizko ograjo in kakor bi bila iz neba padla, je stala nepričakovano med njima.

Mlada bojevalca sta stopila strahoma za korak nazaj. Milčku je zatrepetala od presenečenja solza na očesnih vejicah.

Darinka pa se je pripognila k tlom in se smejala tako od srca, da se ji je stresalo vse jedro, vitko telesce. Z rokami se je tolkla ob kolena in pogledovala zdaj Milčka, zdaj Vilčka. Potem je pokazala zaporedoma s prstom na oba, kakor da bi ju hotela prebosti in vikala:

«Milček — petelinček! Vilček — petelinček!»

Mlada nasprotnika sta se začela smijati, in kmalu so se smijali vsi trije. Ko je skoro potem prišla po stezi iz gozdiča

gospa Trdanova, je zagledala oba sinčka v objetju in poleg njiju Darinko, ki se je smijala na vse zvonko grlo.

«Sta si bila pa že zopet v laséh, kaj ne?» je rekla gospa.

«Poglej, Lina, kako sta srčkana», je kazala Darinka na dečka, ki sta se sramežljivo smijala z objokanimi obrazoma. «Kako sta smešna norčka», je dejala nato in ju začela poljubljati.

«Darinka, pusti nagajivca! Saj pride jutri gospod Kožljek on jima že vcepi v glavo red in mir.»

Gospa Trdanova in njena sestrična Darinka sta odšli po stezi zopet nazaj v gozdič.

«Kaj res že jutri pride gospod Kožljek?» je vprašala Darinka.

«Da, jutri pride naš »filozof».

Obe sta se smijali in zavili na teraso, kjer sta bili popustili ročna dela na okrogli jelovi mizici.

Dečka pa sta se vnovič poprijela svojih iger, in Vilček je puščal odslej v miru Milčkov voz in konje, Milček pa Vilčkove vojake in topove.

Čez nekaj časa pa je nehotoma vprašal Vilček svojega bratca.

«Milček, ali se ga kaj bojiš?»

«Gospoda Kožljeka?»

«Da.»

«Nič.»

«Ti?»

«Tudi ne. Bom pa papačku povedal, kadar pride iz Ljubljane.»

«Jaz mu bom pa rekel »fizolof» če me bo . . . hi hi!»

Ko se je začulo drugi dan s ceste drdranje poštnega voza, je zavpil nekdo pred Trdanovo vilo:

«Gospod Kožljek!»

Začelo se je nakrat tekanje, zapiranje in loputanje z vrati ter ropotanje po stopnicah. Pred hišo so se zbrali vsi: otroci gospe Trdanove, gospa sama s sestrčno Darinko in daljno sorodnico, snetljivo Lizo, oblizana hišna in kosmati čuvaj. Ko je prišla še debela teta Ženka, pa so se odpravili vsi proti cesti, ki je šla pod vrtom Trdanove vile.

Poštni voz je stal in skozi vegasta vrata je stopal s trdo zvezanima zavitkoma v rokah gospod Kožljek. Gospa Trdanova mu je ponudila roko in rekla:

«Dobro došli, gospod Kožljek!»

Mladi človek je na pol pokrtil oči z ohlapnimi, suhimi trepalnicami, pogledal kam bi del zavitka, se hitro odločil in odložil enega na cesto, drugega pa stisnil pod levo pazduho ter poljubil gospe roko. Nato si je popravil širokokrajni klobuk in rekel:

«Prišli ste mi naproti; ja, hvala, milostljiva!»

«Saj ste držali obljubo, gospod Kožljek», je rekla teta Ženka, pristopila bližje in mu pomolila svojo rejeno desničko. Potem je vsprejemal vse po vrsti. Vsakemu je dal roko. Malo Zofko, ki se je skrivala za materino krilo, je celo privzdignil v naročaj potem, ko je bil še drugi zavitek položil na tla. Vedno se je smehljal in rdečica mu je vedno iznova stopala v blede, ponižno lice.

Ko je že bil poštni voz odgrmel po cesti in so hoteli oditi vsi proti vili, se je začel Kožljek obračati in ozirati po svojih zavitkih. In ko mu je gospa rekla, da ju je že hišna odnesla, se je zopet zasmijal in zopet zardel prav na koncu svojih upalih, gladkih lic.

Tako je prišel Kožljek kot počitniški učitelj v vilo Trdanovo. Otroci, ki so bili pri vsprejemu navzoči, so tekli pred njim kakor za stavo in sopihajoč razglasili po vsej vili:

«Gospod Kožljek je tu!»

Gospa Trdanova se ni marala nikoli ubijati z otroci. Ko so bili še majhni, jih je prepuščala varovalkam, zdaj pa se ji je zdelo, da bi bilo najbolje, ako bi za svoja sinčka

vzela kakšnega dijaka na počitnice. On bi jima bil varovalka in učitelj ob enem. Ko je bila pred štirinajstimi dnevi v Ljubljani, je poizvedovala pri svoji prijateljici notarki Bečajki po učitelju. Ta ji je nasvečovala osmošolca Kožljeka, kmetiškega sina nekega dolenskega kmeta, najboljšega sošolca njenega Karla. Bečajka ga sicer ni poznala, ker je bil v duhovnem semenišču, a Karel ji je pogosto pravil o njem.

Kožljek se je bil takoj odzval povabilu, in teh poslednjih štirinajst dni se je v Trdanovi vili vsak dan govorilo o novem učitelju. Trdanovka je imela za štirinajst dni dovolj govoriti o tem, kar je izvedela v dveurnem posetu pri gospej notarki o Kožljeku. Iz vsega so razbrali stanovalci Trdanove vile, da je gospod Kožljek strašno nadarjen, misleč in ženialen mladenič, ki rije noč in dan po modroslovskih knjigah.

Gospod Kožljek res ni ljubil družčine. Tako težko mu je bilo, kadar ni vedel v pogovoru kaj reči! Naravnost mučno pa je bilo zanj, kadar so pri mizi začeli govoriti o njem. Takrat je bil njegov nasmeh težak in bolesten, govor maloupen in pogled rosen.

Med dnevom je bil v sobi. A zjutraj je rano vstajal in hodil na bližnje griče, kjer je do zajutрка oblažil mnogo jarkov in krševitih hrbtov. Spenjal se je po golih skalah do tistih pritlikavih gabrovih grmičev z rumenkastozelenim perjem. In tu je na kaki ravnici ležal po cele ure in strmел v sprane skale ali pa v visoko nebo, po katerem so se čredili oblački kakor ovce na pašniku.

Proti večeru je hodil s čolnom na vodo.

Zavozil je navadno med bičje, ko so se zadnji žarki večernega solnca stezali preko hribov prav do vode, prebiraje gladko, vspeoredno stoječe bičje kakor tipke na klavirju. Slišala se je šršeča muzika. In to je bila muzika zanj, za «filozofa».

A za večerjo je prihajal redno domov.

Samo enkrat je morala iti ponj Darinka.

Darinka! Res, v njeni bližini mu je bilo vedno težko. Zdelo se je, kakor da bi življenjsko veselje, dihajoče iz vsakega gibljaja živahne deklice, vplivalo nanj kakor strupena sapa. Nekaj ponižujočega je vélo zanj od nemirne mladenke. Deklici se je izprva smilil, kadar se je nasproti njej pri mizi tako težko smehljal. Njegova suha, dolga, mirna postava jo je navdajala s strahom in usmiljenjem obenem. Ali pozneje je začela zvečer pred prvim spancem sanjati o čudnem duhovniškem pokoju njegovega ozkega obraza. Njegovo pokorno sveto obličje ji je pravilo po noči o čudežih monotono in sladko, kakor šepeče zvečer pred žetvijo rumena pšenica, odločena za hostije pri sv. maši . . .

Noč je bila prišla in luna vzplavala nad goro.

Darinka je stala za grmovjem pri vodi in boječe spoštljivo opazovala mladeniča v čolnu. Stal je vzravnal sredi čolna in zrl v nasprotno stran po vodni gladini. Poklicat ga je bila prišla k večerji, pa se ga ni upala motiti. Njegova dolga, ozka postava se je čudno črtala v mešanici dnevne in nočne luči. Vse konture so bile določne in trde . . . A gospod Kožljek je bil vedno tako mehek in pohleven, kadar se je v zadregi smijal in z očmi begal po miznem prtu . . . Deklica je gledala v svet mladega eremita, in iz usmiljenja so rastle cveti simpatije . . .

Čolnič je prinesla voda do grma, za katerim je stala Darinka. Kožljek jo je zapazil.

«Mudi se že za večerjo, kajne, gospodična?» jo je vprašal z mirnim, nenavadno zastavnim glasom. Videti je bilo, kakor da bi ga ne bil prav nič presenetil njen prihod. «Pa bi me bili poklicali», je pristavil hladno, kakor se izgovori kaj, kar se samo ob sebi razume.

«Tako ste bili zamišljeni», je rekla deklica s tihim, boječim glasom. Čudno, tako ona navadno ni govorila. «Zakaj pa hodite vedno v to enolično pusto ličje, gospod Kožljek?»

je vprašala malo živahnejše, da bi zakrila vtisek, ki ga je bil nanjo napravil prizor na vodi.

«Kam pa naj bi šel?»

«No . . . kam, na vrt, v log ali gozd . . .»

«Zakaj?»

«Ker je tam prijetnejše —»

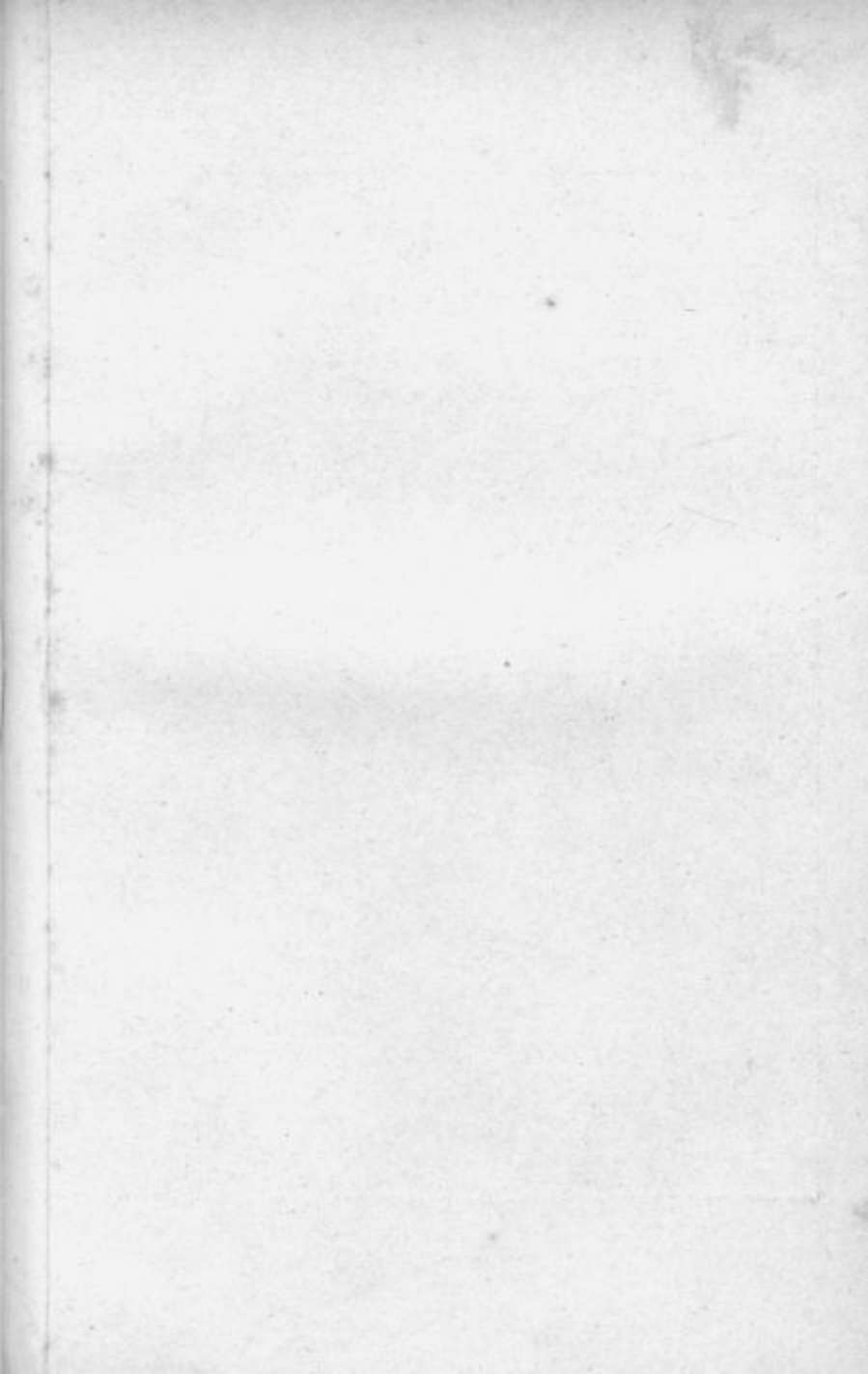
«Kaj pa je prijetnejšega tam?»

«V gozdu . . . je tako poetično, drevesa šume veličastno . . .» je začela deklica, potem pa precej utihnila. Zakaj nasmejati se je hotela sama sebi. Toda trdi izraz Kožljekovega obraza ji je ustavil smeh, predno se je dobro pojavil na obrazu. Presunljivo jo je pogledal in izpregovoril počasi:

«Najvišja sladkost je v pobožnosti. Pobožnost pa je rahla cvetka, katere semena so raztresena po celi zemlji. Samo nabirati jih je težko. Nekateri ljudje so neizgorljivi, in ti grede lahko v ogenj ponje. Mi pa jih moremo nabirati samo tam, kjer se varno hodi brez izkušnjav. Mi smo reveži. V enoličnost se moramo zagledati, če hočemo uzreti Boga. Tako vedno molimo. S stvarmi, v katerih je Bog — in povsod je Bog — se moramo namreč združiti, ako bi se radi združili z Bogom. A vznemirjeno, valoveče življenje nam je samo v izkušnjavo. Bog je povsod, a bližje nam je: lepo cvetoča ravan, grmeč slap, brhka srna, marljiva čebela, krasno lice . . . V vsem tem je Bog, a pobožnost, ki nas je navdala pri pogledu na cvetočo ravan, grmeč slap, brhko srno, marljivo čebelo, krasno lice . . . ta pobožnost nosi prej poteze ravani, slapa, čebele, človeka — zemsko-človeške poteze na sebi, nego poteze Boga . . .»

Med tem, ko je to govoril, ji je bil pridržal roko. Sedaj se je tega zavedel, in kakor da bi se bil ustrašil, se je hitro osvobodil njene roke in nadaljeval za nekaj časa s še bolj maloupnim glasom kakor navadno:

«Mudi se za večerjo, kaj ne gospodična? Jej, ako zamudiva!» In stopil je pred njo z malimi, hitrimi koraki.

Čar cvetja.

Deklica pa se je ozrla nazaj in zdelo se ji je, da so bile ta trenutek vse drugačne lipe ob stezi in macesni kraj pota. Vse je bilo temno in tuje. Ali globoko se ji je vtisnil v spomin ta hip, ko je stala s tem duhovniškim mladeničem sama na vrtu . . .

Poslej se je ogibal same.

Deklico pa je nekaj vleklo k njemu. Čudno je to, da je bila posihmal samo v njegovi bližini vesela in živahna, sicer pa se je za dolgo potapljala v zamišljeno stanje, v katerem ni videla ni čula ničesar, kar se je vršilo okrog nje. Trdanovka se je bala zanjo. Hitre izpremembe so ljudem navadno nevarne. Nekaj se dogodi človeku, kar ga lahko uniči. In Bog vé, kaj se je zgodilo človeku, ki pri belem dnevu sanja. Vsakovrstne bolezni se pode po človeku. Zdravniki sklepajo nad njimi roke in nerazumljivo momljajo. Bratje, varujte se hudih očíj!

Kožljek je zaprl vsa okna in vse oknice pri svoji sobici. Ujeti si je hotel nekaj, kar se pri zaprtih oknih in vratih vtihotaplja iz sob in v sobe. Smešno je delati brezvspešno delo. Kožljek pa se ni bal nobenega napora.

A naenkrat ni mogel več strpeti v sobi.

Popoldne, ko je vse listje mirno spalo, je odrinil počasi vrata in stopil pod milo nebo.

In Bog sam vé, kako da je danes prvič zavil po sho-jeni, s trpotcem in materino dušico zarasli stezi v gozd. Naprej in naprej je šel. Pridržala ga ni bukovina, pod katero so plezale grčave, rogovilaste korenine kakor kače, niti nizko smrečje, ki mu je neljubo poljubovalo obraz. Vse po gozdu je zadovoljno molčalo, samo pajek je pod vejo kupal jezo, ker mu je bil Kožljek raztrgal razpeto mrežo.

Zdajci se je potopil v prijeten hlad.

Bil je v gozdni nižavi.

Hlad je prihajal iz jarka, ki je bil poln sprhnelega listja. Izpod listja se je solzila voda. Nižje se je snoval studenček.

Po obronku je rastel na debelo mah.

Sem se je vlegel in gledal skozi redko vejevje na nasprotni holm. Tam so se razločevale že druge vile. Pes je bevskal. Iz vasi se je slišalo kokodakanje. V daljavi je rezala žaga počasi, kakor da bi ji zmanjkovalo vode.

Kožljek ni mogel ničesar misliti. Gledal je vzhodno pobočje visoke gore, na katero se je vlegala popoldanska senca počasi in blagodejno. Zapazil je, kako so se odevale v najsvetlejšo zeleno barvo zelenice neposredno pred senco. In potem je mislil: ali se tako oživlja trava, hrepeneč po senci kakor jelen po mrzli studenčnici, ali pa se poslavlja solnce v svojih najmilejših in najmehkejših žarkih, da bi zelenice vso temno noč sanjale o njem?

Okrog je ležalo raztepeno dračje. Nanesel si ga je kupček pod korenino trhlelega porobka in zakuril. Dračje se je začelo zvijati, rdeči plamenčki so priplezali po vejicah, iz njih so se izvili modrikasti dimčki, ki so postajali bolj in bolj sinji. Nato so se združili v pepelnat ovoj, ki se je motal med vejami pohlevnih mecesnov ter se izgubljal v zrak. Močnega hrasta, ki je rastel v bližini, ni niti dosegal. Kakor da bi se ga bal, mrtvega starca!

Kožljek je z zanimanjem motril dim. Vsakovrstne misli so mu spreletavale glavo, a samo mimogrede. Nič se ni dalo združiti, ujeti.

Mahoma se je začulo trenje gozdnega dračja, kakor od človeške noge. Leskovje se je pričelo razgrinjati. Skozi šibje se je porinila ženska glava. Znani bujni lasje, velike, sedaj nenavadno mirne oči, oči kakor otroka, pa polne hrepenenja, mehka lica, mokre ustne — Kožljek je hotel vstati.

Darinka se mu je približala.

In res je sramežljivo vstal.

«Sem vedela, da ste vi», je izpregovorilo dekle.

«Kako ste vedeli?

«Zakurili ste —»

«Saj nisem še nikoli . . .» je pristavil boječ.

«Vem —» je rekla tiho in malovažno. Od teh odgovorov ni bila niti enega premislila. Hotela je govoriti o nečem drugem. To in to bi mu rada pričela pripovedovati. Pa ni mogla. Gledala je samo mladeniča, ki je s palico vrtal v zemljo in nepremično stal pred njo.

Že zdavnej mu je hotela reči, da naj se vsede nazaj, a se ni upala; sama pa se je spustila v mehki mah.

«Saj vas ne motim v vašem premišljevanju», je rekla tako določno, kakor da bi to za gotovo vedela.

«Nič nisem mislil», je pristavil tiho.

Nič niste, mislili? — ga je hotela vprašati, a hkratu se ji je pokazalo tako zoprno ono konvencionalno pogovarjanje, ko si izpolnujeta dva malenkostna razumčka pavze z besedičenjem. Ona si je hotela vkrasti kaj od čuvstev tega čudovitega svetniškega mladeniča. Zato je vtihnila in pričakovala, kaj poreče sam. Vesela je bila, da ga je zavratno zalotila na samem.

Mladenič si je popravil široki klobuk in dolge lase. Potem je premeknil nogo in začel gledati na nasprotni holm, od koder je prihajal glas utrujene lajne.

Za hip se je obrnil in rekel z običnim nasmehom:

«Zakaj niste šli na izprehod z milostljivo in gospico Ženko?»

«Sem bila šla», je pristavila tiho deklica.

«Oni dve sta že nazaj?»

«Ne. Tam-le na stezi govorita in nočeta nehati. Jaz jih nisem mogla več poslušati.»

«Vi bi si želeli vrstnic za družčino?»

«No — da», je rekla deklica obotavljaje se.

«Imate veliko prijateljic v šoli?»

«Malo. — Nič. — Kaj jaz vem! Z vsemi sem prijazna in vse imam rada. A posebno prijateljstvo me ne veže z nobeno.»

«Prijateljice nimate?»

«Ne. Meni se zdi, da mi je ni treba», je rekla Darinka odvažno.

«Zakaj ne —?» Deklica se je ustrašila tega glasu, ki je kar naenkrat privrel iz ust mladeniču. Spomnila se je onega večera pri vodi. Tiho je zmignila z rameni in le od strani si je upala pogledati v dolgi, ozki obraz in žareče oči, ki so se v tistem hipu uprle vanjo. Ah, koliko svete lepote je bilo v tem človeku, kadar je zasijala duša iz njega! . . .

«Ljubezni je treba človeku kakor rose velemu cvetju», je pričel mladenič in se malce nagnil naprej. «Človek je sam tako reven! In vendar je lahko bogat, kakor je bogato ovočje v plodonosni jeseni. Prijateljstvo, ljubezen je vez, ki veže vse zemeljske drobce v ogromno celoto. Ljubezen je vse v enem, svetovna duša v enem telesu. Vse, kar ljubimo, zvežemo s seboj in vse živi v nas posebno, naše življenje, in zato je v nas vsakdo, kogar ljubimo, njegova duša namreč. In mi smo bogatejši. — Ali strahovi tudi hodijo — » je potrdil premišljeno in se zamislil.

Darinka ga ni prav nič razumela. A vse se ji je zdelo tako lepo.

«Gospodična, ljubite svoje tovarišice, svoje vrstnice. Vsako lepo dušo sprejmite vase in bogati boste. A bojte se strahov! . . . Ljubite samo tovarišice, ki umejo ljubezen tovarišice. Deklica ume deklico. Umevanja je tudi treba — » je potrdil zopet premišljeno in pomolčal.

V tem je rekla deklica:

«Ali jaz hočem nekaj drugega.»

In mahoma se je polastila mladeniča navadna malopnost in plašnost. S povešenimi trepalnicami se je ozrl na deklico. Ta pa je nadaljevala:

«Deklica sem sama. Me vse skupaj nimamo dosti. Dekliška duša je moja duša, jaz pa potrebujem nekaj, česar sama nimam.»

Dekletce samo ni vedelo, kje je vzelo te besede. Saj ni nikoli nič mislilo, ampak samo živelo tja vendan, no, kakor sploh živé taka mlada, živahna dekleta! A čutilo je mnogo, ker je prihajalo v leta. In to je bilo mladeniču novo, povsem neznano.

Ničesar ni odgovoril. Samo gledal jo je.

Ona pa se mu je tiho udajala. Držala mu je nepremično obraz, da ji je gledal vanj. Povešala ni očíj, genila se ni, da bi ga ne bila zmotila v neposrednem duševnem delu, ki se je vršilo v njem.

Mirovalo je vse okrog v udanem pričakovanju. Drevje se ni gibalo, zrak je ležal v debelih, dušljivovonjajočih plasteh, čez nebo se je bil razpel težak, težak oblak, čez celo nebo eden. Samo na zapadu se je nebo odpiralo in od tu sijalo tiho, bliščeče rumeno solnce, ki se je boječe kradlo po vejah in pohlevno vlegalo po mahu.

Za nekoliko časa je sunil veter.

Čez cel gozd se je razdal bolesten trepet. Stok. Soparica je v zraku podrhtavala. Bele lise so se prikazovale v ozračju. Veter se je ponavljal v vedno daljših, vedno mrzlejših sunkih. Hkratu je potegnila z gore močna deževna sapa. Zaplesala je čez cel gozd. Veje so objele vrhove in ti so se močno nagnili.

Mlada človeka sta se boječe spogledala.

«Dež bo», je rekla Darinka.

«Da, nevihta», je potrdil Kožljek.

«Hočeva domov?»

«Ne prideva; na potu naju vjame ploha. Boljše bo, da počakava vedrega», je pristavil Kožljek. Ker so že bile pričele padati debele kaplje, sta se preselila pod debeli hrast. A starec hrast je bil že plešast in njegova streha slaba. Mladenič se je oziral okrog po boljšem zavetju. Na velikem, trhljem porobku je zagledal širok kos odluščenega lubja. To je prinesel in napravil iz njega streho za deklico in za-se.

Dež je že pošteno lil.

Solnce ni bilo več videti, nasprotnega holma z belimi vilami tudi ne. Utihsnil je bil pasji lavež in zamrla utrujena lajna. Z dreves je letelo odbito perje, po obronku so se zbirali curki vode. Listje v jarku se je pričelo gibati, pozibavati, premikati; kmalu se je udril cel hudournik po jarku.

Kožljek je držal svojo streho nad deklico in nad seboj. Izprva je tiščal sam le glavo pod streho, potem pa se je vedno bolj umikal debelim kapljam, ki so se vsipale s hrasta, dokler se ni dotikal deklice. Vsedel se je tik nje in držeč z rokami žlebasto lubje, nad obema opazoval čez njeno gladko glavo, kedaj se bo prevedrilo.

Darinka pa, kakor da bi ne bila čutila nevihte, ki je strašila po gozdu. Zagledala se je bila v pozorne poteze mladeniča, čutila ga je ob sebi, bok ob boku, tako ji je bilo mehko, sladko . . . Niti z očmi ni trenila.

Ko pa je prešla ploha — samo od drevja so še padale kaplje liki biseri — in Kožljek, utrujen od dolgega držanja rok na kvišku, povetil roke in za hip počival v prejšnjem, nezavednem položaju ob deklici, prišlo je nad njo, da sama ni vedala kedaj. Vse se ji je stemnilo pred očmi. Pred seboj je videla samo gladki, ponižni obraz mladeniča . . . tako lep! . . . Stegnila je roke, stisnila ta obraz v naročje in ga poljubila na visoko čelo . . .

* * *

Skoro potem sta se vračala domov. Vsak za-se.
Deklica je tekla naprej. Kožljek je bil zadnji.

Na zahodu je zopet sijalo solnce, ne več trudno, tiho rumeno, ampak sveže kakor samo čisto zlato. Še malo in je moralo zaiti.

V starem, odrevenelem hrastu je zaživel čudno življenje! Redke vejice so dobrodušno trepetale, kakor da bi se smijale. Ob dolge, sive mahove, ki so viseli z debla in vej nalik bradi silnega starca, se je smukal vetrič, ki se je ponosno nesel čez vso pokrajino.

Kožljek pa je šel tiho domov.

Ob potoku.

Ob potoku deva pere, plaka . . .

Semkaj z vasi gosli se glasijo,
dan poročni v vasi dnes slavijo;
ženinu napijajo nevesti,
slavospev pojó ljubezni zvesti . . .

Pere deva, pere, bridko plaka,
Z jelše pa smeji se tetka sraka:

•Dete, kaj zmračilo je oko ti,
kaj solze po ličecu teko ti?
Videla te često tu sem prati,
videla še nikdar te jokati.
Vedno bila si tako vesela,
pesni z glasom si zvenečim pela — —
Kaj pa zdaj zmračilo je oko ti,
Kaj solze po ličecu teko ti?
Kaj se v srce tožnost ti vselila,
kaj si lic rdečico izgubila?! . . .
Morda mater mrtvo objokuješ,
li po otcu ljubljennem žaluješ?
Zvenil li na oknu rožmarin je —
kaj pa, če ga strl sosedov sin je?!
Morda pa slovo sosedov vzel je? —
Ne?! — Skrivaj nemara v tuje šel je? . . .
Morda drugi dal srce je, roko —
— Človek rad obljub, priseg pozabi! —
Kaj glavo povešaš tak globoko —
Glej, da mož povodni te ugrabi! . . .

Pravi sraka — odleti smeja je —
sklanja k vodi deva se plakaje . . .

Semkaj z vasi gosli se glasijo,
dan poročni v vasi dnes slavijo;
ženinu napijajo, nevesti,
slavospev pojó ljubezni zvesti . . .

Fr. Ks. Meško.

Mi nismo krivi!...

Črtica. — Vek. Josipinin.

Sedel je v svoji sobi . . .

Tiho, nepremično, kakor kip, sloneč na mestnem trgu, je zrl pred se . . . Poslušal je enakomerne glasove ure, viseče na steni, zrl podobe, ki so mu predstavljale tu krasno amoreto, tam divji boj Francozov z Rusi, sliko slavnega Vereščagina, zrl šopek, ki je stal na mizi in širil duhteči vonj po sobi . . . in v duši so mu vstajale razne misli. Mlad, lep mož, elegantnega, finega stasa. Njegov obraz pa je izražal nekaj čudnega, njegove oči so zrle živo, ostro, na licu pa mu je ležal otožen nasmehljaj, ki je izražal ironijo, trpko ironijo . . .

Pesnik! . . . Ne! More-li ta ostop, ta otožnost izražati pesnika? More-li to biti on, ki poje tako nežne pesmi? Da, da . . . To je on, ki peva o ljubezni tako mило, tako ljubo . . . In vendar! . . .

Nekdo je potrkal . . .

«Servus, amice!» je bil pozdrav došleca.

Pesnik ni odgovoril. Še vedno je zamišljeno, globoko-izrazno zrl lepo amoreto, in v duši mu je vstajala slika za sliko.

«Servus!» je ponovil prišlec.

Oni se je vzbudil iz sanj . . . in odzdravil.

Izraz se mu pa ni izpremenil, na licu mu je še plaval ironični nasmeh.

In govorila sta in preresetovala vse stvari . . . došla i do literature.

«A zakaj poješ v veke o ljubezni?» vpraša ga došli prijatelj Stanič.

«Zakaj?! Morem - li za - to? Ne, prijatelj! Ako se je v meni vzbudila iskra, po kateri mi je vzplamtelo srce, ne morem peti drugače, kakor mi velewa isto. In to mi pravi, da moram opevati njo, da moram peti o ljubezni. Sicer pa ... Moja volja je podvržena nekomu, ki me sili, da delam tako ... Kdo ve, kje je ta moč ... a jaz moram, moram. Mi ljudje, mi nismo krivi, ako delamo, kakor hoče neka višja moč. Mi nismo krivi, nismo ...»

In zamislil se je globoko. Še otožnejši izraz legel mu je na lice, njegove oči so bile odsev duše, ki je bila vznemirjena, vznrujena po globokem boju ... Kolikokrat že je sedel tako in mislil, mislil ... A do zaključka ni došel ... Zakaj, zakaj ne sme delati tako, kakor hoče on? Zakaj mu neka moč vedno pravi: delaj to, delaj ono, — zakaj ni prost?! In vendar ... A dalje ni prišel.

V takih trenutkih najglobočje melanholije, ko se je bojeval duh z duhom, ni vedel ni kaj, ni kam. In tedaj je bežal nemirno iz kraja v kraj, in ljudje so čudeč se ozirali nanj, zasmehljivo, z ironijo. A on ni imel miru, ne stana, hitel je liki veter, ni se oziral ne na desno, ne na levo, in oči so mu žarele otožno, otožno ...

Zakaj mora ljubiti? Zakaj je videl njo, kojoj zdaj ljubi z vsem žarom največje ljubezni, zakaj jo je videl, da jo mora ljubiti? Je - li on kriv, da ga peče v srcu kakor ogenj, ki ne more, noče ugasniti ... Kolikokrat je hotel zbežati v tih kraj, kjer bi živel osamljen, tih, brez šuma sveta, za - se, a ne za - njo, za - njo ... A vendar ... zadržala ga je zopet ista moč, ista kruta moč, ki umori v človeku prosto voljo, prosti duh, koja mu dá grenkobo in trpljenje, ako tudi v ljubezni. I to je trpljenje, ako človek mora ljubiti ... Mi nismo krivi, ne! ...

«A povej mi, prijatelj, kdo je ona, kojoj obožavaš?»

«Ideal! Ideal lepote, ideal blagosti, ideal svetosti, ideal ljubezni . . . vse, vse, kar moreš želeti.»

«A je li tudi ideal zvestobe? Si premislil to? Si jo spoznal kot devojko, ki ve ceniti tvojo ljubezen?»

«O, prijatelj, vse, vse . . . Kolikrat mi je pravila v teh tednih, kar se pozna, kako si je želela imeti pesnika — moža, kako je sanjara o pesniku, o človeku polnem idealov, polnem oduševljenja, polnem ljubezni . . . Kako je sanjara o srečni ljubezni, ko bova — mož in žena — sedela v senčici in sanjara o srečni ljubezni, ko ji bom čital svoje ljubezenske popevke, kako bo ona poslušala . . . Prijatelj, ni-li to blago, ni-li lepo?»

«Iluzija, dragi, iluzija! Puhle pesniške sanje! Mladost se oduševi; a ideali ginejo kakor dim, ki se izgublja v zrak, čim ostrejš, mračnejše je življenje; vse izgine, in prepričan sem, da ideale, za koje se oduševljaš in boriš sedaj, izgubiš i ti, izgubi i ona v poznejšem življenju. Na mestu pa, kjer so imeli stan prej najvzvišenejši ideali, naseli se pusta praznota, kamor pride hladnost, ne pa — novi ideali.»

«A ako tudi, smo-li mi krivi, da se zgodi tako? Vladam-li jaz svoje srce, sem si ga vstvaril jaz? O grozno! Čemu ta odvisnost, čemu moramo biti pokorni v vsem, v vsem? Kako bi bilo življenje lepo, da ni tega, da živimo prosti, slobodni duševno! V ljubezni, v najčišči ljubezni bi se pomladil svet! . . . Ako pa se zgodi tako, kakor govoriš . . . mi nismo krivi! Ne, mi ne!» In še globočje se mu je nagnila težka, od svinčenih mislij izmučena glava . . .

Odšel je Stanič . . .

Pesnik pa je sedel globoko zamišljen . . . Zgrinjal se je večer. V sobi je postajalo mračno, luna je prikukala vanjo, v sobi nad njim pa se je oglasil glasovir . . . Ti mило doneči glasovi so mu pretresali dušo, in ko je večerni zvon zaklenkal v bližnji kapelici, ni se mogel premagati . . . Zakril si je obraz z rokama, vzdihnil globoko, pretresljivo, zatem pa padel na kolena in molil vroče, vroče . . .

In tako ga je našla ona . . . Še je klečal zamaknjen, še so se mu zibale ustnice v globoki molitvi, ko pristopi ona k njemu in ga vroče poljubi . . . On se vzbudi . . . in jo pogleda. Spomnil se je Staničevih besed in jo gledal z otožnimi očmi globoko v oči . . . v dušo . . . In zdelo se mu je, da ta pogled ni tak, kakor bi moral biti pogled čiste ljubezni, pogled večne zvestobe . . . Stresel se je na telesu in v srcu ga je zbolelo, usta pa so mu šepnila nehote: mi nismo krivi . . .

* * *

Zopet je sedel v svoji sobi . . .

Pred seboj je imel polo papirja in pisal nanj, globoko misleč . . . Bila je pesem . . . pesem o ljubezni.

Solnčni žarki so silili skoz okno, ki so bila zastrta, in tu in tam se je koji natihoma ukradel v sobico in pogledal radovedno, kaj dela pesnik, sedeč zamišljen za mizo.

Veterci pa so pihljali od vsch strani, obvevali mu glavo in ga prijetno hladili . . . Zunaj pod streho, na okencu je zapel ptiček milo melodijo.

Vse, vse je polnilo dušo pesnika s toliko lepoto, s tolikim čarom . . . V srcu se mu je porajal spev za spevom.

Tu in tam se je oglašal na cesti glas kakega delavca ali postreščeka, tu in tam se je slišala sirova kletev divjega pobalina . . .

Sicer pa vse tiho, mirno . . .

Danes tudi pesniku niso iste misli, ista težka domnevanja pretresala duše, kakor drugekrati. Mirno je sedel in pisal, pisal . . . Tedaj je začul v sosedni, v njeni sobi šepet. Strepetal je, vstal in se bližal vratom. Slišal je, kako sta govorila, šepetala o ljubezni. Slišal zvonki, a vendar tajni njen nasmeh, — in dušo mu je pretresla divja bol . . . Je-li torej res, kar je govoril Stanič? Odprl je s silo vrata, ker bila so zaklenjena.

Ha, — in stal je pred grešnikoma. Ravno jo je spustil iz naročja . . . Kdo! — Stanič! Slišal je še, kako je njuni poljub zazvenel po sobi . . . več ne, več ne . . . Krepko je zaprl vrata in se vrnil v svojo sobo. Tu ga je pa premagala bol, divja bol, ki mu jo je zasekala ljubezen, ki mu je zagrenila življenje, in zgrudil se je na divan . . .

Globok vzdih se je začul in težke besede: ah, mi nismo krivi! . . . Potem pa je zaihtel, otročje zaihtel . . . In premogla ga je jeza na življenje, na proketo robovanje; — zgrabil je revolver in hotel pohiteti v sosedno sobo, da maščuje nezvestobo, podlost . . .

Nad njim se je oglasil glasovir . . . mrak je objemal sobo . . . zvon je zazvonil . . . njegovo dušo je pa pretresala globoka žalost . . . Postalo mu je tesno . . . divje je zagnal revolver skoz okno . . . padel na kolena, in molil zopet globoko, vroče . . .

V duši se mu je porajal prizor za prizorom, slika mu je vstajala za sliko, in prokletel je uro, ko jo je videl prvič, prokletel pesmi, ki jih je peval nji . . .

Vzbudil se je iz globokih sanj, zvrnil se obupan na divan in neprestano vzklikal: nismo . . . mi nismo krivi . . . nismo . . .

In glas zvona in njegov divje-obupni glas, sta zvenela k nebesom, kličeč maščevanje, maščevanje . . .

Utihnili je zvon . . . a v divjem obupu je klical pesnik še vedno . . . Ah, mi nismo, nismo krivi! . . .

Važnejši dogodki preteklega leta.

Naše časnikarstvo.

Zopet se je porodilo v preteklem letu več slovenskih in Slovencem prijaznih listov.

V Trstu se je povzdignila »Edinost« od dnevnika na dvakratno dnevno izdajo, a ustanovil se je nov politični list »Novi List«.

A. Gabršček je začel izdajati v Gorici za Slovence nemški list z imenom »Adriatische Post«.

Na Dunaju je osnoval naš rojak Fr. Podgornik glasilo »Slavisches Echo«, opustil pa izdajati »Slovanski Svet«.

Nepotrebno strankarstvo na Goriškem je porodilo politično glasilo »Sloge« »Gorico«.

Naše šolstvo.

Največja slovensko-hrvaška pridobitev je nova hrvaška gimnazija v Pazinu. Boj za to kulturno pridobitev istrskih Slovanov je bil skoraj tako velik, kakor svojedobno za nemško-slovensko gimnazijo v Celju. Končno je pravica vendar-le zmagala, in istrski Slovani so pokazali kulturno potrebo tega zavoda najbolje s tem, da se je vpisalo v prvi razred nad 100 učencev, samih domačinov.

Celjska nemško-slovenska gimnazija je dobila 4. razred, a ljubljanska slovenska nižja gimnazija se poviša v višjo.

Bolj nesrečni smo bili v svojem ljudskem šolstvu. Prevzelo se je več šulferajnskih ponemčevalnic v javno upravo, tako v Pekrah pri Mariboru in v Št. Ilju, a na Slatini se je ustanovila nova šulferajnska šola.

Celjske slavnosti.

V analih celjske slovenske kronike bo ostalo leto 1899. iz dveh vzrokov trajno zabeleženo: obhajala se je dejansko bratovska vzajemnost s Čehi, a celjski Nemci so nastopili pot javnih tolovajev.

Dne 9. vel. srpana je obiskalo naše mesto nad sto čeških visokošolcev na svojem znanstvenem potovanju po Slovenskem. Celjski Slovenci smo sprejeli svoje severne brate nad vse pristrčno in gostoljubno. Čehom na čast se je vršil v »Narodnem domu« banket, popoldne izlet na Stari grad, a zvečer umetniški koncert.

*Konec tega odstavka, v katerem smo poročali o napadih na Čeha in Slovence, je bil **zaplenjen**.*

Shodi in veselice po Slovenskem.

V Ljubljani se je vršila 27. in 28. vel. travna vse-slovenska delavska slavnost ob mnogobrojni udeležbi.

V Barkovljah pri Trstu se je dne 9. rožnika slovesno blagoslovila zastava pevskega društva.

V Celju se je odkril ob prihodu čeških visokošolcev na okoliškem slovenskem pokopališču krasen spomenik slovenskemu učenjaku dr. Vatroslavu Oblak-u, katerega so mu postavili slovanski filologi.

V Žalcu se je vršil dne 13. vel. srpana shod slovenskih stenografov ter se je obhajala 25-letnica prve »Besede« slovenskih dijakov.

V Ljubljani se je blagoslovil in slovesno otvoril dne 8. kimovca »Mestni dom«. V zvezi s to slavnostjo je bil tudi shod vseh slovenskih požarnih bramb. Ljubljanska požarna bramba je pri tej priliki prvič nastopila pod slovenskim poveljevanjem.

Otvoritev železnice Ljubljana-Vrhnika se je vršila dne 23. malega srpana ob mnogobrojni udeležbi. Ta je prva železnica, ki se lahko imenuje slovensko podjetje in pri kateri ima tudi slovenščina svoje pravice. Vsi napisi so v prvi vrsti slovenski, na drugem mestu nemški.

Naša društva.

V Trstu se je ustanovil potrební »Zavod sv. Nikolaja za podpiranje brezposelnih slovenskih deklic«. Zavod se vzdržuje z radovoljnimi prispevki ter ima zaznamovati jako hvalevrednih uspehov. Glavna pokroviteljica in voditeljica mu je rodoljubna gospa Skrinjar.

»Slovensko planinsko društvo« je izvedlo več naprav za povzdigo turisticke v slovenskih gorah. Otvorilo je kočó na Kredarici, a njegova »Savinska podružnica« je postavila ter slovesno blagoslovila planinski kočí na Mrzlici pri Grižah in na Boču.

Ustanovilo se je več političnih društev, posebno ob meji, izmed katerih je bilo najdelavnejše društvo v Jarenini.

Osnovalo se je zopet mnogo bralnih društev in čitalnic; najpomembnejša je ustanovitev konjiške čitalnice, ki se je z veliko slavnostjo otvorila dne 15. vel. srpana. Konjice so storile v enem letu velik korak v narodni probuji, kar seveda ondotne nemškutarje strašno jezi ter so pokazali ob priliki ustanovne veselice vso svojo kulturno nagoto.

Kmečke zadruge in posojilništvo se je to leto izvanredno povzdignilo.

Nedogledne važnosti za narodno in gospodarsko emancipacijo spodnještajerskih Slovencev je ustanovitev trgovsko-

obrtne zadruge »Merkur« v Celju. Zadruga, katera je kupila tudi svojo lastno hišo v Celju, temelji na delnicah, ki so že vse razprodane.

Slovenske zmage na Spodnještajerskem.

Skoraj v vseh slovenskih okrajnih zastopih na Spodnjem Štajerskem so zmagali pri letošnjih volitvah Slovenci. Zaporedoma so se oznanjale slovenske zmage iz Brežic, Sevnice, Ptuja, Ormoža in Celja. Te zmage so najboljši dokaz, da je naravni gospodar celega Spodnjega Štajerja edino le Slovenec, da takozvano nemštvo le životari po nekaterih mestih in trgih brez dejanske veljave.

Na Koroškem

so se vršili meseca kimovca v okolici celovški cesarski manévri. Prišel je pri tej priliki tudi cesar na Koroško ter izstopil v Celovcu. Povsod so mu prirejali udanostne ovacije, tudi Slovenci niso pri tem zaostali.

II. shod slovanskih časnikarjev

se je vršil letos meseca kimovca v Krakovem. Zastopani so bili vsi slovanski narodi, dasi je mažarska vlada prepovedala udeležbo Slovanom v področju krone sv. Štefana. Poljski narod je prirejal slovanskim gostom presrčne ovacije ves čas njihovega bivanja v Krakovem. Shod je sprejel nekaj važnih sklepov v prid slovanskemu časopisju, posebno glede ustanovitve slovanskih informacijskih uradov v Pragi, Krakovem in Zagrebu. Največji uspeh shoda pa je bil moralni, kajti vzajemnost slovanskih narodov se je zopet tesneje združila, posebno med Čehi in Poljaki. Prihodnji shod slovanskih časnikarjev bo v Zagrebu.

Grobovi v vladarskem sorodništvu.

Na Dunaju je umrla dne 18. svečana nadvojvodinja Marija Imakulata, hči bivšega neapolskega kralja Ferdinanda II., vdova pokojnega nadvojvode avstrijsko-toskanskega Karola Salvatorja ter mati nadvojvode Frana Salvatorja, ki je soprog cesarjeve hčere Marije Valerije.

Dne 4. mal. travna je umrl v zdravilišču Arco nadvojvoda Ernst v starosti 75. let. Pokojnik je bil sin bivšega vicekralja lombardsko-benečanskega kraljestva, nadvojv. Rainerja. Od l. 1866. do 1868. je bil poveljni general alpskih dežel s sedežem v Gradcu.

Milanova zarota v Srbiji.

Bivši srbski kralj Milan, ki je s svojo zapravljivostjo in nemoralnim življenjem onečastil Srbijo ter jo privedel na rob propada, napravil je letos svetovni škandal v Belgradu. Kakor kaže javno mnenje vkljub sodnim preiskavam, najel si je sam napadalca, da je zamogel uničiti svoje politične nasprotnike srbske radikalce. Čez Belgrad je bila proglašena nagla sodba in nebroj najboljših državljanov in ljudskih voditeljev je pahnil v jetnice, ki so bili brez dovoljnega dokaza ali usmrčeni ali pa obsojeni v večletno težko ječo. Nevolja nad tem političnim zločinom ni le pretresla s skrajno nevoljo Srbije, temveč vse civilizovane narode.

Bolgarska

je zgubila dne 31. prosinca svojo kneginjo Marijo Lujizo, blago soprogo Ferdinanda I.

Poroka črnogorskega prestolonaslednika.

Črnogorski prestolonaslednik princ Danilo se je poročil z meklenburško princezino Juto, ki je tudi prestopila v pravoslavno cerkev.

100-letnica pesnika Puškina.

Dne 29. vel. travna je minulo 100 let, odkar se je narodil ruskemu narodu njegov pesnik-prvak. Velike narodne slavnosti so se vršile v Petrogradu v to proslavo od 7. do 11. rožnika. Puškinove slavnosti pa so se vršile sploh po celi Rusiji ter povsod, kjer bivajo Rusi.

Veliki knez Jurij Aleksandrovič †.

Meseca malega srpana je umrl veliki knez ruski Jurij Aleksandrovič, brat vladajočega carja Nikolaja II. ter prestolonaslednik ruskega carstva.

Grof Caprivi †.

Dne 6. svečana je umrl pruski drž. kancelar grof Caprivi. Njegov rod je izhajal baje iz Kranjskega. Grof Caprivi je bil naslednik kneza Bismarcka, katerega sicer ni dosegal v prekanjenosti in bistroumnju, a daleč ga je nadkriloval po blagih svojstvih srca in duha.

Francoska

je izgubila dne 16. sušca nenadoma svojega večletnega predsednika Feliks Faure-ja. Pokojni Faure, sin navadnega tape-tarja, izučil se je usnjarskega rokodelstva, a se povzpел po lastni marljivosti in nadarjenosti do najvišjega dostojanstva v republiki. Umrl je od kapi zadet v času, ko bi ga Francija najbolj potrebovala, ker je bila baš ta čas republika najhujše razburkana zaradi Dreyfusove zadeve. Naslednikom mu je izbral francoski narod Emil Loubet-a.

Dreyfusova afêra

ki je spravila ne le Francijo, nego ves civilizovani svet iz ravnotežja, se je završila pred vojnim revizijskim sodiščem v Rennesu tako, da je bil bivši stotnik Dreyfus sicer vele-

izdaje krivim spoznan ter obsojen v petletno ječo, a francoska vlada ga je pomilostila popolnoma. Zginil je s svetovnega pozorišča, z njim pa je zginilo tudi nadnaravno razburjenje, ki je grozilo zadnji čas francoski republiki z usodnim preobratom.

Angležka kraljica Viktorija

je obhajala letos v popolni čilosti duha 80-letnico svojega rojstva. Angležki narod je ta dogodek proslavljajal z najobširnejšimi priredbami.

V Švediji in Norvegiji

je oddal vladarstvo 70-letni kralj Oskar II. 40-letnemu princu Gustavu. Vendar je še stari kralj ostal po imenu sovladar.

Emilio Castelar †.

V Španiji je umrl meseca vel. travna Emilio Castelar, najslavnejši španski politik in diplomat tega stoletja.

Mirovna konferenca.

Ideja velikodušnega in miroljubnega ruskega carja Nikolaja, naj bi bojevanje narodov prenehalo ter se vojaštvo odpravilo ali vsaj znatno zmanjšalo, je prešinila ves svet z največjo radostjo. Meseca vel. travna se je sestala v Haagu na Nizozemskem mirovna konferenca, h kateri so poslale skoraj vse evropske velesile svoje zastopnike. Posvetovanje je trajalo več mesecev, a končni uspeh je bil ničev, tako malo vreden, da ni zamogel niti preprečiti vojne, ki je kmalu na to napočila v Afriki.

Vojna v južni Afriki.

Dva kulturna naroda sta, ki bijeta srdito vojno v tujini, tam doli v črnem svetu. V Afriki se koljejo Angleži z nizozemskimi izseljenci takozvanimi Boeri (Buri).

Pred par stoletji se je naselilo nekaj stotin holandskih kmetov v nekultivirani Južni Afriki. Kmalu so si osnovali lastno državico. Odmikali so se nenasitnim in močnejšim Angležem, dokler so sploh mogli. Končno so imeli le še bogato ljudovlado Transvaal ter svobodno državico Oranje. Ker pa so Angleži tudi tukaj segli po burski samostalnosti, uprli so se jim letos Buri z orožjem. Ves pravični svet obsoja nenasitno pohlepnost Angležev ter simpatizuje z Buri, ki se borijo le za podedovano samostalnost. Kakor kažejo dosedanji dogodki na bojišču, ostanejo zmagovalci Buri. Naj bi zmagala pravica nad krivico!

Naše slike.

Kakor vsako leto, potrudili smo se tudi letos, cenjenim odjemalcem «Ilustrovanega narodnega koledarja» pokazati v raznih slikah v koliko da je napredoval barvotisek v knjigotiskarstvu in kaj da se dá že doseči z današnjimi stroji in pripravami na tem polju. Natisnili smo med drugim tudi pokrajinske slike, in sicer: trg Gornji grad v Savinski dolini na Štajerskem ter mesti Kranj in Kamnik na Kranjskem. Opisa tem slikam nismo pridjali, ker so podatki o teh slovenskih pokrajinah itak vsakemu znani. Posebno pozornost pa smo posvetili slikoma «Čar cvetja» in «Vaja na glasovirju».

Upamo, da smo pogodili okus in misel umetnika, ki je ustvaril slike in da bodo tudi naši kritiki z izpeljavo istih zadovoljni.

N **Oglasi.**

BRATA EBERL

Ustanovljeno 1842.

črkoslikarja, pleskarska obrt za stavbe in pohištvo
dekoracijska slikarja

mojstra-pleskarja o. kr. državne in o. kr. priv. južne železnice

LJUBLJANA, Frančiškanske ulice

priporočata p. n. občinstvu vsa v njihovo stroko spadajoča dela v mestu in na
deželi kot priznano dobro in fino delo po najnižjih cenah.

Tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov.

Oljnate barve v kositrenih posodicah po pol in eno kilo vsebine.
Kranjski laneni firnež. Angleški lak za vozove. Sušilni lak.
Lak za pohištvo. Lak za šolske table. Jantarjev lak za tla. Lak iz špirita.
Lak za železo. Lak za slamnike. Kovinski lak. Lak za emajliranje.
Firnež za zlatarje. Dunajsko-novomeški terpentini. Franc. mast za pode.
Vosek za krtačenje. Snažilna pasta za pohištvo.
Brundin, pasta za čiščenje kovine (Globus). Barve za obleke.
Dr. Schunfaldove barve za umetnike. Barve za studije.
Slikarske potrebščine. Očiščeno laneno olje. Bronza tekoča in v prašku.
Barve za učence. Barve za zidarje. Kemične barve. Stekleni papir.
Plovce. Čopiči. Lopatce. Palete. Napoj. Klej.
Jekleno obljanje (Stahlwelle). Rapidal, najboljšo sredstvo za likanje podov.
itd. itd.

Nizke cene postrežba točna.

Peter Kostič v Celju

Glavni trg št. 2

trgovina norimberško - galanterijskega
     drobnega in pletenega blaga ter igrač

 na debelo in drobno

priporoča svojo bogato zalogo sledečih predmetov

po izvanredno nizkih cenah:

Dežniki in solnčniki, ruske galoše, črevlji od sukna in klobučine, srajce, jopice, spodnje hlače, petlje in kravate, nogavice, tkane in svetle (glače) rokavice, zavratniki in manšete, palice itd.

Pleteno in leseno blago: vozički za otroke, potne košare ter košare za nakupovanje, pletenje in za otroke, za papir, cvetlice, kruh in za drva.

Usnato blago: kovčegi, potne in šolske torbe, denarnice za drobiž in za bankovce, listnice, tobačnice, pasovi, jermena za knjige in hlače, ovratniki za pse.

Galanterijski predmeti: albumi iz usnja in pliša, mape, stojala za fotografije, nastavki, namizna posoda, razni nožički, žlice in vilice, glavniki in potne garniture, kasete za pisma, rokavice, rute in kinč, kadilne garniture in mize, svetilniki, čaše, pisala, škatulje za sladkor itd.

Toaletni predmeti: mila, parfumi, ustna voda, zobne paste in praški, krtačice za zobe in nohte, krtače za glavo in obleko, žepna, kristalna in 3-delna ogledala, puder, crém, glavniki.

Drobno blago: bela in barvana volna za pletenje, preja za kvačkanje, sukanec, naramniki, podveze, pahljače in navadno tkano blago.

Optični predmeti: naočniki, očala, toplomeri, barometri, gledališka kukala, daljnogledi, večala itd.

Igrače: punčike, živali, kuhinjske in sobne oprave, vozički, železnice, tombola, domino in druge igre, razno orožje, balončki, žoge, obroči, mehanične igrače, muzikalične stvari, magične svetilke, telovadna orodja itd. itd.

Jekleno blago: jedilna orodja, žepni in kuhinjski noži, žlice, škarje, britve, vijaki, verižice itd.

Strune za citre, vijoline, kitare, najboljše Kindlove kakovosti.

Nagrobni venci vseh velikostij in barv, prav cenó!

Vnanja naročila se izvršujejo natančno in se vzame neprikladno blago poštnine presto nazaj.

= Za vsak stroj se jamči. =

Ustanovljeno l. 1870.

|| **FRANJO DETTER** ||

Ljubljana * Stari trg št. 1.

Prva in najstarejša zaloga

*poljedelskih in
šivalnih strojev.*

Ceniki zastoj in poštine prosto.

✿ **Josipina Šumi** ✿

tvornica kanditov

v Ljubljani

Gradišče.

P. n. trgovcem in slav. občinstvu priporočam svojo veliko zalogo raznih sladličarskih izdelkov, ter navajam nastopno: Čokolada v vsaki velikosti od 1—65 kr. Kakao-prašek (Cacao-Pulver), zakuhan na mleku jako priljubljena pijača za male in odrasle. Malinovec (Himbeersaft) liter 80 kr., na debelo ceneje. Fine bonbone iz čokolade in druge. Roka- in drops-metinke in druge trgovske sladčice. Vedno v zalogi cvetlice in rože za okrašenje tort v vsaki velikosti. Sadlin (solzne) kilo 80 kr.

~ za sv. Miklavža in Božič ~

vsakovrstne predmete za okrašenje božičnih dreves itd. Škatljice (Bonbonier) jako fino izdelane, napolnjene z bonboni, lepo ter času primerno darilo po vsakej ceni, male in velike.

Vsa v to svrho spadajoča naročila izvršujem točno ter po najnižji ceni. — Privatnim pošiljam le proti povzetju.

Hôtel ,pri Slonu'

v Ljubljani

Anton Gnezde vdova

lastnica.

Hôtel prve vrste

sredi mesta, blizu pošt-nega in brzojavn. urada, ima 60 sob z vso ugodnostjo, salon, jedilnico in kavarno. — Hotelški omnibus odhaja k vsakemu vlaku, ekvipaže v hiši.

Tu je edino kopališče z ljubljanskimi železnimi in šotnimi kopeli — jednake Francovim kopelim, pod vodstvom gosp. vladnega svetnika prof. dr. pl. Valente, in parne, kropilne in kopeli v banjah.

Svoji k svojim!

Vsa popravila
se izvršujejo ceno
in dobro.

Postrežba točna.

Rafael Salmič

urar v Celju

v NARODNEM DOMU

priporoča svojo veliko zalogo zlatih, tula-, srebrnih in nikelnastih žepnih ur za dame in gospode. — **Zaloga optičnih predmetov.** — Velika izbira stenskih ur, budilk in ur z nihalom, najnovejše in najboljše, kakor tudi špecialitete vsake vrste **po najnižjih konkurenčnih cenah.** Istotako priporoča najraznovrstnejša, za vsako priliko **jako primerna darila v zlatu in srebru**, kakor verižice, uhane, prstane, zapestnice itd. itd.

Ljubljana

Najstarejša in največja trgovina
z zgotovljenimi oblekami

GRIČAR & MEJAČ

Preširnove

(Slonove)

ulice št. 9

Priporočava svojo
bogato zalogo zgo-
tovljene obleke za
gospode in dečke,
gospe in deklice po najnižjih cenah.
Predmeti, kojih ni v zalogi, se izdelujejo
po meri točno in ceno na Dunaju.

Ljubljana

pod Trančo

št. 2

Najsolidneje cene!

Ivan Soklič

priporoča svojo veliko zalogo

najboljših klobukov

od splošno priznane prve, svetovnoznane trdke Borsolino.

Želodčne kapljice

lekarnarja C. BRADY

imenovane tudi Marija celjske želodčne kapljice.

Znano je, da služi za vzdrževanje zdravega in krepkega telesa v prvi vrsti želodec, kateri sprejme v preživiljenje namenjene jedi, iste potom prebavljenja najprej širi ter jih privede v podobi krvi telesu. Za vzdrževanje zdravega želodca je potrebno pred vsem krepko, zdravo prebavljanje. Zdravo prebavljanje se mora ohraniti po zmernem vživanju, po varovanju težkih prebavljivih jedil, prehlajenja želodca vsled nenkratnega dobivanja velikih množin mrzlih pijač, nadalje po varovanju prehlajenja sploh, po duševnih vplivih in po drugih škodljivostih pri prebavljanju. Zdravo prebavljanje se izvanredno pospešuje po želodčnih kapljicah C. Brady (Marija celjske želodčne kapljice), katere napravijo na želodec prijeten in okrepčujoč učinek. Aromatično-grenki sestavki teh želodčnih kapljic vplivajo življajoče na dober tek, zabranjujejo razbuhajoče prikazni v želodcu, ki nastanejo vsled preobilnega zavživanja jedi in pijače, ki se prikazujejo v raznih oblikah kot želodčne slabosti ter pomirijo krč. Sploh so se želodčne kapljice vedno izkazale dobre pri motenem prebavljanju ter se štejejo veliko let sem k najprijetnejšim sredstvom ljudskega zdravljenja.

C. Brady
Schnitzmarke

ljicah, na katerih je razvidna zraven stoječa, zakonito položena varstvena znamka s podpisom C. Brady. — Zavojeve vignete so pri triletnem urejevalnem uradu trgovinske in obrtne zbornice v Olomucu po naznanitvi z dne 11. maja 1890, pod št. 155, Tom. II. Pag. 3, k trdki C. Brady za Avstro-Ogrsko trgovinsko sočno varovani. Pri vsakem navodilu za rabo mora se nadalje opozoriti, da so v tiskarni Heinrich Guseck v Kremsier-u tiskana.

Cena stekleničici 40 kr. Dvojna steklenica 70 kr.
Osrednja zaloga v lekarni „zum König von Ungarn“ Karla Brady
na Dunaju.

== Dobiti jih je v vseh lekarnah. ==

Ne morem si kaj, opetno opozoriti, da se moje želodčne kapljice na mnoge načine ponarejajo. Naj se pazi tedaj pri nakupovanju na gorenjo varstveno znamko s podpisom C. Brady, ter se naj odvrne vse izdelke, ki niso z gorenjo varstveno znamko in s podpisom C. Brady opremljeni.

Zobozdravniški atelje

Dr. A. Praunseis

distriktni in praktični zdravnik

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne in od
2. do 5. ure popoldne.

Plombira in ustavlja umetne zobe in zobovja z
zlatom itd. tako, da ustavljena zobovja ni treba
jemati iz ust, ter isto ne ovira niti žvečenje, ne
govorjenje; garantuje za najpopolnejšo izvršitev,
enako najboljšim dunajskim delom. Izdira zobe
brez bolečin na željo v narkosi, ter odstrani zobne
bolečine tudi brez izdiranja.

Kaj ponuja ta modri gospod trpečim?

Opozoriti hoče vsakega naj naroči svetovno znano
z eno francosko kolajno in s mnogimi priznanimi
pismi odlikovano zdravilo **NERVIN**. To zdravilo, ka-
terega so po dolgem iskanju končno našli, pokaže
človeka že po edenkratnem drgnjenju kakor preroje-
nega; človek postane živahen in vesel, ker je oproščen
vsakega trpljenja. — Priporočam to sredstvo najza-
nesljivejše zoper protin, revmatizem, bodenje in trganje po udih, pri bole-
činah v kosteh in v hrbtu, pri prsnih bolečinah, pri bolečinah v kitah
(mišicah) in v udih, proti zaspanosti in pri motenem rednem pretakanju
krvi, pri spahnenju udov in prehlajenju. **NERVIN** priporočam najtoplejše tudi
v takih slučajih, v katerih so se zaman 25—30 let zdravili. Pri oteklinah že-
lodca ledvic in jeter zadostuje večkratno drgnjenje, da zadobi bolnik pomirjenje
in oteklina izginejo. Revmatične bolečine v obrazu in v zobeh ozdravijo se v petih
minutah. — Cena eni steklenici 1 gld., dve steklenici veljati gld. 1.76.
Navodilo rabe in zavoj brezplačno.

Še eno mazilo priporočam najtoplejše trpečemu človestvu, katero je znano pod
imenom **ICHTIOL SALICYL**. **ICHTIOL SALICYL** uspešno ozdravi zastarelo srbe-
čico ter kraste vsake vrste, razpokano kožo, skorjo na glavi, potenje rok in
nog, tako, da se te bolezni ne ponovijo več. Poskušeno na vseh delih telesa po
zdravnikih ter spoznano najboljšim sredstvom. — Cena velikemu lončku gld. 1.60,
dva lončka veljata 3 gld. Navodilo za rabo ter zavoj brezplačno.

Proti naprej vpošiljanju zneska dopošlje le izumitelj

Erényi Béla, lekarnar, Szabadszallás 175 sz. (Ogersko).

Ludovik Černe

zlatar

Ljubljana, Wolfove ulice št. 3

Velika zaloga zlata, srebra, uhanov, murčkov, prstanov (poročnih prstanov), verižic itd.

Vsa, v to stroko spadajoča dela se izvršujejo točno in po nizki ceni.

Kupuje zlato in srebro po najvišjih cenah.

Trgovina z železnino!

VALENTIN GOLOB

(Andr. Družkoviča naslednik)

Mestni trg 10 — Ljubljana — Mestni trg 10

priporoča svoje novo in bogato **zalogo vsakovrstnega železja**, predpečnikov, raznovrstnih pečij in štedilnikov, kuhinjskega in poljskega orodja, žag, pil, kós, sekir, vlitih kotlov, jeklenih in kovanih šin itd. — Zaloga **američanskih strojev** za rezanje mesa in izdelovanje klobas, nepremočljivih plah, cevij iz gumija za pretakanje vina.

Velika izbira železnih nagrobnih križev.

Prijazna postrežba. — Vnanja naročila se izvrše točno. — Cene najnižje.

si prihrani vsakdo, ako
nakupi potrebščine v
možkih, ženskih in
otročjih konfekcijah pri

**Veliko
denarja**

S. Jekel-nu

Stari trg št. 30

Plaučeva palača.

Poskus zadostuje!

Kamnoseški mojster

Vincenc Čamernik

v Ljubljani, Slomšekove ulice št. 17

(nasproti mestni elektrarni)

se priporoča prav posebno častiti duhovščini v
izvršitev **kamnoseških del**, kakor:

altarjev, tabernakeljev, prižnic
obhajilnih miz, krstnih kamnov itd.

Sprejemajo se vsakovrstna

stavbna kamnoseška dela

kakor stopnice, podesti, façade, bangarji,
balkoni, tlak itd. itd.

Izdelovanje plošč za trumóske, kredenčne,
umivalne, toaletne mize in nočne omarice
iz raznih vrst marmorjev.

Bogata zaloga nagrobnih spomenikov

iz raznovrstnih marmorjev, po najnovejših arhi-
tektoničnih obrisih in najnižji ceni.

**Naprava kompletnih družbinskih rakev in
rodbinskih spomenikov.**

Strugarnica marmorja z električno silo.

Obrise, načrte in narise napravljam na zahte-
vanje brezplačno.

Izdelovalnica
elegantnih ameriških vrtnih mebljev.

Cene nizke, delo trajno.
Cenik franko in zastonj.

ŠTEFAN BOUCON

lastna tovarna stolov na Teharjih
(kamor naj se blagovolec poslati tudi vsa naročila)

se priporoča č. duhovščini in slav.
občinstvu za napravo vsakovrstnega
v njegovo stroko spadajočega dela.

Vzprejema poprave in pletenja.

Harmonike! * (najboljšega ročnega dela)

ariston, citre, gosli i. dr. boljše in cenejše kakor povsod
drugod razpošilja „Prva severno-češka izdelovalnica harmonik“

JOSIPA HLAVAČEK, Laun, Češko.

Ilustrovani ceniki brezplačni in poštnine prosti.

Poučno navodilo za harmonike (za samouke)
z 10 zaklopniciami ednovrstne harmonike (sekirice
na številke) se dopošljejo poštnine prosto, ako se
vpošlje v naprej 40 kr.; navodilo za harmonike z
19 zaklopniciami se dobi pod istimi pogoji za 70 kr.

MIH. ALTZIEBLER

lončar v Celju

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih *glinastih*
pečij v vseh barvah, konzole za štedilna ognjišča,

vrtno dekoracije
 raznovrstne vaze

kakor tudi vse druge v njegovo stroko spadajoče
predmete.

Slovenci! Svoji k svojim!

Velika narodna trgovina
manufakturnega blaga

Karol Vanič

v Celju

„Narodni dom“

„Pri dobrem pastirju“

Cesarja Jožefa trg

Graška cesta

priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu
svojo velikansko zalogo **suknenega, modnega**
in **volnenega blaga** za moške in ženske obleke.
Baržuna, pliša, svile in vsakovrstnih modnih
olepšal. Perilnega blaga, berkalina, atlasov,
barhanta, oksforta, damasta, letne in zimske
pikete, lanene in pavolne bele tkanine, mizne
garniture. Čipke, veznine (stikarije), sobne
preproge, linoleum, volnene zastore in vsa-
kovrstne garniture. Potna in posteljna ogri-
njala. Istotako imam tudi vedno veliko zalogo
najmočnejših **svilenih robcev** od 60 kr. do
5 gld. 45 kr. Velika izber **kravat, srajc, za-
vratnikov, rokavic, nogavic** in **modercev** v
vsaki velikosti komad od **46 kr.** do **4 gld. 50 kr.**
Ker je prišlo **500 kosov planinskega platna**,
ga oddajam kos po 4 gld. 80 kr., kakor tudi
slovensko platno, jubilejsko platno itd.

Velika zaloga žime in perja.

Sobne preproge v vsaki velikosti!

Slovenci! Svoji k svojim!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899: čez 2 milijona gld.
Denarni promet v devetih mesecih: čez 6 $\frac{1}{2}$ milijona gld.

4 $\frac{1}{2}$ %

Preje: Gradišče št. 1

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje
sprejema

HRA NILNE VLOGE

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kacega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899: 2,112.219 gld. 99 kr.

Promet v devetih mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1899: 6,757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.
— Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V LJUBLJANI, dne 10. oktobra 1899.

Dr. Ivan Šusteršič
predsednik.

Anton Belec
posestnik, podjetnik in trgovec v
Št. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Breje
odvet. concip. v Ljubljani.

Odborniki:

Dr. Andrej Karlin
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kauschegg
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kregar
načelnik okr. bol. blagajne v Ljubljani.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar
podpredsednik.

Dr. Viljko Schweitzer
odvetn. concip. v Ljubljani.

Gregor Šlibar
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik
stolni vikar v Ljubljani.

Realni izvoz ur, zlatnine in srebrnine, s pismenim jamstvom.

Gld. 15-80

velja
prava
sre-
brna
remon-
ter-ura,
ista
z dvojn-
im po-
krovom

gld. 7-75, z anker-kolesjem, dvojnimi pokrovom 8 75 gld., ista z močnejšo notranjščino gld. 9-5, ista z zlatim robom gl. 12-50. Tula-srebrne anker-remonter dvojni pokrov gl. 12-50. Pristine zlate 14 kar. anker-remonterke 24 gld., ista z dvojnimi pokrovom 35 gld. Vse moje anker-remonter-ure imajo 15 rubinov in solidno delo.

Tisoči pismenih pripoznanj.
Odlikovan s c. kr. avstr. orlom.

Brez
rizike
denar se
povrne

3 leta
pismeno
jamstvo

HANS KONRAD

tovarna za ure in izvoz zlatnine
v Mostecu (Brüx, Češko).

Ilustr. cenik pošlje brezplačno in franko.

Kdor hoče kupiti dobro, trpežno in cenó uro, obrne se naj zaupno na omenjeno tvrdko, katera pošlje le pristne, od c. kr. novčnega urada preskušene in puncirane ure s triletnim poroštvenim potrdilom po najnižji tovarniški ceni naravnost naročniku. V dokaz realnosti in poštenosti moje tvrdke, zamenja se vsako blago, ki ne ugaja h ez zadržka ali pa se denar vrne, zaradi tega je vsaka zguba izključena.

Gld. 6-75

velja
pristna
sre-
brna
remon-
terka
za
dame.
Ista z
zlatim

robom gld. 7-50, ista z dvojnimi pokrovom gl. 8-75; pristne zlate 14 kar. rem. za dame gl. 14, iste z dvojnimi pokrovom gld. 18-50.

Baby-budilnice

18 cm vi-
soke ni-
klasto
kolesje,
anker-
zistem z
napravo
za vstaviti
natančno
uravnana gld. 1-95, s
kazalom, ki po noči
sveti gld. 2-20, s ka-
lendrom gld. 2-80, s
s premikajočimi po-
dobami, kakor: žiba-
joča deklica, čevljar,
sodar, kovač, mesar
gld. 2-50.

14 kar.
zlati
prstan
za

pečatenje gld. 6-50, v
novem zlatu 6 karat.
gl. 3-50, v duble-zlatu
punciran gld. 1-50. Za
mero zadostuje trak
papirja.

14 karatni zlati pri-
vesek k
uri 12 gr
težek
gld. 5-
v srebru
gld. ---75.

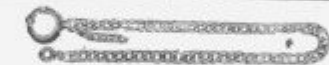

Budilnica z ogledalom
„Cravall“

30 cm visoke z bu-
dilno pripravo 3-20 gl.
S ponavljanjem, bu-
dilno pripravo, katera
v prenehajajih 3 minut
trikrat prav glasno
zvoni gld. 3-50.

14 kr. priveski
k zlatim veri-
žicam s prist-
nim ame-
tistom, 5 gr.
težek 5 gld.,
večji 6 gld., v srebru
50 kr., večji 60 kr., s
kompasom 70 kr.

Prave srebrne oklopne
veržice za ure

s c. kr. novčnim pečatom, dolge 30 cm,
15 gr težke gld. 1-20, 20 gr težke gl. 1-50,
30 gr težke gld. 2-20, 40 gr težke gl. 2-60,
50 gr težke gld. 3-25, 60 gr težke gl. 3-80,
70 gr težke gld. 4-50, 80 gr težke gl. 5-20,
100 gr težke gl. 6-80, 150 gr težke gl. 9-50.

Prave 14-kar. zlate oklopne
veržice za ure

s ces. kr. novčnim pečatom 30 cm dolge
12 gr težke gl. 18-
15 gr težke gl. 21-50,
18 gr težke gl. 25-
24 gr težke gl. 32-
30 gr težke gl. 38-50, 40 gr težke gl. 50-.

S predstoječim 12 gramov težkim
zlatim priveskom tehta moja 18 gramov
težka verižica 38 gramov ter stane 30 gl.
Prosim zlato verižico tehati in primer-
jati!

Razpošilja se le pristno c. kr. preskušeno blago ter se zato pismeno jamči; ravnotako jamčim pismeno za vsako od mene naravnost naročeno uro. Pri naročevanju stenskih in nihalnih ur se prosi za predplačilo. Naročila se le izvršijo, če se povzamejo ali naprej plačajo. V znak poštenosti in realnosti moje tvrdke se brez zadržka zamenja vsako blago, ki ne ugaja, ali se pa denar povrne, vsled česar je vsaka zguba izključena. — Bogato ilustrovani ceniki brezplačno in poštne prosto.

Moric Rauch

steklar v Celju

Rotovške ulice št. 4

priporoča svojo največjo zalogo vsakovrstnih steklenih in porcelanastih posod za gostilne, kavarne in dom, kakor tudi drugih steklenih izdelkov. Zaloga vsakovrstnih najfinerjih oljnatih barv. Največja izber zrcal in podob vseh velikosti v okvirjih in brez njih. Posebno pa opozarja sl. občinstvo na veliko zalogo vsakovrstnih najnovejših **svetilnic za gostilne** z izredno svetlobno jakostjo, kakor tudi od priprostih do najkrasnejših namiznih in visečih svetilnic po najnižjih cenah. Priporoča se tudi za vsakovrstna **steklarska dela pri novih stavbah** in sprejema vse v njegovo stroko spadajoče poprave ter jih izvršuje solidno, točno in ceno. Posebno opozarja tudi na svojo bogato zalogo krasnih božičnih in novoletnih daril po najnižjih cenah.

C. kr. priv. umivalna voda
za konje.

Cena steklenici 1 gld. 40 kr.

Kwizde korneuburški
redilni prašek za
živino

veterinernično sredstvo za
konje, rogato živino in ovce.

Cena 1 škatlje 70 kr.,
 $\frac{1}{2}$ škatlje 35 kr.

Glavna zaloga

FRAN IVAN KWIZDA

ces. kralj. avstrogrski, kraljevi rumunski in knežji bolgarski dvorni založnik
in okrožni lekar, Korneuburg pri Dunaju.

SVARILO! Svarim pred naročevanjem in nakupovanjem brezuspešnih in zato cenejših ponarejevanj mojega edino pristnega balzama! Moj balzam se dobiva **samo** z mojo **zeleno** kupčijsko znamko **«Thierry-jev balzam»**.

Jedino pravi THIERRY-JEV BALZAM.

Po zdravstvenem oblastvu preiskan in potrjen.

Oprava steklenic je podvržena kupčijskemu zakonu za zavarovanje vzorcev.

Izključno jedina in neposredna izdelovalnica in razpošiljateljica je
lekarna **«Angelj varuh»**

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogški Slatini.

Ta balzam se rabi za zunanji in notranji. On je 1. Nedosegljivo zdravilo pri vseh pljučnih in prsnih boleznih, hladi katar in zabranjuje bljuvanje, odpravi hud kašelj in ozdravlja celo zastarane take bolezni. 2. Deluje posebno dobro pri vnetju grla, hripavosti, vseh vratnih boleznih itd. 3. Mrzlico prežene korenito. 4. Zdravi neverjetno hitro vse bolezni na jetrih, v želodcu in črevih, posebno želodčev krč, kôliki in trganje po životu. 5. Ozdravi bol in odpravi zlato žilo in hemorhoide. 6. Mehča prebavljanje in čisti kri ter ledvice, ozdravlja otožnost in pobitost ter pospešuje tek in prebavljanje. 7. Služi tudi dobro pri zobobolju, otlih zobeh, gnjilobi v ustih in pri vseh zobnih in ustnih boleznih, ter odvzame riganje in neprijeten duh iz ust in želodca. 8. Jedobro sredstvo zoper črva, trakuljo in epilepsijo ali božjast. 9. Za zunanji se rabi kot čudotvorno zdravilo za vse rane, nove in stare, sledove ran, pšeno, ošpice, ce-ovovke, bradovice, opekline, ozeblino, hraste, garje in spuščaje, raz-pokane in raskave roke itd. itd. in ozdravlja glavobol, šumenje, trganje, protin, bolečine v ušesih itd., o čemer jasno pouči obširen navod o porabi. 10. Je sploh najboljšo zdravilo, ki naj se rabi za znotraj in zunanji z gotovim uspehom, je zanesljivo, cenó in nič ne škoduje in brez katerega bi naj za prvo pomoč nobena družina ne bila, posebno ob hripi (influenca), koleri in drugih nalezljivih boleznih.

Jeden sam poskus bode bolj poučil in prepričal, nego to oznanilo. Pravi in neponarejeni je ta balzam le tedaj, ako je vsaka steklenica zaprta s srebrnim zaporkom, v katerem je vtisnjena moja trdka: **ADOLF THIERRY, lekarna pri „Angelju varuhu“ v Pregradi**, ako ima vsaka steklenica zelen listek in je za-vita v navod o rabi, na katerem je ravno ista varstvena znamka s istim napisom kakor zgoraj. Vse druge balzame, ki niso zaprti z mojim zaporkom in vsi balzami, ki imajo drugačno zunanje znamenje, naj vsak, kot tembolj ceneje, tem manj vredne kar vrne. Naj se tedaj vedno pazi na gori označeno zeleno varstveno znamko! Ponarejalce in posnemalce mojega edino pravega balzama strogo ova-dim po zakonu varstvenih znamk pri sodišču in ravnotako tudi vse prodajalce ponarejenih izdelkov. Kjer ni nobene zaloge mojega balzama, naroči se naj naravnost na naslov: **Lekarna „angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogški Slatini.**

Pred ponarejevanji varuje najbolje direktno naročevanje iz moje tovarne. Razpošilja se samo v patentovanih originalnih okroglih zavojih po 12 malih ali pa 6 velikih steklenic. Do vseh poštini postaj avstro-ogerskih velja s pošiljato: 12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krone; za Bosno in Hercegovino velja frankirana pošiljatev 12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krone 60 vin. Manj kot 12 malih ali 6 velikih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja še samo za poslani denar ali s poštnim povzajem.

Adolf Thierry, lekarnar v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Schutzensel-Apotheke

**des A. THIERRY in
PREGRADA**

Moč in delovanje pristnega centifolij-mazila — (preje imenovano čudotvorno mazilo) —

S tem zdravilom se je ozdravila 14-letna bramorka (gnitje kosti), katera se je smatrala za neozdravljivo, v novejšem času celo 22-letna huda raku podobna bolezen.

— Pristno centifolij-mazilo, pri najhujših, tudi zastarelih boleznih trpečega človeštva rabljeno z najboljšim uspehom, nedosegljivo pri zdravljenju ran kakor tudi lažanju bolečin, je prav za prav le spojenje čudotvornih naravnih moči rdeče rože «krosa centifolia» v zvezi z drugimi, radi svoje zdravilne moči znamenitimi snovmi.

— Pristno centifolij-mazilo se rabi pri razbolezlih prsih otročnic in ako tem mleko po mlečnihkah zastane, ali prsa otrpnejo pri pšenu, pri raznih starih napakah, odprtih nogah, ranah, slanutoku, oteklih nogah, celo pri bramorki; pri vsekanih, zbojenih, obstreljenih in vrezanih ranah in pritiskih; izvleče vse tuje tvarine, kakor: steklo, vino in tršice, pesek, svinec, trne itd.; pri vseh oteklinah, izrastkih, karbunklih, bulah, celo pri raku; pri črvi ali lis, zanositnic na prstu, mehurjih, ranjenih nogah, opeklinah vsake vrste, ozeblih udih, pri pretežanih bolnikih, pri opeklini na vratu pri otokih, ako iz ušes teče ali se otrokom odpre v ušesih itd.

Pristno centifolij-mazilo je kolikor stareje toliko izvrstneje pri uporabi!

Priporoča se družinam, da imajo vedno pri rokah to jedino preservativno sredstvo. — Manj kot dve puščici se ne razpošilja; razpošilja se le za poslani denar ali s povzajem. S poštno, voznim listom in zavijanjem vred veljata dva lončka 3 krone 40 vinarjev.

— Mnogoštevilna spričevala na pregled! —

Kupovalce svarim pred ničvrednim ponarejenim mazilom in prosim, naj vsakdo pazi na varstveno znamko vžgano vrhu lončka in tvrdko „Lekarna „angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi“. Vsak lonček mora biti zavit v ravnotak navod o rabi z varstveno znamko. — Ponarejalci in posnemalci mojega edino pravega angleškega čudotvornega mazila se strogo kaznujejo po zakonu o varstvenih znamkah, ravnotako tudi prodajalci ponarejenih izdelkov.

Dobiva se v lekarni „angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini. Zaloga skoraj po vseh lekarnah. Kjer ni zaloge, naj se naroči naravnost pri lekarni „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Številka varstvene znamke za Avstro-Ogersko: 4524.

✱ HEMORHOIDNI PRAŠEK ✱

gotova pomoč, zdravi in odstranjuje hemoroide (zlate žile, krvni tok čev, zavozlanje). Rabiti le na zunan, brez zadržke v opravkih. Natančneje pove navodilo za rabo. — Vsaka škatlja mora imeti moj podpis. — Jedna škatlja velja brez stroškov doposlana 4 gl. — Pravi prašek je le dobiti naravnost iz lekarne „ANGELJ VARUH“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Lekarna „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi.

Čudotvorni Pain-Expeller le za zunanjo rabo.

Presenečeno gotov učinek mazila zoper protin, trgaanje po kosteh, hudo kostenico v sklepah, bolečine v hrbtu in križu, vražji tok, mrtvoudnost, zunanje prehlajenje, izvinitve, otekline v udih, vnetje itd., kakor tudi kot zunanje krepčilo po vseh naporih in kot obvarovanje proti vsem navedenim boleznim.

Pristno le z zgoraj stoječo firmo in varstveno znamko ter s kovinsko-mošičnim zatvorom firme izdelovalčeve. — Manj kot dve steklenici se ne more pošiljati in staneta franko na vsako pošto Avstro-Ogerskega in Nemškega po poštnem povzetju ali za naprej poslani denar 3 krone 40 vin.

Lekarna pri „angelju varhu“

A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Pristna angleška pomada za obvarovanje kože

ki nima v sebi nobenih škodljivih ali prepovedanih snovi, deluje hitro in zanesljivo zoper vse kožne bolezni, obvaruje proti škodljivemu vplivu vremena in solnčnih žarkov, odpravi čudežno vse nečistosti kože na licu in telesu, kot pege, solnčne pike, zakažne črve itd., gube in trpkoto kože, naredi grbaste in rudeče roke nežne in gladke in podeli po daljši rabi obrazu mladostno živahnost in nežnost, koži pa splošno rožno obliko. Vsaki večer naj se pred spanjem lice in tisti deli lahko namažejo in naribljejo, katere hočemo pomladiti in nežne ohraniti. Na roke se naj denejo rokavice in tako se naj ponoči zgodi učinek. Zjutraj se je treba umiti s svežo mrzlo vodo in z dobrim milom (najboljše z mojim Boraks-milom).

Vsak lonček mora imeti na pokrovu vtisnjeno firmo:

Lekarna pri „angelju varhu“ A. Thierry v Pregradi.

Jeden lonček pristne angleške čudotvorne pomade stane 1 krono 60 vin., jedno Boraks-milo 80 vin. Za poštino in zaboj 80 vin. posebej.

Po originalu angleškega recepta se izgotavlja v lekarni „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Pristna angleška Tannochinin-pomada za rastenje las.

Ona zadržuje izginitev las, prerani izpadek in osivljenje las, je čisto neškodljiva in boljša kakor vsaka druga pomada te vrste, 1 lonček velja 2 kroni. Za poštino in zabojček 80 vinarjev več.

Vsak lonček mora imeti na pokrovu vtisnjeno firmo: Lekarna „Angelj varuh“ A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Lekarna „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi.

HEMATIN-PASTILE

po originalnem francoskem receptu prirejene iz pristnega Liebiškega mesnega ekstrakta v spojini s kemičnimi bistvi so najbolj zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost ter zoper bolezni, ki nastanejo iz teh dveh. One redijo ob jednem tudi kri in so sploh redilne. Pri vseh znakovih pričenjajoče se bledice in malokrvnosti, ki se lahko spoznajo po lahkem opešanju in pri slabosti mišic, srčnem utripanju, težkem dihanju, motenju prebavljanja, želodečnem krču, omotici, trdovratnem glavobolu itd. dotičnega človeka, naj se ne zamudi pravočasno ustaviti nadaljevanje te bolezni. Zato naj vsak zaupno naroči Hematin-pastile, ki so jedino zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost.

Hematin-pastile se narede za vsako naročilo sveže v lekarni „Angelj varuh“ A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

— Vsaka škatljica mora imeti lastnoročni podpis izdelovalca. —

Jedna škatljica velja 3 krome 40 vinarjev, za poštino in zavitek 60 vinarjev več.

Zagorijanski prsni sirup.

Jako prijetno okusno sredstvo za odrasle kakor tudi za otroke vsake starosti proti krčevitem in dušljivem kašlju, pranjem pljučnem nahu, zasliženju, boleznem bljuvanju, prsnim boleznim, utešljivo in bolečine olajšujoče pri vseh, tudi zastarelih boleznih na prsih in pljučih.

Mala steklenica stane 1 krono 20 vin., velika 2 kroni 20 vin.

Za poštino in zaboj 80 vinarjev več.

Na vsaki steklenici mora biti kovinska mošnica z vtisnjeno mojo firmo. Izdeluje in dobiva se v lekarni

„Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

DIGESTIV pristno angleški univ. jedilni prašek in prašek za prebavljanje, katerega izdeluje lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Nedosegljivo in nepresežno domače zdravilo, ki krepi želodec, vzbuja tek pospešuje prebavljanje, redi in krepiča telo in lahko odpravi vsako težko prebavljanje, priporoča se posebno po povzigtju mnogih in prekrepih, mastnih napihujočih jedil ali preobilne pijače. Cisti tudi kri in ubrani začetek in razširjanje večine boleznih na prebavilih. Tega praška naj se vzamejo jedna ali dve majhni žličici četrte ure po vsakem obedu s kupico vode ali še bolje dobrega vina in spiye naj se potem še pol kozarca vode ali vina. — 1 škatljica velja 2 kroni. Za poštino in zaboj 80 vinarjev več. — Vsaka škatljica mora imeti v dokaz, da je prava, lastnoročni podpis izdelovalca: „THIERRY ADOLF“. — Kjer ni zaloge tega izvrstnega praška, naj se naravnost naroči in piše na A. Thierry-ja lekarno pri „angelju varhu“ v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Pristno angleške Cascara-Sagrada kri čistilne kroglice.

1 škatljica 60 vin., 1 zavitek s 6 škatlami 3 krome. Za poštino in zabojček 60 vin. več. — Posebno priporočljive za pospeševanje potrebe brez škodljivih nasledkov. Vsaka škatljica mora imeti lastnoročni podpis izdelovalca A. Thierry-ja.

Kjer ni zaloge mojih izdelkov, naj se naroči naravnost v lekarni „Angelj varuh“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

Pristen zagorijanski živinski prašek

za konje, rogato živino, ovce in prašiče, zdravilen in krepien. 10 zavojev velja poštine prosto gl. 3-50. Pristen se dobiva v lekarni

„Angelja varha“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rog. Slatini.

V KRANJU!

Podpisana tvrdka naznanja slavnemu občinstvu najuljudnejše, da je otvorila svojo

drugo podružnico

**z modnim in manufakturnim blagom
v Kranju, Glavni trg št. 105.**

V nadi, da nama častito kranjsko ter gorenjsko občinstvo isto zaupanje izkaže, kakor slav. ljubljansko občinstvo, zagotavljava, da se bodeva potrudila, cenjene odjemalce **z najfinejšim blagom** postreči, in sicer s tako nizko ceno, da smeja trditi, da se tacih cen še sploh nikdar ni čulo.

Priporočava se za mnogobrojni obisk najtoplejše in beležiiva s spoštovanjem

KONRAD SCHUMI & Co.

„pri novi tovarni“

Glavna trgovina: v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6

I. podružnica: v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 2.

II. podružnica: v Kranju, Glavni trg št. 105.

Herbabny-ja nižje fosforno-kisli vapneno-železni sirup.

Ta že 30 let vedno z dobrim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najboljše sojeni in priporočeni **sirup za prsa** odstrani žlezo, pomiri kašelj, pomanjša znoj in vpliva dobro na prsa. Nadalje vpliva na slast in prebavljanje, pospešuje reditev in okrepcuje ter utrjuje život. V tem sirupu se nahajajoče železo, ki je v lahko priličljivi obliki, je koristno za stvaritev krvi, raztopljive fosforno-apnene soli pa posebno za utrditev kosti pri slabotnih otrocih.

Ena steklenica Herbabny-jevega vapneno-železnega sirupa stane 1 glđ. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavitek.

SVARILO! Mi svarimo pred posnemanjem našega že 30 let obstoječega nižje fosforno-kislega vapneno-železnega sirupa, ki bi pod tem ali kakim drugim imenom se prikazal, ker je po sestavi in učinku od našega originalnega izdelka čisto različen. Zato prosimo, da se vedno odločno zahteva Herbabny-ja vapneno-železni sirup in na to gleda, da je na vsaki steklenici zraven stoječa protokolirana varstvena znamka. Nikdo se naj ne da zapeljati po nizki ceni ali po kakem drugem izgovoru, da bi taka posnemanja kupoval.

Herbabny-ja blagodišeča esenca

Bolečine olajšujoče mazilo. Herbabny-ja blagodišeča esenca je že več kot 30 let mnogokrat preskušeno sredstvo, katero se je obneslo pri vseh boleznih (razen pri vnetju), ki nastanejo zaradi prepiha in prehlajenja v kosteh, sklepah in mišicah, in katere so šele nastale ali se perijodično ponavljajo. Te bolečine, kakor tudi živčne bolezni olajšuje in ozdravi ta esenca, vpliva pa tudi krepilno in oživljajoče na mišičje.

Cena: 1 stekl. 1 glđ., po pošti za 1 do 3 steklenice 20 kr. več za zavitek. Pristno le z zgoraj stoječo varstveno znamko.

Edina izdelovalnica in glavna odpošiljalnica

lekarna pri „USMILJENJU“ na Dunaju

VII., Kaiserstrasse 1, št. 73 in 74.

Zaloga skoro v vseh lekarnah avstro-ogerske monarhije.

DRAGOTIN

tiskarna knjig in umetnin
stereotipija, knjigoveznica
v Celju

priporoča se p. n. gg. duhovnikom, pisateljem, založnikom in slavnemu občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska po najnovejšem okusu in najelegantnejši obliki v raznovrstnih barvah.

Izdeluje knjige in brošurice, časopise, letna poročila, prospekte, vstopnice, dekrete, plakate, vabila, vožne liste, mrtvaške liste, vizitnice, naslovnice, cenike, imenike, kuverte s firmo, pobotnice, pravila, tabele za urade itd. itd. Vedno v zalogi so **obrazci** za posojilnice, sodnije, občine, šole itd.; kakor tudi v več krasnih barvah tiskane **diplome** za častne občane in člane.

Razne priporočila vredne knjige:

Zbirka domačih zdravil s poljudnim opisom človeškega telesa. Cena 40 kr. — **Nova pesmarica**. Zbirka najbolj znanih slovenskih in slovanskih pesmi. Mehko vezana 80 kr., eleg. vezana 1 gld. 20 kr. — **Srbske narodne pesmi**. Sestavil J. Mohorčič. Cena 20 kr. — **Obrtno spisje**. Nauk o dopisovanju in poslovanju. Spisal A. Funtek. Cena 60 kr. — **Obrtno knjigovodstvo**, s kratkim poukom o menicah, spisal dr. Tomo Romih. Cena 80 kr. — **Občinski red**. Zbirka zakonov, zadevajočih posle občinskega področja, spisal dr. Iv. Dečko, I. zv. Mehko vezan 1 gld. 80 kr., trdo vezan 2 gld. 20 kr. — **Mlinarjev Janez**, slovenski junak ali vplemenitba Teharčanov. Cena 40 kr. — **Luči**, spisal A. Funtek. Cena 70 kr. — **Kateri bo?** Prizor iz domačega življenja, gledališčna igra. Cena 15 kr. — **Kmetijsko gospodarstvo**, spisal V. Kohnman. Cena 50 kr. — **Vošnjak**, Zbrani spisi, zvezek po 50 kr. — **P. Pajkove** zbrani spisi, I. in II. zv., mehko vezan 1 gld., elegantno vezan 1 gld. 50 kr. — **Trtna uš in trtoreja**, spisal I. Bele, 40 kr. — **Zabavnik**, spisal A. Brezovnik, 70 kr. — **Naš dom**, I. in II. zv. po 25 kr. — **Sv. družina**, molitvenik, po 1 gld.

HRIBARJA

*trgovina knjig, papirja,
pisalnega in risalnega orodja*

v Celju

priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo

vsakovrstnega papirja

za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega, svilnatega (za cvetlice), za vezanje knjig itd., zalogo raznih risank in pisank in posebno še lastno zalogo najboljših zvezkov pod imenom: »Spodnještajerska zaloga risank in pisank«, Hardtmuthovih in drugih svinčnikov in angleških peres po originalnih tovarniških cenah.

Dalje priporoča zavitke za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtalnike, brisalke, krede, gobice, pušice in škatlje za peresnike, torbice, knjižice za beležke, trgovske knjige, pečatni vosek itd., po najnižjih cenah.

Posebno lep izber papirja in zavitkov v mapah in elegantnih škatljah. Najbolje citre, gosli, kitare in harmonike.

Velik izber albumov za fotografije in spomene, map za pisma in papirje, tintnikov, okvirov za fotografije, listnic itd. po nizkih cenah.

Šolske in molitvene knjige še poseben popust.

Sv. podobice v vseh velikostih po najnižjih cenah.

Preskrbi se tudi vsakovrstni tisek na podobice.

Knjigoveznica

vzprejema vsakovrstna knjigoveška in galanterijska dela, priprosta kakor tudi najfinejša, ter je izvršuje kar najhitreje, okusno in ceno.

Homeopatična lekarna.

Naročila več kakor 5 gold. po pošti franko.

Staroznana deželna lekarna pri Mariji pomagaj Ph. Mr. Milan-a Levstek-a v Ljubljani

(E. Svobode naslednik)

pred mesarskim mostom, Reseljeva cesta št. 1.

Priporoča svoje dobro znane medic. farmacevt. izdelke in izborno delujoča domača zdravila, kakor :

Cvet zoper trganje in revmatizem, 1 stekl. 50 kr. Planinski reliščni sok olajša hripavost in zdravi kašelj, 1 stekl. 50 kr. Najboljši staroznani balzam, 1 stekl. 10 kr., tucat 1 gid. Zdravilna želodečna esenca, 1 stekl. 10 kr., tucat 1 gid. Medecin. ribje olje za slabotne, ugodnega okusa, 1 stekl. 50 kr. Melou-sine nstna in zobna voda, izbornega učinka, 1 stekl. 50 kr. Tannochinin-tinktura zoper izpadanje las, 1 stekl. 50 kr. itd.

Domača zdravila za živino.

Redilna štupa za konje, govejo živino in prašiče, 1 zaboj 35 !
našteti dobivajo se tudi vsa druga zdravila najboljše kakov
po najnižji cen. — Po pošti na vse kraje pošilja se vsak an dvakrat.

Razen teh
edno sveža

Deželna lekarna pri Mariji pomagaj

M. LEVSTEK v Ljubljani.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivana Jax-a

Ilustrovani ceniki zastoj
in franko.

v Ljubljani

Dunajska cesta 13

priporoča svoje

÷ pripoznano najboljše ÷

šivalne stroje

za domačo porabo

in obrtniške potrebe.

Fr. Sevčik

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 3

priporoča svojo bogato zalogo
orožja za lov in osebno varnost, streljiva in potrebščin za lovce.

—♦♦♦♦♦ Poprave se izvršujejo v moji delavnici.

Radhoštni zeliščni čaj in Rožnavski mlinčeki

iz mahu in lišajev so najboljša domača zdravila, da se sluzaste tvarine iz človeka izločijo ter da se dobi slast in tek. Priporočajo jih tudi že mnogo let v obvarovanje kašlja in hripe, slabega želodca in pričetka tuberkuloze. Velik zavoj stane 1 gld., polovični 50 kr., jedna škatlja mahovnih mlinčkov 30 kr. Za zavoj in vozni list zaračunani se 10 kr. več.

Zalogo so skoraj v vseh lekarnah ali pa je naročevati na-
ravnost iz

lekarne «pri Materi Božji»

v zdravišču Rožnau, Moravsko.

DIAMANTI za rezanje stekla od 1 gld. naprej.

St. 3 komad à 2 gld.;
za navadne šipe pri oknih.

St. 6 komad à 3 gld.;
za navadno in belgijsko steklo.

St. 16 komad à 5 gld.; izvrstni diamant
reže navadno, belgijsko in lito steklo.

St. 22 komad à 7-50 gld.; reže vsako
steklo tudi nalmočnejše lito steklo.
Najboljši diamant!

Prva avstrijska tovarna dia-
mantov za rezanje stekla

S. Hönigsfeld

Dunaj III. 2, Radetzkystr. 12

priporoča pod strogim jam-
stvom svoje že 26 let najboljšim
priznane prideleke. Ročaji
prikladni za vsako roko, kakor
tudi zamenitev točno in ceno,

Preprodajalci dobijo popust.

Jedini spodnje-
štajerski

Ivan Vrečko

narodni
sladčičar

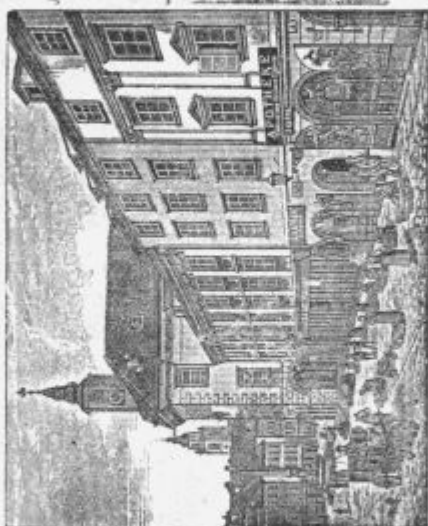
Svoji k svojim! v „Narodnem domu“ v Celju. Svoji k svojim!

priporoča svojo veliko zalogo krasnih daril za Miklavža in Božič po
najnižjih cenah. Najboljši likerji. Velika zaloga čaja in čokolade. Izde-
lujejo se vsakovrstne sladčice in torte za gostije in druge veselice.

Zunanja naročila se izvrše točno in hitro.

Lekarna **TRNKÓCZY** v *Ljubljani (Kranjsko)*

priporoča naslednja, že veliko let z dobrim uspehom
preskušena zdravila dr. pl. Trnkóczy-ja:

Pogled mestnega trga in lekarne Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobiva pri podpisani
lekarni, ako se naroča po pošti, po
kateri se odpošlje takoj celó tudi
en sam komad.

Za varčne gospodinjé, dojenice, otroke, nervozne, rekonvalescente, slabotne, malokrvne, bledéne, za
vsacega bolnika, sploh za vsacega, se namesto oslabljajoé in vznemirjajoé kave ter ruskega éaja priporoéa
doktorja pl. Trnkóczy-ja kakao - sladni éaj kot slastno, kreéujoé, zdravo in cenó redilno sredstvo.
Zavoje s éetrt kile vsebine 20 kr., 14 zavojev samo 2 gld. 25 kr.

Nádalje se priporoéa:

Doktorja pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice. Dobro sredstvo za želodec. Steklenica 20 kr., tucat 2 gld.
Krogljice, odvajalne, želodec čistilne. Škatulja 21 kr., 6 škatulj 1 gld. 5 kr. — Posladkorjene krogljice, 1 škatulja 40 kr., 3 škatulje 1 gld.

Prsni, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen iz lahko raztvorljivega apnenega železa, blaži kašelj, raztvorja sliz, blaži bol in kašelj, je tek vzbujajoč in kri tvorilen. Steklenica 56 kr., pol tucata 2 gld. 50 kr.

Drgnilni ali udov cvet (protinski cvet) je priporočljiv za bolesi utešujoče, pomirjujoče drgnjenje v križu, na rokah in nogah, kot novopozivljajoče drgnjenje po dolgem hođu in težkem delu. Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Tinktura zoper kurja očesa, preskušeno sredstvo proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je s pomočjo priloženega čopiča treba bolno mesto le namazati. Steklenica 40 kr., 6 steklenic 1 gld. 75 kr.

Varstveni znamka.

Živinski

redilni prašek za notranjo rabo pri kravah in konjih. Že skoro 50 let z najboljšim uspehom v rabi, kadar živina noče žreti, za zboljšanje mleka. Zametek z navodom o uporabi 50 kr., 5 zamotkov samo 2 gld.

Prašičji

redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in toličce. 1 zametek 25 kr., 5 zamotkov samo 1 gld.

Varstv. znamka.

Marija Zeil. Varstv. znamka.

Varstvena znamka.

